

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

Atskaite

Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbības uzlabojumu iespējas

2016. gada decembris

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ ES

Saturs

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI.....	3
KOPSAVILKUMS.....	4
DARBA SATURS.....	6
IZMANTOTIE DATI UN METODES	8
ZST DARBĪBAS IZPĒTE.....	10
1. ZST vispārīgs raksturojums	10
1.1. ZST un tā darbība	10
1.2. ZST kapacitāte un komunikācijas formas.....	16
2. ZST mērķauditorija	21
2.2. Līdzšinējā sadarbība ar ZVRG, nozares un NVO pārstāvjiem.....	21
2.3. ZVRG, nozares un NVO pārstāvju viedoklis par ZST darbību.....	33
3. ZST darbības uzlabošanas iespējas	50
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	57
PIELIKUMI	61
1. pielikums. Jautājumi ZST	61
2. pielikums. Aptaujas anketa ZVRG	62
3. pielikums. Aptaujas anketa zivsaimniecības uzņēmumiem, kas zina par ZST65	
4. pielikums. Aptaujas anketa zivsaimniecības uzņēmumiem, kas nezina par ZST	68
5. pielikums. ZST semināru tēmas 2010.-2016. gadā.....	71
6. pielikums. Aktivitāšu tēmu un mērķauditorijas noteikšanas modelis ...	72

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AREI	- Agroresursu un ekonomikas institūts
BIOR	- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”
DU	- Daugavpils universitāte
EJZF	- Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EK	- Eiropas Komisija
EPC	- Ekonomikas pētniecības centrs
ES	- Eiropas Savienība
EZF	- Eiropas Zivsaimniecības fonds
FAO	- Food and Agriculture Organization of the United Nations
FARNET	- European Fisheries Areas Network (Eiropas Zivsaimniecības reģionu tīkls)
LAD	- Lauku atbalsta dienests
LAND	- Lauku attīstības novērtēšanas daļa
LLKC	- SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
LLU	- Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LHEI	- Latvijas Hidroekoloģijas institūts
MK	- Ministru kabinets
NVO	- nevalstiskās organizācijas
PVD	- Pārtikas un veterinārais dienests
VID	- Valsts ieņēmumu dienests
ZM	- Zemkopības ministrija
ZRP 2014-2020	- Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2014. - 2020. gada
ZST	- Zivsaimniecības sadarbības tīkls
ZST RP 2015-2020	- Valsts Zivsaimniecības sadarbības tīkla rīcības programma 2015. – 2020. gadam
ZVRG	- Zivsaimniecības Vietējās rīcības grupas

KOPSAVILKUMS

Latvijā Zivsaimniecības sadarbības tīkls (ZST) tika izveidots 2007. - 2013. gada plānošanas periodā (2010. gadā), balstoties uz Eiropas Padomes 2006. gada 27. jūlija Regulu Nr. 1198/2006. Esošā tīkla organizācija nodrošina Eiropas Parlamenta un Padomes (ES) 2014. gada 15. maija Regulas Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) īstenošanu. Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2014. - 2020. gada (ZRP 2014-2020) plānošanas periodā darbu turpina esošā tīkla organizācija.

ZST ir saistīts ar dažādām ieinteresētajām pusēm - Zivsaimniecības vietējās rīcības grupām (ZVRG), nevalstiskajām organizācijām (NVO), pašnodarbinātajiem zvejniekiem un uzņēmumiem, cilvēkiem, kas dzīvo piekrastes teritorijās, valsts iestādēm u.c.

ZST ir izveidots ar mērķi apvienot esošos un jaunus dalībniekus zivsaimniecības nozarē, nodrošināt informācijas plūsmu starp tiem, uzlabot sadarbību un veicināt labu piemēru un prakses apmaiņu, kā arī sekmēt attīstību zivsaimniecības teritorijās. ZST aktivitātes tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas, ieinteresēto pušu priekšlikumiem.

Analizētie dokumenti parāda, ka ZST mērķis formulēts pārāk plaši, jo tā darbība ir saistīta tikai ar daļu no zivsaimniecības nozares organizācijām. Lielākā daļa ZST aktivitāšu ir vērstas uz tādām mērķgrupām kā piekrastes zveja, akvakultūra un mājražošana. Kas tādejādi mazina izvirzīto mērķu sasniegšanas iespējas. Mērķu sasniegšanai noteiktie uzdevumi ZST Rīcības programmā nav korekti formulēti, jo daļa no tiem būtībā ir aktivitātes, kuras būtu jāīsteno noteikta uzdevuma izpildīšanai.

ZST sadarbība ar citām nozares organizācijām ir atbilstoša noteikto mērķu sasniegšanai, nodrošinot atgriezeniskās saites. Tomēr ZST atpazīstamība nozares pārstāvju vidū ir nepietiekama. ZST nav definētas un aprakstītas mērķgrupas, tādejādi aktivitāšu saiknes noteikšana ar tām ir apgrūtināta. Atsevišķi uzdevumu formulējumi vai nu neatbilst mērķiem, vai arī šie uzdevumi ir plašāki par mērķi, kura sasniegšanai tie noteikti. Gatavojot rīcības programmu būtu jāpārdomā mērķu formulējums un uzdevumi jāsaista ar to sasniegšanu. Līdzīga kā aktivitātes jāpakārto uzdevumiem, ņemot vērā atvēlēto budžetu, ZST kapacitāti un mērķauditorijas specifiku.

Izveidotā ZST struktūra dod iespēju izvērst aktīvu darbību piekrastes teritorijās, kur atrodas liela daļa mērķauditorijas – piekrastes zvejnieki un lielākā daļa apstrādes uzņēmumu. Tomēr akvakultūras uzņēmumi atrodas visā Latvijas teritorijā, un šāds konsultantu tīkls nav izvērsts. Esošie zivsaimniecības konsultanti nav kompetenti sniegt konsultācijas ar zivsaimniecības nozari saistītos jautājumos, jo viņu galvenā funkcija ir būt par koordinatoriem. Akvakultūrā pašlaik darbojas tikai viens konsultants, taču ZST vērtējumā pašlaik tas ir pietiekami, jo akvakultūras uzņēmumu interese par konsultācijām ir neliela. Tomēr, ņemot vērā ievērojamos ieguldījumus akvakultūrā, un novērtētāju pieredzi analizējot projektu ieviešanu un tiekoties ar projektu realizētājiem, nepieciešams aktivizēt ZST darbu ar akvakultūras uzņēmumiem, tādejādi sekmējot EJZF līdzekļu izmantošanas efektivitāti.

ZST izmanto dažādas komunikācijas formas. Plaši tiek izmantota tiešā komunikācija ar konkrētiem klientiem (e-pasti, telefons u.tml.), bet mērķauditorija nav pietiekami apzināta. Pastāv iespējas aktivizēt ZST darbu publiskajā telpā, lai uzrunātu tos nozares dalībniekus un potenciālos interesentus, kuri nav pietiekami informēti par ZST aktivitātēm un iespējām. Plašāk izmantot afišas iedzīvotāju informēšanai.

Laika posmā no 2010. – 2016. gadam ZST darba plāna ietvaros ir organizējis dažāda veida aktivitātes: seminārus, mācību un pieredzes apmaiņas braucienus, apmācības, demonstrējumus, konkursus, konferences, konsultācijas, atbalstu jauniešiem, publicējis dažāda veida informatīvus un izglītojošus izdevumus. Lai gan ZST aktivitāšu īstenošanai piešķirtais finansējums šajā laika posmā ir palielinājies 4,8 reizes, tā īstenotās aktivitātes tika vērstas uz samērā šauru mērķauditoriju pilnībā neaptverot zivsaimniecības nozares potenciālu. Pietam, ZST nav pietiekoši atpazīstams zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju vidū. ZVRG, zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvji uzskata, ka ZST tikai daļēji iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā - viņu skatījumā ZST darbībai ir nepieciešami uzlabojumi.

Lai varētu veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības potenciālu, ZST būtu jārada atbilstoša vide un apstākļi, kurā nozares uzņēmumi un attīstības veidošanā iesaistītie pārstāvji varētu pilnvērtīgi komunicēt un sadarboties, savstarpēji apmainoties ar iegūtajām zināšanām un informāciju. Ņemot vērā ZST darbībā konstatētās nepilnības/trūkumus, turpmāk būtu ieteicams precizēt savu mērķauditoriju atbilstoši noteiktajiem mērķiem un atbilstoši pieejamajam finansējumam izvirzīt uzdevumus, lai aptvertu visas mērķgrupas.

Lietderīgi aktivizēt ZST iesaisti nozares informēšanā par pieejamajiem ZRP 2014-2020 pasākumiem un to nosacījumiem, ņemot vērā, ka caur ZST nevar realizēt tos pasākumus, kurus var veikt uzņēmumi vai biedrības tiešā veidā.

Palielinoties izglītības un kvalifikācijas iegūšanas iespējām zivsaimniecībā (tai skaitā akvakultūrā), nepieciešams celt ZST konsultantu (koordinātoru) kompetenci viņu pārziņā esošajos jautājumos.

Nozares attīstības veicināšanai ir lietderīgi palielināt ZST speciālistu iesaisti valsts zivsaimniecības politikas skaidrošanā nozares pārstāvjiem un otrādi – vietējo iedzīvotāju un nozares pārstāvju (īpaši mazo ražotāju) interešu pārstāvībā valsts pārvaldes institūcijās un Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē. Sadarbība ar ZM sniegt skaidrojumus nozares pārstāvjiem un mērķteritoriju iedzīvotājiem skaidrojumus par valsts politiku un mērķiem un nodrošinot atgriezenisko saiti.

ZST uzlabojot savu darbību (mājas lapas uzlabojumi, mērķauditorijas apzināšana, iespēju un kapacitātes izvērtējums, sadarbība ar ZVRG, informācijas sniegšana par pieredzes apmaiņas braucieniem), racionāli un efektīvi izmantojot tam piešķirto finansējumu, kā arī pietiekoši koncentrēti un uz plašu auditoriju vēršot tā aktivitātes būtu iespējams veicināt zivsaimniecības nozares attīstības potenciālu.

Ziņojumu sagatavoja Agrolesursu un ekonomikas institūta (AREI) Ekonomikas Pētniecības centra (EPC) Lauku attīstības novērtēšanas daļas (LAND) pētnieki Mg.soc. I.Biukšāne, Dr.oec. A.Vēveris, MBA J.Hāzners, Mg.sc.ing. E.Benga, sadarbībā ar Dr.oec.I.Gulbi.

DARBA SATURS

Darba mērķis – izvērtēt ZST līdzšinējo darbību un tā turpmākās darbības uzlabošanas iespējas.

Mērķa sasniegšanai izvirzīti sekojoši darba uzdevumi:

- 1) vispārējs ieskats par ZST darbību un tā īstenotajām aktivitātēm zivsaimniecības nozares attīstībai;
 - *sniegt vispārēju ieskatu par ZST un tā darbību;*
 - *izvērtēt ZST kapacitāti un izmantotās komunikācijas formas.*
- 2) ZST mērķauditorijas apskats:
 - *izvērtēt ZST līdzšinējo sadarbību ar ZVRG, nozares un NVO pārstāvjiem īstenoto aktivitāšu jomā zivsaimniecības nozares attīstībai laika posmā no 2010. – 2015. gadam;*
 - *aptaujas par ZST darbību (kas bija un kas nebija interesants un noderīgs ZVRG pārstāvjiem, nozares pārstāvjiem no tā, ko saņēma no ZST);*
- 3) secinājumu un rekomendāciju sniegšana ZST darbības uzlabošanai:
 - *sniegt ieteikumus ZST sadarbības ar ZVRG uzlabošanai;*
 - *sniegt ieteikumus par ZST turpmāk īstenojamām aktivitātēm zivsaimniecības nozares attīstībai;*
 - *sniegt ieteikumus ZST kapacitātes un komunikācijas uzlabošanai.*

Nodaļā “ZST vispārīgs raksturojums” aprakstīts ZST izveidošanas juridiskais pamatojums, mērķi, mērķu sasniegšanai noteiktie uzdevumi un šo uzdevumu izpildīšanai izvirzītās aktivitātes. Sniegts vērtējums par mērķu, uzdevumu un aktivitāšu vispārējo savstarpējo atbilstību.

Atsevišķa apakšnodaļa ir veltīta ZST kapacitātes un izmantoto komunikācijas formu analīzei. Tajā ir analizēta ZST struktūra un kapacitāte plānoto uzdevumu veikšanā, kā arī izmantotās komunikācijas formas saziņā ar mērķauditoriju.

Nodaļā “ZST mērķauditorija” tika atspoguļotas ZST īstenotās aktivitātes laika posmā no 2010. – 2016. gadam un to galvenā mērķauditorija. Analīzes ietvaros tika aplūkots ZST paveiktais vairākās aktivitātēs: rīkoti semināri un konferences, pieredzes apmaiņas braucieni, izstrādes un konkursi, publicētie informatīvie un izglītojošie izdevumi, u.c. Tika izvērtēta ZST rīkoto aktivitāšu nozīme un to turpmākā nepieciešamība Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā. Nodaļas ietvaros tika aprakstīts arī ZVRG un zivsaimniecības uzņēmumu viedoklis par ZST darbību un tā veiktajām aktivitātēm Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā, norādot ZST turpmākās darbības uzlabošanas iespējas. Grūtības radīja identificēt ZST rīkoto aktivitāšu (īpaši semināru, pieredzes un apmaiņas braucienus) mērķauditoriju – konkrēti apmeklētāju skaitu pa gadiem un aktivitātēm. Lai gan ZST ik gadu apkopo datus par apmeklētāju skaitu tā rīkotajās aktivitātēs, apkopotie dati analīzei nav izmantojami, jo tie nesniedz korektu informāciju. ZST apkopo kopējo apmeklētāju skaitu neņemot vērā to, ka vairākas aktivitātes iespējams apmeklēja viens un tas dalībnieks.

Savukārt, nodaļā “ZST darbības uzlabošanas iespējas” balstoties uz iepriekš aprakstīto nodaļu secinājumiem tika izstrādāti priekšlikumi ZST darbības uzlabošanai. ZST darbības uzlabošanas iespējas tika skatītas un vērtētas ņemot vērā ZST izstrādātos plānošanas dokumentus, tā līdzšinējo kapacitāti un izmantotās komunikācijas formas, kā arī tā darbību ar nozares un attīstības veicināšanā iesaistītajiem pārstāvjiem īstenoto aktivitāšu jomā zivsaimniecības nozares attīstībai.

Analizētie un interpretētie datu rezultāti ir vispārināti apkopoti katrā darba nodaļā, kā arī nodaļā „Secinājumi un ieteikumi”.

Darba apjoms ir 62 lpp., neskaitot pielikumus. Darbā iekļauti 27 attēli, 3 tabulas un 6 pielikumi. Darbā ir 3 nodaļas. Darba struktūra ir veidota atbilstoši mērķa sasniegšanai izvirzītajiem darba uzdevumiem. Atvēlētais izpildes laiks, kā arī pieejamā informācija un dati noteica šī darba apjomu un detalizācijas pakāpi.

IZMANTOTIE DATI UN METODES

Atbilstoši darba mērķim un uzdevumiem, kā arī, ievērojot pieejamo datu avotu klāstu un kvalitāti, darba veikšanai izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās metodes.

Lai iegūtu informāciju par ZST veiktajām darbībām un tā mērķauditoriju 2010. – 2016. gadā, tika nosūtīts informācijas pieprasījums ZST. Rezultātā tika iegūtas ZST ikgadējās pasākumu izpildes veidlapas, kas sniedza vispārēju informāciju par ZST īstenotajiem pasākumiem: rīkotajām konferencēm, zivsaimniecības izstādēm un konkursiem, publicētajiem informatīvajiem un izglītojošajiem izdevumiem, sniegto atbalstu jauniešiem zivsaimniecības uzņēmējdarbības popularizēšanai, veiktajām apmācībām un nozares organizācijas kapacitātes celšanas pasākumiem, kā arī veiktajiem demonstrējumiem un īstenotajām akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programmām. Detalizētāku informāciju bija iespējams iegūt tikai par ZST organizētajiem izglītojošajiem un informatīvajiem semināriem, mācību un pieredzes apmaiņas braucieniem Latvijā un uz Eiropas valstīm. Lai gan tika noskaidrota ZST rīkoto pasākumu mērķauditorija un to kopējais apmeklētāju skaits, pēc pieejamās informācijas nebija iespējams identificēt precīzu apmeklētāju skaitu pēc to piederības nozarei. Iegūtā informācija no ZST tika apkopota par laika periodu no 2010. – 2016. gada (I-II cet.).

Lai noskaidrotu ZST kapacitāti un izmantotās komunikācijas formas, izmantota interviju metode. LAND pārstāvis 01.09.2016. tikās ar ZST sekretariāta un LLKC vadību (M.Cimmermani, E.Lindi, K.Gramani), iepriekš sagatavojot un nosūtot interesējošos jautājumus (skat. 1.pielikumu). Tikšanās laikā tika saņemta informācija par ZST galvenajiem aktivitāšu virzieniem, konsultantu tīklu, komunikācijas veidiem, kā arī tika gūta iespēja apskatīt ziņojumus par ZST sekretariāta darbību 2014. un 2015. gadā. Darba turpinājumā atsevišķi jautājumi tika skaidroti detalizētāk, atkārtoti sazinoties ar ZST vadību.

Savukārt, lai noskaidrotu ZVRG, nozares un NVO pārstāvju viedokli par ZST darbību un tā veiktajām aktivitātēm Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā, ir pielietota aptaujas metode. Tika izstrādātas aptaujas anketas, kuru aizpildīšanas termiņš bija 10 dienas (no 17.10.2016.). Aptaujas anketu mērķauditorija bija ZVRG (skat. 2.pielikumu) un zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvji. Ņemot vērā to, ka ir nozares un NVO pārstāvji, kuri zina par ZST un tādi, kuri nezina par ZST un tā darbību, tad nozares un NVO pārstāvjiem atkarībā no to informētības par ZST tika izveidotas divas aptaujas anketas (skat. 3. un 4.pielikumu) ar atšķirīgiem jautājumiem. Lai veiktu elektronisko aptauju, tika identificētas un atlasītas derīgās elektroniskās adreses ZVRG 2007. – 2013. un 2014. – 2020. plānošanas periodā, zivsaimniecības uzņēmumiem (zvejniecības, akvakultūras, zivju apstrādes) un NVO, t.sk., arī EZF un EJZF atbalsta saņēmējiem. Rezultātā aptaujas anketas tika nosūtītas 855 respondentiem: 15 ZVRG un 840 zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvjiem (114 e-pastu adreses nedarbojās). Aptaujas anketas kopumā aizpildīja 8 ZVRG un 73 zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvji. Aptauju anketu rezultātu apkopojums ļauj spriest par ZVRG un zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju sadarbību ar ZST, to kavējošām problēmām un turpmāk nepieciešamajām sadarbības formām ar ZST, kā arī tā darbības uzlabošanas iespējām. Aptaujas anketas sniedz iespēju iegūt detalizētāku informāciju un viedokli, ko nav iespējams pilnvērtīgi iegūt no datu un informācijas analīzes.

Informācijas apstrādei un izvērtēšanai tika izmantota monogrāfiskā jeb aprakstošā, grafiskā un loģiski-konstruktīvā (indukcija un dedukcija) metode. Secinājumu un ieteikumu izstrādē galvenokārt pielietotas analīzes un sintēzes metodes.

ZST DARBĪBAS IZPĒTE

1. ZST vispārīgs raksturojums

1.1. ZST un tā darbība

ZST normatīvā bāze

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra noteikumu Nr. 599 20. punktu Valsts Zivsaimniecības sadarbības tīkla (ZST) Sekretariāta pienākumus pilda sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC).

Latvijā ZST tika izveidots 2007. - 2013. gada plānošanas periodā (2010. gadā), balstoties uz Eiropas Padomes 2006. gada 27. jūlija Regulu Nr. 1198/2006. Esošā tīkla organizācija nodrošina Eiropas Parlamenta un Padomes (ES) 2014. gada 15. maija Regulas Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) īstenošanu.

Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2014. - 2020. gada plānošanas periodā (ZRP 2014-2020) darbu turpina esošā tīkla organizācija.

ZST mērķi un uzdevumi

ZST ir saistīts ar dažādām ieinteresētajām pusēm - Zivsaimniecības vietējās rīcības grupām (ZVRG), nevalstiskajām organizācijām (NVO), pašnodarbinātajiem zvejniekiem un uzņēmumiem, cilvēkiem, kas dzīvo piekrastes teritorijās, valsts iestādēm u.c.

ZST Rīcības programmā 2014-2020 (ZRP 2014-2020) norādītais mērķis - apvienot esošos un jaunos dalībniekus zivsaimniecības nozarē, nodrošināt informācijas plūsmu starp tiem, uzlabot sadarbību un veicināt labu piemēru un prakses apmaiņu, kā arī sekmēt attīstību zivsaimniecības teritorijās- ir ļoti plašs. Lai gan minēts, ka ZST aktivitātes tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas, ieinteresēto pušu priekšlikumiem, tās tiek apstiprinātas vai noraidītas no Zemkopības ministrija (ZM) puses kā pasūtītāja.

ZRP 2014-2020 nosaka šādus ZST galvenos uzdevumus 2014. - 2020. gada plānošanas periodā:

- 1) tīklošanas un mācību aktivitātes ZVRG;
- 2) informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos;
- 3) pieredzes un prasmju apmaiņas organizēšana;
- 4) sabiedriskā viedokļa apkopošana politikas veidošanas mērķiem, kas saistīti ar ilgtspējīgu zivsaimniecības teritoriju attīstību;
- 5) sadarbība ar cilvēkiem, kas iesaistīti zivsaimniecības nozarē, valsts un pašvaldību iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, zivsaimniecības uzņēmumiem un citām institūcijām.

Novērtētāju skatījumā uzdevumi nav korekti formulēti, jo daļa no tiem būtībā ir aktivitātes. Piemēram, *tīklošanas un mācību aktivitātes ZVRG* ir aktivitātes, kuras būtu jāīsteno noteikta uzdevuma izpildīšanai, bet šāds uzdevums nav noteikts.

ZST darbību un attīstību atbilstoši noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem nodrošina ZST Sekretariāts (Sekretariāts).

Sekretariāta uzdevumos ietilpst ZST RP izstrādāšana un iesniegšana ZM, vadlīniju izstrādāšana ikgadējā darba plāna aktivitāšu īstenošanai. Saskaņā ar dokumentiem, Sekretariāts izstrādā komunikācijas plānu par zivsaimniecības

attīstības programmu un nodrošina tā īstenošanu. Sekretariātam jāveicina ZVRG starpteritoriju un transnacionālo sadarbību, iesaistoties arī Eiropas Zivsaimniecības teritoriju tīklā (FARNET). Sekretariātam jānodrošina informācijas apriti par zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju ilgtspējīgas attīstības jautājumiem un nozares aktualitātēm, kā arī jāveic sabiedrības viedokļa apzināšanu (piemēram, zivsaimniecības nozares ražotāju un pārstrādātāju organizācijas, ZVRG), un priekšlikumu apkopošanu un sniegšanu zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju ilgtspējīgas attīstības un zivsaimniecības politikas veidošanas vajadzībām.

Sekretariātam jāsadarbības ar nozares dalībniekiem vajadzību identificēšanai, izglītojošo pasākumu un pieredzes apmaiņas braucienu programmu izstrādē, grupu komplektācijai. Sabiedriskā viedokļa noskaidrošanai par nozarei aktuāliem jautājumiem Sekretariātam jāizstrādā anketas, jāveic aptaujas, jāapkopo rezultātus un jāanalizē iegūtos datus, kā arī jāapkopo statistiku, ES un Latvijas zivsaimniecības nozares labo projektu un saimnieciskās prakses piemērus, un jānodrošina to publicēšanu. Sekretariātam jāveido sadarbība: kopīgi pasākumi, diskusijas, darba grupas ar nozares organizācijām, iestādēm, zivsaimniecības uzņēmumiem un ZVRG. Sadarbībā ar ZM un LAD jāorganizē informatīvos seminārus ZVRG. Sekretariāts jāsniedz metodisko atbalstu un jāpiedalās ZVRG organizētajos pasākumos stratēģijas izstrādei un īstenošanai. Sekretariāts piedalās FARNET semināros un konferencēs, kā arī starptautiskos pasākumos sadarbībā ar ZVRG. Sekretariātam jānodrošina informācijas ievietošanu interneta vietnē www.zivjutikls.lv.

Izvertējot dokumentos minēto varam konstatēt, ka komunikācijas plāna izstrādi par zivsaimniecības attīstības programmas saikni ar ZST mērķiem un uzdevumiem būtu nepieciešams iekļaut ZST uzdevumos, jo esošajos mērķos un uzdevumos nav iekļautas ar šo programmu saistītas aktivitātes.

Iesaistīšanās FARNET ir nozīmīgs pasākums, tomēr nevienā no izvirzītajām aktivitātēm nav minēts par ieinteresēto pušu informēšanu par tajā apspriesto.

ZST interneta vietnē¹ norādīta atšķirīga informācija par ZST RP aprakstītajiem mērķiem, uzdevumiem un aktivitātēm.

Atbilstoši interneta vietnē sniegtajai informācijai, ZST ir divi mērķi. Kā pirmais no tiem minēts - *veidot **labvēlīgu vidi sadarbības veicināšanai starp zivsaimniecības nozares organizācijām un pārvaldes iestādēm***.

Novērtētāju skatījumā zivsaimniecības nozares dalībnieki ir zivju piegādes ķēdē iesaistītie uzņēmumi: zvejnieki (piekraste, aiz piekrastes, tāljūra), akvakultūras uzņēmumi (zivju un mazuļu audzētāji, zivju barības ražotāji), zivju uzglabātāji (noliktavas, saldētavas), mājražotāji, zivju vairumtirgotāji, transporta un loģistikas uzņēmumi, zivju apstrādes uzņēmumi, zivju un zivju apstrādes produktu eksportētāji, piekrastes iedzīvotāji. Bez tam zivju piegādes ķēdē ietilpst arī mazumtirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, kuri nodrošina produktu izplatīšanu vietējā tirgū gala patērētājiem.

Zivsaimniecības nozarē kopumā reģistrētas 10 nozares dalībniekus pārstāvošas organizācijas dažādās jomās. Tomēr saskaņā ar ZST interneta vietnē pieejamo informāciju līdzšinējā ZST darbības periodā aktivitātēs ir piedalījušās tikai divas: „Latvijas Zivju audzētāju asociācija” un „Latvijas Zvejnieku federācija”.

ZST mērķis formulēts pārāk plaši, jo tā darbība ir saistīta tikai ar nelielu daļu no zivsaimniecības nozares organizācijām. Lielākā daļa ZST aktivitāšu ir vērstas uz

¹ <http://www.laukutikls.lv/nozares/zivsaimnieciba/sadarbibas-tikls>

tādām mērķgrupām kā piekrastes zveja, akvakultūra un mājražošana. Šīs grupas arī būtu nepieciešams norādīt ZST izvirzītajos mērķos, vai jāparedz atbilstošas aktivitātes pārējām mērķgrupām. Tā kā mērķgrupas netiek definētas un aprakstītas, aktivitāšu saiknes noteikšana ar tām ir apgrūtināta

Mērķa formulējums nerada skaidru izpratni par to, vai tās paredz sadarbības veicināšanu starp atsevišķām organizācijām (sadarbība horizontālā līmenī), vai arī starp organizācijām un pārvaldes iestādēm (sadarbība vertikālā līmenī).

Kā otrs mērķis minēts - *nodrošināt informācijas pieejamību iedzīvotājiem par aktualitātēm zivsaimniecības nozarē un piekrastes teritoriju attīstībā.*

ZST mērķu sasniegšanai ir izvirzīti sekojoši uzdevumi:

- *apvienot esošos un jaunus dalībniekus zivsaimniecības nozarē;*

Bet ZST netiek izvirzītas šī uzdevuma izpildīšanai atbilstošas aktivitātes. Tas norāda uz to, ka uzdevums netiek pildīts.

- *nodrošināt informācijas plūsmu starp zivsaimniecības nozares dalībniekiem;*

Šajā gadījumā uzdevums ir nekorekti formulēts, un tā būtība ir nodrošināt informācijas plūsmu „uz” nevis „starp” dalībniekiem.

- *uzlabot sadarbību un veicināt labu piemēru un prakses apmaiņu;*

Šim uzdevumam ir atbilstošas aktivitātes un tas tiek piepildīts.

- *sekmēt attīstību zivsaimniecības teritorijās.*

Šis uzdevums ir plašāks par mērķi, kura sasniegšanai tas noteikts. Attīstības sekmēšana zivsaimniecības teritorijās būtu jāveic ar atsevišķi noteikta uzdevuma izvirzītajām aktivitātēm.

Saskaņā ar sniegto informāciju, ZST uzdevumu izpildīšanai nepieciešamās aktivitātes tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas un ieinteresēto pušu priekšlikumiem. Te gan jāmin, ka izvirzīto aktivitāšu apstiprināšanu veic ZM, un tām jāatbilst noteiktai normatīvajai bāzei. Tādējādi ne visas vēlmes ir apmierināmas.

ZST paredzētās aktivitātes:

- informatīvu un izglītojošu semināru, konferenču un darba grupu organizēšana;
- informācijas sniegšana pasākumos interesentiem par aktualitātēm zivsaimniecības nozarē

Abas iepriekš minētās aktivitātes pēc būtības nav atšķirīgas, jo abas saistītas ar informācijas sniegšanu attiecīgai auditorijai. Kā arī par pasākumiem var uzskatīt seminārus, konferences, darba grupas.

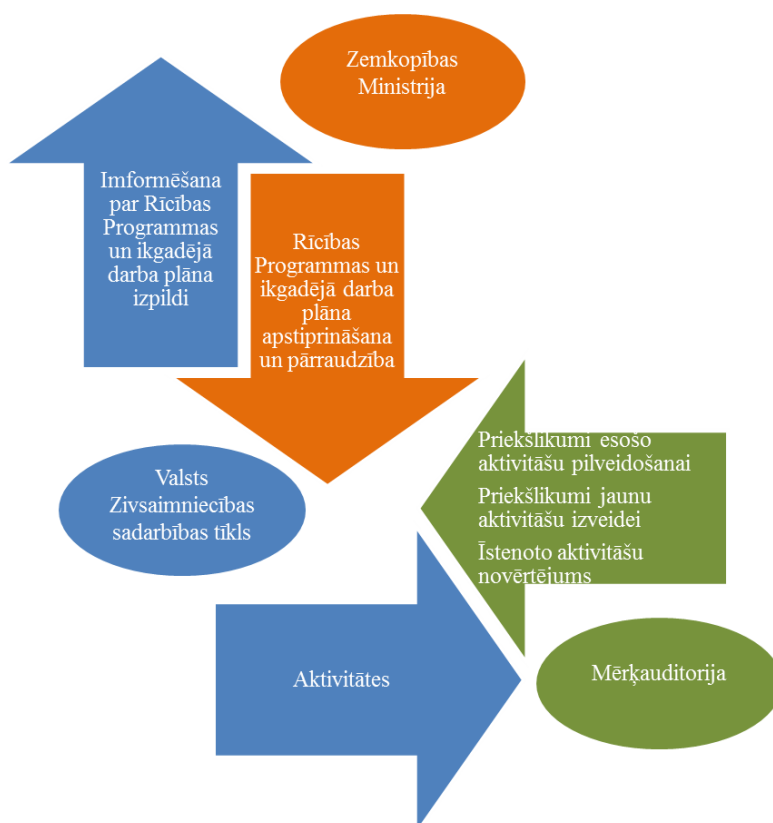
- zināšanu iegūšanas iespēju sniegšana par zivju audzēšanu, ūdenskrātuvju veidošanu un uzturēšanu, iekšējo zveju, kā arī zvejas un akvakultūras produktu apstrādi un mārketingu.

ZST izvirzītās aktivitātes nav hierarhiski strukturētas atbilstoši uzdevumiem. Turklāt tās atbilst tikai otrajam mērķim, un ar tām nav saskatāma iespēja sasniegt pirmo mērķi. Ar izglītību un zināšanām saistītas aktivitātes var *sekmēt attīstību zivsaimniecības teritorijās*, tomēr izglītošana un zināšanu sniegšana nav minētas uzdevumos. Tādēļ būtu nepieciešams pārdomāt formulējumus mērķiem, uzdevumiem un aktivitātēm.

ZST darbība tiek strukturēta atbilstoši atsevišķām aktivitāšu jomām. Tajās ietilpst gan pieredzes apmaiņas braucieni, atbalsts jauniešiem, zivsaimniecības

popularizēšana skolās, demonstrējumi gan akvakultūra, zivju apstrāde, piekrastes zvejniecība, un piekrastes teritoriju attīstība / ZVRG. Ar aktivitāšu jomām šeit tiek saprasts gan darbības (braucieni, popularizēšana, demonstrēšana), gan jomas jeb nozares sektori (akvakultūra, zivju apstrāde, utt.). Šeit būtu jāsaprot, kas tad tiek saprasts ar vārdu *joma*. Aktivitāšu jomu skaits pārsniedz pašu aktivitāšu skaitu, tātad tiek nosauktas jomas, neparedzot tam aktivitātes. Iespējams, ka hierarhiskā struktūra ir pārprasta, jo atsevišķām aktivitātēm vajadzētu ietilpt jomās, nevis otrādi. Norādītajās jomās ietilpst arī atsevišķi nozares sektori (akvakultūra, zivju apstrāde, piekrastes zvejniecība), kuri būtībā ir mērķgrupas.

Valsts ZST sadarbības shēma ar citām nozares organizācijām Rīcības programmas ietvaros norādīta 1. attēlā.

1. attēls Valsts ZST sadarbības shēma ar citām nozares organizācijām

Avots: autoru konstrukcija pēc LLKC, ZST RP 2015-2020.

ZST sadarbība ar citām nozares organizācijām ir atbilstoša noteikto mērķu sasniegšanai, nodrošinot atgriezeniskās saites.

ZST plānotās aktivitātes periodā no 2015. gada līdz 2020. gadam darbības virzienos un to atbilstība noteiktajiem uzdevumiem norādīti 1. tabulā.

**1. tabula. ZST plānotās aktivitātes darbības virzienos un to atbilstība noteiktajiem uzdevumiem
2015. - 2020. plānošanas periodā**

	Virziens	Aktivitāte	Atbilstošais uzdevums
1	Efektivitātes celšana (ekonomiskā)		
	1.1	Semināri, apmācības un pieredzes apmaiņas braucieni	tīklošanas un mācību aktivitātes ZVRG; pieredzes un prasmju apmaiņas organizēšana
2	Uzņēmējdarbības uzsākšana, veicināšana		
	2.1	Akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšana	
	2.2	Zivsaimniecības popularizēšana un atbalsts jauniešiem akvakultūras un zvejniecības uzņēmējdarbības veicināšanai	informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos
	2.3	Akvakultūras un piekrastes teritoriju speciālistu darba nodrošināšana	
3	Nozaru ekonomiskā analīze		
	3.1	Pētījumi	informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos
4	Nozares popularizēšana		
	4.1	Informatīvu un izglītojošu materiālu sagatavošana par zivsaimniecības nozari	informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos
	4.2	Ziņu lapa	informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos
	4.3	Sadarbība ar nozares NVO, to darbības popularizēšana, kapacitātes celšana un attīstīšana	sadarbība ar cilvēkiem, kas iesaistīti zivsaimniecības nozarē, valsts un pašvaldību iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, zivsaimniecības uzņēmumiem un citām institūcijām
	4.4	Zivsaimniecības konferences	informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos
	4.5	Zivsaimniecības gada balva	informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos
	4.6	Kapacitātes celšana ZM pakļautībā esošajām iestādēm un uzņēmumiem	

Avots: autoru konstrukcija pēc LLKC.

Plānoto aktivitāšu dalījums četros virzienos nav strukturēts atbilstoši noteiktajiem uzdevumiem.

ZST uzdevumam *tīklošanas un mācību aktivitātes ZVRG* varētu atbilst semināri, apmācības un pieredzes apmaiņas braucieni, bet saistāmi arī ar nākošo uzdevumu (skat. zemāk). Tomēr šie pasākumi tiešā veidā nevar nodrošināt dalībnieku ekonomiskās efektivitātes uzlabošanu. Šāds nosaukums aktivitāšu darba virzienam ir pārāk ambiciozs.

Uzdevumam *informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos* atbilst izvēlētās darbības zivsaimniecības popularizēšana un atbalsts jauniešiem akvakultūras un zvejniecības uzņēmējdarbības veicināšanai, informatīvu un izglītojošu materiālu sagatavošana par zivsaimniecības nozari, ziņu lapa, zivsaimniecības konferences, zivsaimniecības gada balva.

Uzdevumam *sadarbība ar cilvēkiem, kas iesaistīti zivsaimniecības nozarē, valsts un pašvaldību iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, zivsaimniecības uzņēmumiem un citām institūcijām* atbilst sadarbība ar nozares NVO, to darbības

popularizēšana, kapacitātes celšana un attīstīšana. Aktivitāte „Kapacitātes celšana ZM pakļautībā esošajām iestādēm un uzņēmumiem” īsti neatbilst nevienam no uzdevumiem, un nav skaidrs, vai paša ZST kapacitāte un iespējas šāda uzdevuma veikšanai ir pietiekama.

Uzdevumam *sabiedriskā viedokļa apkopošana politikas veidošanas mērķiem, kas saistīti ar ilgtspējīgu zivsaimniecības teritoriju attīstību* plānā nav atbilstošas aktivitātes, un nav skaidrs, kā uzdevums tiks izpildīts.

Nevienam no uzdevumiem neatbilst virziens „*nozaru ekonomiskās analīzes pētījumi*”. Lai gan katru gadu plānots tikai viens pētījums, rodas šaubas par ZST iespējām veikt šādu pētījumu un vai tas būtu vispār jāiekļauj. Pētījumu veikšanai ir zinātniskie institūti. Intervijās ar ZST un ZM gan tika noskaidrots, ka ar to tikuši saprasti demonstrējumi, kas nozīmē, ka šāds nosaukums ir maldinošs.

„Akvakultūras un piekrastes teritoriju speciālistu darba nodrošināšana” ir iekļauta aktivitāšu sarakstā, lai gan tā nav aktivitāte, bet gan ZST Sekretariāta veicamā darbība.

Virziens „Uzņēmējdarbības uzsākšana, veicināšana” un tā aktivitāte *Akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšana* neatbilst nevienam no uzdevumiem, tādējādi to nevajadzētu iekļaut uzdevumu sarakstā.

Ikgadējā ZST darba plāna aktivitāšu idejas, saskaņā ar ZST sekretariātā sniegto skaidrojumu, sākotnēji tiek virzītas „no apakšas” – caur nozaru NVO un konsultantiem. Tālākajā darba plāna izstrādes procesā tās izvērtē Sekretariāts. Tiek vērtēts, vai ierosinātie pasākumi atbilst ZST RP 2015-2020 un EK Regulai Nr.508/2014, un vai iekļaujas pieejamā finansējuma robežās. Tika atzīmēts, ka bieži vien plānotās ieceres nevar realizēt ZST ietvaros, jo tās pārklājas ar ZRP 2014-2020 paredzētajiem pasākumiem. ZST norāda, ka ir ļoti ierobežotas iespējas rīkot zivju produkcijas popularizēšanas pasākumus, kurus vienam audzētājam nav nozīmes rīkot, bet ZST to varētu veikt. Piemēram - karpu festivāls, u.tml. pasākumi, kuros tiek popularizēts nevis konkrēts audzētājs, bet gan zivju produkcija kā tāda. Saskaņā ar ZM sniegto informāciju netiek atbalstītas aktivitātes, kuras var veikt ZRP 2014-2020 pasākumos. Piemēram, dažādi reklāmas pasākumi kādas zivs produkcijas noietam. Tajā pašā laikā ZM norāda, ka šādus pasākumus ir iespējams rīkot caur biedrībām un zinātniskajiem institūtiem (atvasinātām publiskām personām), ja tiek reklamēts konkrēts produkts nevis uzņēmējs. Ņemot vērā atšķirīgo redzējumu, saprotams, ka Sekretariātam nav pietiekoša izpratne vai informācija par ZRP 2014-2020 paredzētajiem pasākumiem, vai ideja ir pārprasta.

Semināru tēmas tiek izvēlētas atšķirīgi atkarībā no semināru līmeņa. Tiek rīkoti divu līmeņu semināri:

- Vietējie - šo semināru tēmas tiek izvēlētas atbilstoši konsultantu ievāktajai informācijai. Konsultanti sūta ieteikumus, kas ir aktualizēti komunikācijā ar mērķauditoriju. Piemēram, kāds akvakultūras uzņēmums interesējas par zivju slimībām. Tad ZST darbinieki izvērtē, vai problēma ir aktuāla pietiekami daudziem interesentiem. Tēmas tiek definētas reģionālā līmenī
- Starptautiskie - tie notiek 1-2 reizes gadā Ozolniekos. Šo semināru tēmas balstās gan uz ieteikumiem, gan aptaujām. Tiek rīkotas aptaujas, kurās norādīti iespējamie temati, un par tiem lemj ZST sekretariātā.

Apkopotā informācija iezīmē zināmu neatbilstību starp zvejnieku konkrētajām interesēm un ZST iespējām. Zvejniekiem aktuālāka ir praktisko jautājumu risināšana – sekmēt ekonomisko attīstību, atvieglot zivju pārdošanas nosacījumus, apaļā jūrasgrunduļa problēma utt., taču šie jautājumi neietilpst ZST kompetencē. Piekrastes

teritoriju attīstības kontekstā ir nozīmīga zvejniecības tradīciju saglabāšana, un arī šajā virzienā tiek sagaidīta aktīva ZST līdzdalība. Tomēr tīkla praktiskās iespējas ir ierobežotas, ņemot vērā, ka ZST kompetencē ietilpst zivsaimniecības un piekrastes uzņēmējdarbības attīstības jautājumi un priekšlikumi, no tā var sagaidīt konstruktīvus priekšlikumus valsts pārvaldes iestādēm, kas tieši būtu vajadzīgs uzņēmējdarbības attīstības sekmēšanai.

1.2. ZST kapacitāte un komunikācijas formas

Lai sasniegtu ZST darbības mērķus, ir izveidota divpakāpju struktūra. ZST Sekretariāts atrodas LLKC telpās Ozolniekos. To veido ZST vadītājs, 2-3 projektu vadītāji un eksperts zivsaimniecībā. Tam papildus piekrastes teritorijās darbojas piekrastes teritoriju attīstības speciālisti (zivsaimniecības konsultanti). Šāda struktūra ir izveidota, ievērojot izvirzītās ZST darba prioritātes - piekrastes teritoriju attīstība un darbs ar piekrastes zvejniekiem, kā arī semināru u.c. pasākumu organizācija visā Latvijā. Neraugoties uz to, ka ZST darbinieki uz vietām darbojas tikai piekrastes novados, tīkls spēj apkopot informāciju un rīkot aktivitātes visā Latvijā, izmantojot LLKC nodaļas.

Pašreizējā ZST struktūrā ietilpst:

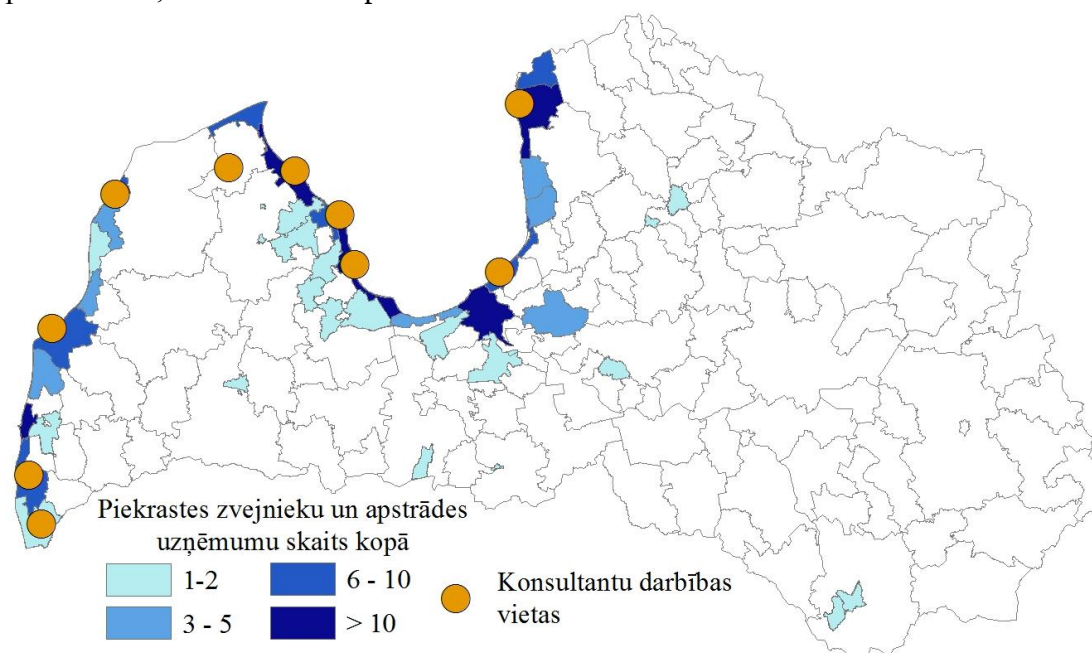
- ZST vadītājs (0,2 slodzes)
- projektu vadītāji (1,8-2,8 slodzes)
- nodaļas vadītājs (0,2 slodzes)
- eksperts zivsaimniecībā (akvakultūra) 1 slodze
- piekrastes konsultanti (10 darbības vietas - 8 slodzes).

Šāda struktūra ir izveidota 2015.gadā, uzsākot ZRP 2014-2020 apgūšanu. Iepriekšējā periodā kapacitāte bija daudz mazāka, jo sekretariātā darbojās tikai viens projektu vadītājs un ZST vadītājs (kopā sekretariātam 1,2 slodzes). Savukārt darbam uz vietām veikt ZST funkcijas atbilstoši vajadzībām tika deleģēti LLKC darbinieki, taču pastāvīgu ZST piesaistītu konsultantu nebija.

Izveidojot jauno struktūru, tajā pārgāja strādāt daļa līdzšinējo lauku konsultantu, kuri darbojās ZVRG. Veidojot ZST konsultantu tīklu, viens no kritērijiem darbinieku atlasei bija priekšzināšanas par zivsaimniecību. Nācās saskarties ar ierobežotu speciālistu pieejamību, ņemot vērā ierobežotās kvalifikācijas ieguves iespējas zivsaimniecībā un jo īpaši akvakultūrā. Šī iemesla dēļ ZST aktīvi sekmē konsultantu kvalifikācijas celšanu – tie piedalās dažādosursos, apmeklē paša ZST organizētās lekcijas, seminārus, pieredzes apmaiņas braucienus u.tml. Nozīmīgs profesionālo iemaņu kritērijs ir komunikācijas spējas, kā arī vēlma izpratne par mārketingu, pieredze darbā ar projektiem, izglītība bioloģijā u.tml.

Zivsaimniecības konsultantu darbības galvenais uzdevums ir komunikācija un vietējo vajadzību apzināšana, organizatoriskais darbs, speciālistu piesaistīšana u.tml., taču viņi nav profesionāli konsultanti zivsaimniecības vai zivju apstrādes jautājumos. Gan konsultantu kvalifikācija un kapacitāte, gan pieprasījums pēc to pakalpojumiem nosaka to, ka ZST piekrastes teritorijās fokusējas galvenokārt uz teritoriālo attīstību, sadarbību ar ZVRG un ražotāju organizācijām, kā arī piekrastes zvejnieku iesaisti dažādās aktivitātēs (tai skaitā ZRP 2014-2020 projektu realizācijā). Taču aiz piekrastes joslas strādājošie zvejnieki, kā arī lielie zivju apstrādes uzņēmumi praktiski nav ZST mērķa grupa. Minētais, saskaņā ar ZST vadības pārstāvju sacīto, ir saistīts arī ar to, ka lielākie uzņēmumi darbojas patstāvīgi un neizrāda interesi par iesaisti ZST aktivitātēs.

Zivsaimniecības konsultanti pastāvīgi darbojas piekrastes pagastos: Salacgrīva, Engure, Mērsrags, Roja, Dundaga, Ventspils, Pāvilosta, Nīca, Rucava, Carnikava (skat. 2.attēlu). Šo konsultantu darbība aptver visas sešas piekrastē esošās ZVRG: biedrības “Laukiem un jūrai”, “Sernikon”, “Talsu rajona partnerība”, “Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”, “Liepājas rajona partnerība” un “Jūrkante”. Konsultantu skaitu un izvietojumu noteica gan mērķa grupas izvietojums, gan finansiālās iespējas. No 10 norādītajām vietām sešās konsultants ir nodarbināts uz pilnu slodzi, bet četrās – uz pusslodzi.

2.attēls. Piesaistīto zivsaimniecības konsultantu atrašanās vietas un atzīto zivsaimniecības uzņēmumu skaits (piekrastes zveja un zvejas produktu apstrāde) pagastos un pilsētās 2015.g.

Avots: izveidots pēc ZST datiem.

Konsultantu atrašanās vietas ir saistītas ar ZVRG teritorijām, un jo īpaši ar piekrastes pagastiem, kuri ir tiesīgi pretendēt uz EJZF finansējumu. Kartē konsultantu darbības vietas ir salīdzinātas ar licenzēto piekrastes zvejniecības uzņēmumu un zivju produktu apstrādes uzņēmumu skaitu pagastos un pilsētās. No šiem datiem redzams, ka kopumā konsultantu darbība ir orientēta uz teritorijām, kur koncentrējas zivsaimnieciskās aktivitātes, lai arī atsevišķos gadījumos (Rucava, Dundaga u.c.) var tikt papildus izvērtēta konsultantu nepieciešamība un noslodze.

Konsultantu vajadzība uz vietām tiek pamatota ar piejūras teritoriju attīstības nepieciešamību, ievērojot ka šajās teritorijās liela nozīme vēsturiski ir zivsaimniecībai. Saskaņā ar Sekretariāta skaidrojumu, piekrastes teritorijās ir ļoti svarīgi, lai konsultanti būtu vietējie iedzīvotāji, jo cilvēkiem no malas bieži vien ir grūti izveidot sekmīgu komunikāciju ar vietējiem zvejniekiem. Kopš konsultantu iekļaušanas zivsaimniecības tīklā tie darbojas tieši ar zivsaimniecības jautājumiem, savukārt iepriekš bija arī citi pienākumi. Saskaņā ar ZST pārstāvju sniegto informāciju, konsultanti aktīvi iesaistās ar mērķa grupu saistītās aktivitātēs, tai skaitā informācijas un konsultāciju nodrošināšanā par projektiem, tirgus iespējām, iespējamiem attīstības virzieniem, pasākumu organizēšanā u.c. Tomēr aktivitātes galvenokārt notiek zivsaimniecības nozares ietvaros. Līdz ar to ir ierobežotas iespējas

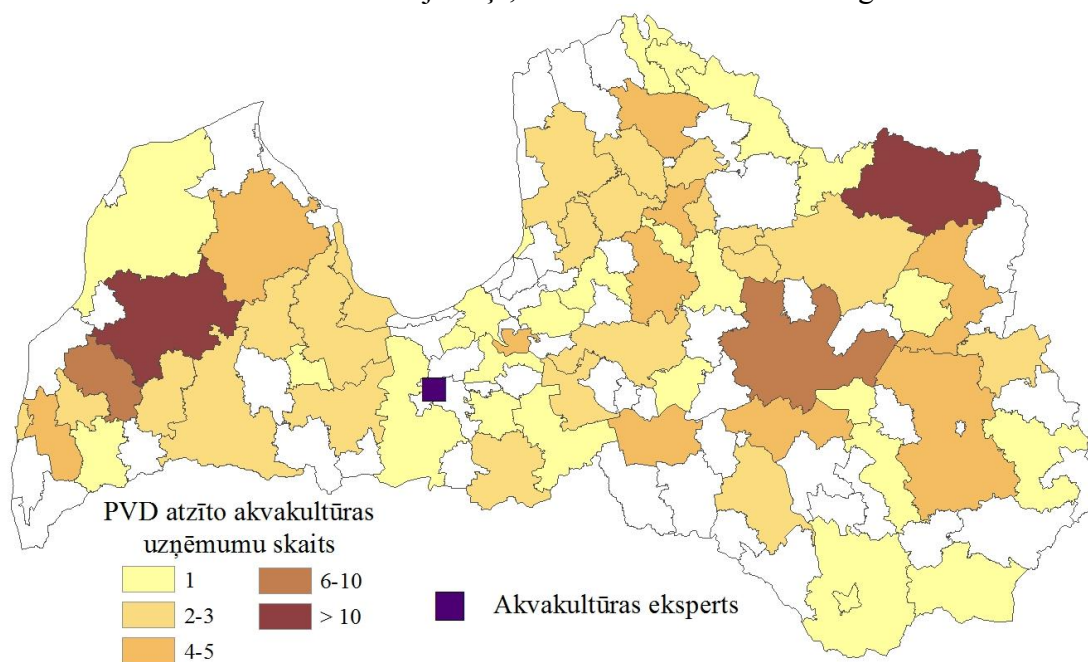
sniegt konsultācijas cita veida uzņēmējdarbības attīstībai, tajā skaitā bijušajiem zvejniekiem, kas ir nozari atstājuši.

Piekrastes konsultanti nodarbojas ar ZST aktivitāšu organizāciju savās teritorijās, kā arī nodrošina atgriezenisko saiti starp nozares pārstāvjiem – galvenokārt piekrastes zvejniekiem un tos apvienošām organizācijām – un ZST sekretariātu, tādējādi sekmējot piekrastes zvejnieku interešu pārstāvību nozares vadības līmenī.

Nozīmīga konsultantu darba sastāvdaļa ir informācijas ievākšana teritorijas potenciāla un vajadzību izvērtēšanai, nepieciešamo pasākumu izvēlei u.tml. Semināru un citu publisko pasākumu tēmas tiek izvēlētas LLKC teritoriālajos birojos, ņemot vērā konsultantu, kā arī citu pušu ieteikumus.

Sekretariāta vērtējumā konsultanti kopumā sekmīgi spēj veikt savus pienākumus, lai arī nereti ir grūtības atrast darbiniekus ar atbilstošām prasmēm un kvalifikāciju. Sekretariātā galvenokārt strādā projektu vadītāji ar augstāko sociālo izglītību. Viņu uzdevums ir koordinēt un pārraudzīt reģionālo nodaļu un konsultantu darbu, organizēt nacionāla līmeņa seminārus, konferences u.c. pasākumus, ieviest ZST finansētos pasākumus, izstrādāt informatīvos un izglītojošos materiālus par nozari utt.

Esošā struktūra liecina par ievērojami mazāku ZST kapacitāti akvakultūrā. Šajā jomā trūkst teritoriālo struktūru un konsultantu. Akvakultūrā darbojas tikai viens eksperts (Ozolniekos), kaut arī atzītie akvakultūras uzņēmumi atrodas visā Latvijā, ar lielāku koncentrāciju Kurzemē un Vidzemē (3.attēls). No kartē attēlotā uzņēmumu izvietojuma izriet, ka būtu iespējama struktūra, kad akvakultūrā darbojas 2 eksperti – viens Kurzemē un valsts centrālajā daļā, bet otrs – Vidzemē un Latgalē.

3.attēls. Akvakultūras nozares izvietojums Latvijas novados un pilsētās

Avots: izveidots pēc ZST datiem

Saskaņā ar Sekretariāta skaidrojumu, sākotnēji bija plānots 2014.-2020.g. periodā piesaistīt divus akvakultūras ekspertus, taču nav izdevies atrast piemērotus darbiniekus. Turklāt, šajā periodā sakarā ar ievērojami stingrākām prasībām akvakultūras projektu izstrādē, ir būtiski mazinājusies interese par ieguldījumiem

akvakultūrā, tādēļ ZST uzskata, ka ar vienu ekspertu pašlaik ir pietiekami. ZST ir iespēja sarīkot pasākumus arī teritorijās, kur nav tīkla darbinieku, izmantojot LLKC struktūru, jo pasākumus organizē LLKC nodaļas (uzaicina attiecīgos speciālistus, valsts iestāžu pārstāvjus u.tml.). Vērtējot ZST 2016. gada darbības plānu, redzams ka tajā nozīmīgs skaits aktivitāšu attiecināms arī uz akvakultūru, turklāt aktivitātes tiek plānotas dažādās Latvijas vietās, tai skaitā ārpus piekrastes teritorijām. Izpētot plānoto aktivitāšu vietas, redzams, ka tās tiek plānotas gan Kurzemē, gan Vidzemē, kā arī Pierīgā. Mazāk paredzēts Latgalē, taču saskaņā ar ZST sekretariāta skaidrojumu, arī tur ir iespējams rīkot aktivitātes, ja tam būtu atbilstošs pieprasījums. Tomēr ir saprotams, ka ņemot vērā ZST darbības orientāciju galvenokārt uz piekrastes zvejniecību, teritorijas, kuras atrodas tālāk no piekrastes, tiek aptvertas daudz mazākā mērā.

Arī ZM norāda, ka ar akvakultūras pārstāvju aktivizāciju ir grūtības. Kā viens no iemesliem tiek uzskatīts, ka akvakultūras jomā strādājošie, iespējams, nav sapratuši ZST nozīmi. Akvakultūrā ir arī mazāks to uzņēmumu īpatsvars, kuri zina, kas ir ZST (42%) nekā zvejniecībā (60%), saskaņā ar aptaujas datiem. Ņemot vērā LAND iepriekš veikto pētījumu rezultātus ("Akvakultūras projektu dzīvotspējas analīze", LVAEI (kopš 2016.g. AREI) LANN 2014), kas liecina, ka akvakultūrā ir piesaistītas lielas investīcijas, taču daudziem uzņēmējiem trūkst zināšanu un pieredzes šajā jomā. Konsultāciju pieejamības palielināšana akvakultūrā būtu valstiski nozīmīga, jo tas sekmētu pieejamo atbalsta līdzekļu efektīvāku apguvi un labāku to atdevi. Tiek atzīmēts, ka uzņēmējdarbība akvakultūrā ir ļoti riskanta, un ZRP 2014-2020 pasākumos atbalsta nosacījumi ir tik stingri, ka bez pietiekamām zināšanām un finanšu iespējām nav racionāli realizēt projektus. Akvakultūras eksperts sniedz attiecīgas konsultācijas iespējamiem atbalsta pretendentiem, izbraucot uz vietām un novērtējot vietējos apstākļus. Ievērojot, ka ražošanas izmaksas ir ļoti atkarīgas no vietējiem apstākļiem un pieejamiem resursiem, tiek sniegtas konsultācijas ražošanas tehnoloģiju izvēlē un biznesa plāna sastādīšanā u.tml. Bieži vien nākas ieteikt neuzņemties risku, ja nav pietiekama finanšu drošība.

Akvakultūras eksperts norāda, ka svarīgs uzdevums būtu izvērtēt dažādu recirkulācijas sistēmu efektivitāti un piemērotību Latvijas situācijai, taču tas ir apjomīgs darbs, kas prasa lielu resursu ieguldījumu.

Semināru un lekciju organizācijā tiek piesaistīti lektori no citām organizācijām (BIOR, valsts zivju audzētavām utt.), valsts iestādēm, retāk uzņēmēji.

Izmantotās komunikācijas formas ir saistītas ar veicamajiem uzdevumiem. Saziņai ar zvejniekiem galvenokārt tiek izmantota individuālā komunikācija: e-pasts, telefona sarunas, atkarībā no nododamās ziņas. Bieži tiek izmantota arī zivsaimniecības uzņēmumu informēšana klātienē – ZST aktivitātēs un sniedzot konsultācijas. Šajā gadījumā nozīmīgs ir jautājums par informācijas pieejamību par šādu konsultāciju iespēju esamību, nosacījumiem u.tml. Individuālā komunikācija ir veiksmīga un atbalstāma, bet tā orientējas galvenokārt uz jau esošiem ZST klientiem, kuri ir iekļauti datu bāzē. Tādejādi izpaliek jaunu klientu informēšana.

Plašākai informācijas iegūšanai tiek izmantotas aptaujas. To rezultātus apkopo konsultanti. Tiek rīkotas divu veidu aptaujas:

- pasākuma dalībnieku aptauja pēc semināriem, konferencēm, lai novērtētu pasākuma kvalitāti, lektoru darbu, kā arī gūtu ierosinājumus citiem pasākumiem;
- aptaujas klientiem un potenciālajiem interesentiem par vēlamajiem ZST pasākumiem, to mērķauditorija ir zivsaimniecības nozares pārstāvji. Tās tiek veiktas, uzrunājot biedrības, ZVRG, un iegūtā informācija tiek izmantota aktivitāšu novērtēšanā un ikgadējā darba plāna izstrādē.

Aptaujas tiek organizētas pārsvarā reģionālā līmenī.

Nacionālā līmenī komunikācija (informācijas sniegšana) notiek, izmantojot šādas iespējas:

- informācija *internetā* – ir plaši izplatīta, jo ZST ir mājaslapa www.zivjutikls.lv, kā arī LLKC lapa un sociālie tīkli;
- informācija *vietējos preses izdevumos* – šāda informācija tiek sniegta par reģionālām aktivitātēm;
- informācija *centrālajos preses izdevumos* - mediji labprāt publicē informāciju par zivsaimniecību un lielākajām ZST aktivitātēm, - „lielais loms”, zivsaimniecības konference;
- informācija *televīzijā*- dažreiz tiek atspoguļotas ZST aktivitātes, kā „lielais loms”, konferences, reģionālās TV dažreiz informē par reģionu aktivitātēm-semināriem, pieredzes apmaiņas braucieniem, jauniešu aktivitātēm. ZST neievieto informāciju centrālajos medijos par maksu;
- informācija *radio* dzirdama retāk, dažreiz radio informē par ZST pasākumiem;
- *afišas* pilsētu/ novadu centros - ZST sekretariātā pieļauj, ka dažreiz tas ir izmantots.

Te gan jāmin, ka tieši afišas var uzrunāt vietējos iedzīvotājus tieši un nepastarpināti, tās izvietojot transporta pieturvietās un vietējos veikalos.

No augstāk minētā apkopojuma redzams, ka plašāk tiek izmantota informācija sniegšana internetā – mājas lapā un sociālajos tīklos. Reģionāliem pasākumiem tiek izmantoti vietējie preses izdevumi, kas vērtējams pozitīvi, taču citi masu mediji, kā arī vides reklāma tiek izmantoti retāk.

Apskatot ZST mājas lapu, jāpiebilst, ka informācija varētu būt izvietota pārskatāmāk. Trūkst informācijas par to, kādi speciālisti ir pieejami, kurās vietās un kādos jautājumos var konsultēties. Būtu vēlams uzskatāmāks informācijas izvietojums – kontakti, pasākumi, aktualitātes utt. Piemēram, pie aktualitātēm katra mēneša beigās būtu redzami nākoša mēneša plānotie pasākumi.

ZST izdod un izplata arī savus iespiestos informatīvos materiālus – Zivsaimniecības gadagrāmatu un zivju lapu. Tādā veidā galvenokārt tiek izplatīta vispārēja informācija par nozari. Zivsaimniecības gadagrāmata uzskatāma par vērtīgu datu un uzziņas avotu par dažādiem ar nozari saistītiem jautājumiem, kas adresēta gan nozarē iesaistītajiem, gan interesentiem. Tomēr saistībā ar ZST darba atspoguļojumu var atzīmēt, ka gadagrāmatā pietrūkst informācijas par ZST, tā darbību un struktūru; informācijas, kādos jautājumos ar ko var kontaktēties u.tml. Šādas informācijas iekļaušana popularizētu ZST.

Būtisks komunikācijas veids ir caur zivsaimnieku organizācijām (asociācijas, biedrības). Ievērojot, ka zivsaimniecības konsultanti darbojas pie ZVRG, tiek sekmēta ZVRG biedru informēšana.

Kopumā var vērtēt, ka ZVRG teritorijās, kur darbojas vietējie konsultanti, komunikācija ir pietiekami labi organizēta. ZST apzinās arī vajadzību sekmēt zivsaimnieku savstarpējo komunikāciju – informācijas apmaiņu utt. Tas ir saistīts arī ar vietējo iedzīvotāju aktivitāti un vēlmēm, cik lielā mērā viņi paši to vēlas un ir gatavi. Sekmīgai komunikācijai ir arī svarīgi, kādā mērā tas, ko ZST var īstenot, atbilst nozares pārstāvju vēlmēm. Novērots, ka nozares pārstāvji galvenokārt vēlas atbalstu kapacitātes celšanai. Liela nozīme ir arī sekmīgai ZST komunikācijai ar ZM, lai pārliecinātu ZM par konkrētu pasākumu un aktivitāšu lietderību, kas spēj dot ieguldījumu piekrastes attīstībā. ZST redz savu lomu arī piekrastes zvejnieku

pārstāvībā valsts pārvaldes institūcijās, lai veidojot valsts politiku, tiktu ņemtas vērās viņu intereses un vajadzības.

Ievērojot akvakultūras uzņēmumu salīdzinoši lielo skaitu un izkliedi visā valsts teritorijā, kā arī ZST ierobežoto kapacitāti ārpus piekrastes teritorijām, ir saprotams, ka komunikācija ar akvakultūras uzņēmējiem kopumā ir vājāka. Arī akvakultūras uzņēmēji tiek iesaistīti dažādās aktivitātes, piemēram, semināri, pieredzes apmaiņas braucieni. Iespējamās arī individuālās konsultācijas, tomēr informācijas pieejamību par attiecīgajām aktivitātēm ir iespējams uzlabot.

2. ZST mērķauditorija

2.2. Līdzšinējā sadarbība ar ZVRG, nozares un NVO pārstāvjiem

ZST ir saistīts ar dažādām ieinteresētajām pusēm – ZVRG un citām nevalstiskajām organizācijām, pašnodarbinātajiem zvejniekiem un uzņēmumiem, cilvēkiem, kas dzīvo zivsaimniecības teritorijās, valsts iestādēm u.c. ZST [RP 2015-2020](#) ir noteikts, ka tā aktivitātes tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas, ieinteresēto pušu priekšlikumiem.

Pamatojoties uz noslēgto līgumu un tā grozījumiem starp ZM un ZST katru gadu ir jāizstrādā darba plāns, kura ietvaros tiek noteiktas un īstenotas vairākas aktivitātes. Laika posmā no 2010. – 2016. gadam ZST darba plāna ietvaros ir organizējis dažāda veida informatīvus un izglītojošus seminārus Latvijā, t.sk., arī starptautiskus seminārus, mācību un pieredzes apmaiņas braucienus Latvijā un Eiropas valstīs, organizējis zivsaimniecības konferences un publicējis dažāda veida informatīvus izdevumus, kā arī sniedzis atbalstu zivsaimniecības izstādēm un organizējis zivsaimniecības projektu konkursus. ZST ir organizējis dažāda veida aktivitātes zivsaimniecības uzņēmumu ekonomiskās efektivitātes celšanai, uzņēmējdarbības uzsākšanai un veicināšanai, kā arī zivsaimniecības nozares popularizēšanai (skat. 2.tab).

2.tabula. ZST veiktās darbības un tām piešķirtais finansējums laika posmā no 2010. – 2016. gadam (tūkst. EUR)

Aktivitātes nosaukums	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Izmaiņas (%)
Izglītojoši un informatīvi semināri	51,45	56,86	46,36	24,53	17,48	55,96	73,84	44
Starptautisku semināru organizēšana	-	-	5,33	-	-	-	-	n.a.
Mācību un pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā	18,62	34,43	34,99	-	-	-	-	88
Mācību un pieredzes apmaiņas braucieni uz Eiropas valstīm	26,03	31,62	26,23	46,62	24,84	26,64	25,46	-2
Zivsaimniecības konferences	11,38	15,71	13,04	2,36	2,39	2,39	3,14	-72
Izdevumi (rokasgrāmatas, FAO tehniskie izdevumi, zivsaimniecības gadagrāmata, bukleti, ziņu lapas)	-	16,27	23,08	25,29	30,83	31,96	36,91	127
Atbalsts zivsaimniecības izstādēm un zivsaimniecības projektu konkursa organizēšana	-	-	-	-	56,87	95,61	63,64	12
Atbalsts jauniešiem zivsaimniecības uzņēmējdarbības veicināšanai	-	-	12,83	44,08	39,94	19,11	13,15	2
Zivsaimniecības popularizēšana skolās	-	-	-	5,65	8,44	16,42	18,38	226
Apmācības	-	45,91	-	-	-	-	-	n.a.
Nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi	-	-	-	-	-	25,55	23,78	-7
Akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programma	-	-	36,64	72,83	86,40	74,54	65,75	79
Demonstrējumi	-	19,84	12,20	17,75	6,60	-	22,26	12
Ražošanas tehnoloģiju modeļu aprēķins akvakultūras saimniecībām	-	-	-	-	14,51	-	-	n.a.
Nozares konsultantu darba nodrošināšana	-	-	-	-	-	153,17	167,91	10
Piešķirtais finansējums	107,49	220,64	210,71	239,09	288,30	501,34	514,22	378

Avots: izveidots pēc ZM datiem.

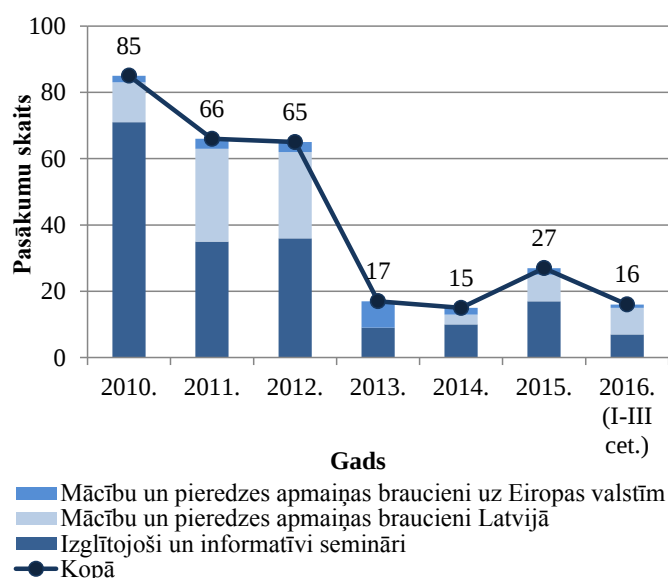
ZST veikto darbu apjoms gadu no gada ir pieaudzis līdz ar piešķirtā finansējuma apjomu, kas laika posmā no 2010. gada līdz 2016. gadam ir palielinājies 4,8 reizes (no 107,49 EUR tūkst. 2010. gadā līdz 514,22 EUR tūkst. 2016. gadā). ZST skaidro, ka sākotnēji 2010. gadā tika piešķirts finansējums tā izveidei un aktivitāšu īstenošanai. Ņemot vērā nozares specifiku, kā arī ar to, ka līdzīgi pakalpojumi nav plaši pieejami, pakāpeniski ZST ir paplašinājis savu darbību, ņemot vērā zivsaimniecības nozares izteiktās vēlmes un vajadzības pēc dažāda rakstura aktivitātēm. ZST skatījumā finansējuma pakāpenisks palielinājums un attiecīgi arī īstenoto aktivitāšu skaita pieaugums ir proporcionāls pieprasījumam. To, kāds finansējuma apjoms ir un būtu nepieciešams ZST aktivitāšu īstenošanai arī turpmāk netiek analizēts, jo nav šī darba mērķis.

Turpmāk tiek apskatīta ZST organizēto aktivitāšu mērķauditorija un to nozīme zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanas nolūkos.

Semināri, mācību un pieredzes apmaiņas braucieni

Viena no ZST darbībām ir informatīvu un izglītojošu semināru rīkošana Latvijā, kā arī mācību un pieredzes braucienu organizēšana Latvijā un uz Eiropas valstīm, kuru mērķis ir izglītot un sniegt praktiskas zināšanas un pieredzi esošajiem un potenciālajiem zivsaimniecības uzņēmumiem, ZVRG, NVO un zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajiem pārstāvjiem par aktuāliem jautājumiem zivsaimniecības nozarē.

Laika posmā no 2010. – 2016. (I-III cet.) gadam ZST kopumā ir noorganizējis 185 informatīvus un izglītojošus seminārus (t.sk., 2 starptautiskus seminārus 2012. gadā), 85 - pieredzes apmaiņas braucienus Latvijā un 21 pieredzes apmaiņas braucienu uz Eiropas valstīm (skat. 4.att). ZST organizēto pasākumu skaits laika posmā no 2010. – 2015. gadam ir samazinājies par 68%: no 85 pasākumiem 2010. gadā līdz 27 pasākumiem 2015. gadā. Organizēto pasākumu skaita samazināšanos var skaidrot ar jaunu darbu pienākumu uzsākšanu un semināru ģeogrāfisku koncentrēšanu.

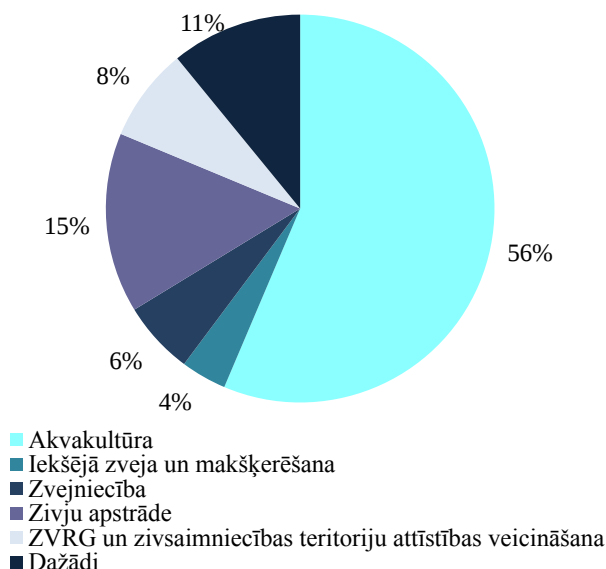

4.attēls. ZST noorganizētie semināri, mācību un pieredzes apmaiņas braucieni laika posmā no 2010. – 2016. (I-III cet.) gadam (skaits)

Avots: izveidots pēc ZST datiem.

ZST skaidro, ka aktivitātes tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas, ieinteresēto pušu priekšlikumiem un vajadzībām. ZST skatījumā semināru un braucienu skaits ir mainījies, jo katru gadu atšķiras priekšlikumu un vēlmju daudzums. Jāņem vērā arī nozares pārstāvju, organizāciju, kas jau līdz šim ir piedalījušās ZST organizētajās aktivitātēs, skaits un iespējas parādīt un iepazīstināt tos ar kaut ko jaunu.

Lielākā daļa (56%) ZST rīkoto pasākumu tika vērsti uz akvakultūru, savukārt, vismazāk - uz iekšējo zveju un makšķerēšanu (4%), kā arī uz dažādām cita veida aktuālām tēmām zivsaimniecības nozarē (11%) (skat. 5.att).

5.attēls. ZST noorganizētie semināri, mācību un pieredzes apmaiņas braucieni dalījumā pa galvenajām tēmām laika posmā no 2010. – 2016. (I-III cet.) gadam (%)

Piezīme. Kategorijā “Dažādi pasākumi” ir ietverti informatīvi un izglītojoši semināri, pieredzes un apmaiņas braucieni, kas ir vērsti EZF un EJZF atbalsta iespējām un tā apguvi, vietējo ūdenstilpņu apsaimniekošanu, dažādu institūciju aktualitātēm zivsaimniecības nozarē, u.c. veida pasākumiem, kurus detalizētāk identificēt neizdevās.

Avots: izveidots pēc ZST datiem.

Akvakultūrai veltītie pasākumi tika organizēti par tādām tēmām kā: zivju un zivju mazuļu audzēšana un ārstēšana, ūdenskrātuvju veidošana un uzturēšana, tehniskie risinājumi, u.c. Esošajiem un potenciālajiem akvakultūras uzņēmumiem bija iespēja arī piedalīties ZST 2012. gadā rīkotos 2 starptautiskos semināros „Biofiltri recirkulācijas akvakultūras sistēmās” un „Storu akvakultūra un tirgus iespējas”, kurus kopumā apmeklēja 67 dalībnieki.

Tāpat arī tika rīkoti pasākumi, kas vērsti uz saldūdens, iekšējo ūdeņu un jūras zivju apstrādes iespējām. Šie semināri galvenokārt tika organizēti par tādām tēmām kā: zivju apstrādes un pagatavošanas iespējas, mājražošana, apstrādei izmantojamās tehnoloģijas, produkcijas realizācijas iespējas, mārketinga un tūrisma, u.c. Praktisku zināšanu un pieredzes gūšanai tika organizēti arī mācību un pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā un uz Eiropas valstīm (piemēram, uz Vāciju un Poliju).

ZST rīkoja arī pasākumus, kas tika vērsti uz ZVRG darbības uzlabošanu un to stratēģiju sagatavošanu, kā arī LEADER pieejas īstenošanas iespējām un zivsaimniecības teritoriju attīstības veicināšanu. ZVRG un zivsaimniecības pārstāvjiem un citiem interesentiem bija iespēja gūt praktiskas zināšanas un pieredzi ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās robežām, piedaloties mācību un pieredzes apmaiņas braucienos uz Igauniju, Lietuvu, Poliju, Vāciju un Somiju. ZST apkopo kopējo apmeklētāju skaitu pa gadiem, bet nav pieejama informācija pa mērķgrupām (akvakultūras uzņēmumi, piekrastes zvejnieki, u.c.).

ZST darbības ietvaros tika organizēti arī pasākumi zvejniecības attīstībai, kas lielākoties tika vērsti uz piekrastes zvejniecību. Zvejniecības attīstībai tika veltīti pasākumi par dažādām tēmām, piemēram, zvejas tiesību normatīvo bāzi un tirdzniecību, piekrastes zvejas nozīmi zivsaimniecības nozarē, roņu drošā murda demonstrējuma rezultātiem, darbību dažādošanas iespējām piekrastes zvejā, EJZF

atbalsta iespējām zivsaimniecības nozarei jūras piekrastē, u.c. Praktisku zināšanu un pieredzes gūšanai tika rīkoti arī mācību un pieredzes braucieni Latvijas teritorijā un uz Eiropas valstīm (Igauniju, Lietuvu, Poliju, Vāciju, Somiju un Zviedriju).

Savukārt, iekšējai zvejai un maksšķerēšanai ZST organizēja pasākumus, kas tika vērsti uz zvejas tiesību normatīvo bāzi un maksšķerēšanas nosacījumu labāku izprašanu, zvejas rīkiem un to izmantošanas iespējām, kā arī zivju resursu saglabāšanu un racionālu apsaimniekošanu, tirdzniecību, u.c.

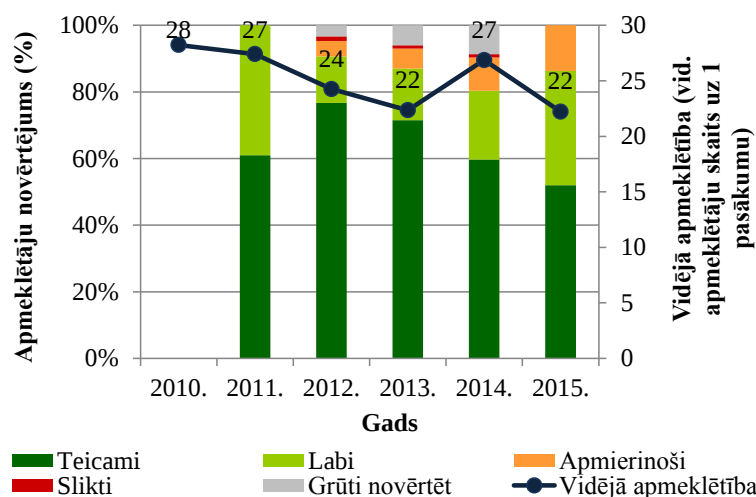
ZST organizēja pasākumus arī par dažādām vispārējām tēmām - EZF un EJZF finansējuma apguves iespējām, vietējo ūdenstilpņu apsaimniekošanu, galvenajām aktualitātēm no dažādām institūcijām, u.c.

Seminārus ZST organizē pēc brīvi izvēlētām tēmām, tās iepriekš saskaņojot ar ZM. Tiem ir jāiekļaujas kādā no tematiem (skat. 5.pielikumu). Semināru, mācību un pieredzes apmaiņas braucienu tēmu sasaiste ar situāciju nozarē un mērķauditorijas vajadzībām nebija skaidri nolasāma un sasaistāma ar situāciju nozarē un mērķauditorijas vajadzībām (skat. 6. pielikumu).

ZST skatījumā visas 5 definētās semināru tēmas aptver visu zivsaimniecības nozari. Tāpat arī ZST skaidro, ka tā aktivitātes tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas un ieinteresēto pušu priekšlikumiem, kas tiek apkopotas, tam atbilstoši izstrādājot semināru programmu, un kas ietilpst kādā no šīm tēmām. Arī pieredzes un apmaiņas braucienu (Latvijā un uz Eiropas valstīm) tēmas tiek izvirzītas, balstoties uz mērķauditorijas un ieinteresēto pušu priekšlikumiem, kas ļauj identificēt un definēt nepieciešamo tēmu un attiecīgi ļauj izstrādāt brauciena programmu. Taču, izskatot ZST rīkoto semināru tēmas, nākas secināt, ka mērķauditorija netiek definēta.

Kopumā ZST organizētajos semināros, pieredzes un apmaiņas braucienos laika posmā no 2010. – 2015. gadam piedalījās vidēji 25 dalībnieki uz vienu pasākumu (skat. 6.att), kas ņemot vērā zivsaimniecības nozares mērķauditoriju² ir vērtējams kā zems rādītājs - ZST organizētajos pasākumos piedalījās vidēji 7% uzņēmumu no kopējā uzņēmumu skaita Latvijas zivsaimniecības nozarē. Pietam, apmeklētība šajā laika posmā samazinājās vidēji par 6 dalībniekiem (no vidēji 28 dalībniekiem 2010. gadā līdz vidēji 22 dalībniekiem uz vienu pasākumu 2015. gadā), bet ZST finansējums šo pasākumu īstenošanai palielinājās par 3%.

²Pēc CSP datiem ekonomiski aktīvo zivsaimniecības (zvejniecības, akvakultūras un zivju apstrādes) uzņēmumu skaits Latvijā laika posmā no 2010. – 2014. gadam palielinājās par 7%: no 382 uzņēmumiem 2010. gadā līdz 408 uzņēmumiem 2014. gadā.

6.attēls. ZST organizēto semināru, mācību un pieredzes apmaiņas braucienu vidējā apmeklētība un to kopējais novērtējums laika posmā no 2010. – 2015. gadam (% , skaits)

Piezīme. Nav datu par apmeklētāju novērtējumu 2010. gadā ZST rīkotajiem semināriem, pieredzes un apmaiņas braucieniem un 2011. gadā ZST rīkotajiem pieredzes un apmaiņas braucieniem.

Avots: izveidots pēc ZST datiem.

Apmeklētības samazināšanās iespējamie iemesli: pasākumu nepietiekama popularizēšana un reklamēšana, savlaicīgi neizsūtīta un nepublicēta informācija par pasākumu norisi, nepiemērots komunikācijas veids ar zivsaimniecības uzņēmumiem un citiem nozares pārstāvjiem, nepiemērotas pasākuma vietas un laika izvēle, kā arī zivsaimniecības uzņēmumu intereses mazināšanās, u.c.

Lai rīkotie pasākumi būtu labi apmeklēti, tie jārīko mērķauditorijai izdevīgās vietās (izņemot braucienus uz Eiropas valstīm) un ņemot vērā zivsaimniecības nozares uzņēmējdarbības specifiku. Jārēķinās, ka tad kad tiek veikta aktīva zivju nozveja, ikru slaukšana, gada pārskatu sagatavošana, u.c. uzņēmējdarbības nodrošināšanai nozīmīgi procesi, pasākumi nebūs plaši apmeklēti.

Lai gan ZST rīkotie pasākumi no apmeklētāju puses tika atzinīgi novērtēti - vidēji 89% apmeklētāju ZST rīkotos pasākumos informācijas satura un izpildes ziņā novērtēja kā teicamus un labus, tādējādi novērtējot ZST rīkoto pasākumu noderīgumu, ir mazinājusies to apmeklētāju apmierinātība, kas šos seminārus vērtēja kā “teicamus”.

ZST pasākumi 2010. – 2016. gadā kopumā tika vērsti uz aktualitātēm zivsaimniecības nozarē, jaunākajiem tehnoloģiju risinājumiem, realizētajiem projektiem un no tā gūtajiem labumiem, jaunu ideju radīšanu un saimnieciskās darbības dažādošanu, kā arī jaunu sadarbības formu veidošanu. ZST semināru, pieredzes un apmaiņas braucienu tēmas tika izvēlētas vadoties no zivsaimniecības nozares pārstāvju vēlmēm un ZM īstenotās politikas. Šie pasākumi ir orientēti uz esošajiem un potenciālajiem zivsaimniecības uzņēmumiem, NVO, ZVRG, zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvjiem un citiem interesentiem.

Konferences, informatīvie izdevumi, izstādes un konkursi

Ne mazāk nozīmīgas darbības zivsaimniecības nozares attīstības veicināšanai, ko ZST īsteno ir zivsaimniecības konferenču rīkošana, dažādu informatīvu izdevumu publicēšana, kā arī izstāžu un konkursu rīkošana, kuru galvenā mērķauditorija ir

esošie zivsaimniecības uzņēmumi, zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītie institūciju pārstāvji un citi interesenti.

Ikgadējās zivsaimniecības konferences kopš 2011. gada rīko ZST, kurās tiek aicinātas piedalīties zivsaimniecības uzņēmumi un visas nozarē iesaistītās organizācijas un institūcijas. Konferencēs ietvaros tiek apspriestas pēdējās aktualitātes zivsaimniecības nozarē, nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanas ietvaros paveiktie darbi un problēmas, kā arī turpmākās attīstības un sadarbības iespējas. Ikgadējās konferences rīkošana ir nozīmīga ne tikai no aktuālās informācijas, bet arī no jaunu kontaktu un sadarbības partneru iegūšanas viedokļa. Būtiski ir šo konferenci rīkot ģeogrāfiski izdevīgās vietās, lai veicinātu tās apmeklētību, aktuālās informācijas apriti un savstarpējo sadarbību.

ZST savas darbības ietvaros ir publicējis arī vairākus informatīvus izdevumus. Kopš 2010. gada ZST sagatavo un izdod ziņu lapu par aktualitātēm zivsaimniecības nozarē, speciālistu ieteikumiem un komentāriem, labiem un pārņemamiem prakses piemēriem, un ZVRG realizētajiem projektiem, ar mērķi nodrošināt lauku uzņēmējus un iedzīvotājus ar informāciju par zivsaimniecības nozari un teritorijas attīstību. Ziņu lapa tiek izdota 4 reizes gadā (vienu reizi ceturksnī - martā, jūnijā, septembrī, decembrī) un pavairota 5600 eksemplāros. Lai zivsaimniecības uzņēmumi un citi interesenti uzzinātu jaunākās aktualitātes zivsaimniecības nozarē ZST ziņu lapu izplata ne tikai LLKC birojos, bet arī BIOR, ZVRG, LAD un ZM klientu apkalpošanas centros, kā arī novadu pašvaldībās. ZST 2011. gadā izdeva arī rokasgrāmatu "Vadlīnijas recirkulācijas sistēmu uzstādīšanai akvakultūrā" 500 eksemplāros, 2012. gadā - FAO tehnisko izdevumu Nr. 554 „Karpu polikultūra” 500 eksemplāros, bet 2013. gadā – veica zivsaimniecības literatūras tulkošanu un izdošanu latviešu valodā 500 eksemplāros. Savukārt, kopš 2012. gada ik gadu tiek sagatavots un iespiests informatīvs plakāts "Latvijas zivis", kas tiek izsniegts zivsaimniecības uzņēmumiem un citiem interesentiem dažādos semināros un konferencēs, bet kopš 2013. gada ik gadu tiek sagatavota un izdota zivsaimniecības gadagrāmata 1000 eksemplāros. Šādu informatīvu materiālu sagatavošana un publicēšana zivsaimniecības nozares attīstībai ir vērtīga – tas ir viens no veidiem kā uzņēmēji un citi interesenti var uzzināt ne tikai aktuālo informāciju nozarē, bet arī iegūt izglītojoša satura informāciju. Īpaši nozīmīgi tas ir uzņēmējiem, kuriem nav nepieciešamo prasmju un iespēju izmantot datortehniku un interneta resursus.

Izdevumu tirāžas apjoms, ņemot vērā zivsaimniecības uzņēmumu skaitu Latvijā³ un zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju skaitu, ir ļoti liels. Tirāžas apjoms tiem izdevumiem, kas tika veltīti akvakultūras attīstības veicināšanai vairākkārtīgi pārsniedza akvakultūras sektora vajadzības⁴. Zivju lapas tirāžas apjoms, nav noteikts ņemot vērā zivsaimniecības uzņēmumu skaitu Latvijā un ZVRG teritorijās pastāvīgo iedzīvotāju skaitu. Attiecībā uz izdevumu sagatavošanu un tirāžu nav vērojama sasaiste ar potenciālo mērķauditoriju, kas varētu izmainīt izmaksas par to.

Tāpat ZST 2014. gadā piedalījās Latvijas stendā starptautiskajā pārtikas, lauksaimniecības un dārzkopības izstādē „Zaļā nedēļa” organizēšanā un 2015. gadā

³ Pēc CSP datiem ekonomiski aktīvo zivsaimniecības (zvejniecības, akvakultūras un zivju apstrādes) uzņēmumu skaits Latvijā laika posmā no 2010. – 2014. gadam palielinājās par 7%: no 382 uzņēmumiem 2010. gadā līdz 408 uzņēmumiem 2014. gadā.

⁴ Pēc CSP datiem ekonomiski aktīvo akvakultūras uzņēmumu skaits Latvijā: 2010. gadā – 54 uzņēmumi, 2011. gadā – 68 uzņēmumi, 2012. gadā – 76 uzņēmumi, 2013. gadā – 83 uzņēmumi, 2014. gadā – 80 uzņēmumi.

uzsāka gatavošanās darbus “Zaļā nedēļa 2016”. Savukārt, 2015. gadā ZST noorganizēja pasākumu gada balva zivsaimniecībā “Lielais loms 2015”, kura ietvaros tika pasniegtas balvas zivsaimniecības nozares uzņēmumiem tādās jomās kā: labākās saimniecības, inovatīvākie produktu ražotāji, labākā vai inovatīvākā EJZF projekta ieviešēji. Piedaloties „Zaļās nedēļas” Latvijas stenda organizēšanā un pasniedzot nozīmīgas nominācijas zivsaimniecības nozarē, tiek sniegta palīdzība un atbalsts zivsaimniecības uzņēmumiem. Vienlaicīgi tiek atspoguļota zivsaimniecības nozares nozīme, un tiek cildināts atsevišķu uzņēmumu pārstāvošo personu uzņēmējspējas un ieguldījums kopējā nozares attīstībā, kas var būt motivējošs faktors arī citu uzņēmēju darbību uzlabošanai un aktīvākai iesaistei nozares attīstības veicināšanā. Tā kā nav noteikti izstāžu atbalsta saņemšanas nosacījumi (dalībnieku atlases kritēriji un sadarbības nosacījumi) un, lai netiktu lobētas atsevišķu uzņēmumu intereses, turpmāk būtu jāizstrādā konkrētus atbalsta saņemšanas nosacījumus. Būtu svarīgi apkopot arī informāciju, kādus uzņēmējus atbalstījuši, lai saprastu vai un kā uzlabojas to ekonomiskie rādītāji. Svarīgi arī saprast kā uzzin par šādu atbalstu un ar ko tas atšķiras no ZM tiešā atbalsta izstādēs.

ZST organizētās konferences, publicētie izdevumi, rīkotās izstādes un konkursi satur dažāda veida informāciju, kas var veicināt zivsaimniecības uzņēmumu un to produkcijas popularizēšanu, kā arī uzņēmēju un citu personu interesi par zivsaimniecības nozari.

Atbalsts jauniešiem un zivsaimniecības nozares popularizēšana

Kopš 2012. gada ZST sniedz atbalstu jauniešiem akvakultūras un zvejniecības uzņēmējdarbības veicināšanai, kur aktivitātes ietvaros ZST piesaista un motivē jauniešus vecumā no 18 - 30 gadiem uzsākt vai attīstīt uzņēmējdarbību zivsaimniecības nozarē. Laika posmā no 2012. – 2014. gadam ZST sniedza atbalstu jauniešiem zvejas tradīciju apguves un uzņēmējdarbības veicināšanā, savukārt, no 2015. gada – atbalstu jauniešiem akvakultūras un zvejniecības uzņēmējdarbības veicināšanā. Atbalsts 2012. gadā tika sniegts 16 jauniešiem Pāvilostā, 2013. gadā – 10 jauniešiem Pāvilostā, Grobiņā, Engurē un Salacgrīvā, 2014. gadā – 8 jauniešiem Liepājā, Tukumā, Talsos un Limbažos, 2015. gadā – 10 jauniešiem Aizkrauklē, Limbažos, Preiļos, Tukumā, Ventspilī un Siguldā.

Sākotnēji tika vadītas informatīvās dienas, kuru galvenais mērķis bija iepazīstināt jauniešus ar mācību plānu, konkursa norises gaitu, motivēt jauniešus turpināt mācības un uzaicināt uzņēmēju, kas dalītos ar jauniešiem personīgajā pieredzē. Informatīvo dienu ietvaros tika noskaidrotas jauniešu intereses, kas kalpoja par pamatu mācību stundu vadīšanai. Mācību ietvaros jauniešiem bija iespēja iegūt zināšanas šādās tēmās: uzņēmējdarbības pamati, idejas ģenerēšana, definēšana un attīstība, uzņēmēju labā prakse, biznesa plāna izstrāde, finanšu plānošana, grāmatvedības pamati, tirgus analīze, mārketinga, resursu plānošana u.c.

Mācību noslēgumā jaunieši izstrādāja biznesa plānus savas uzņēmējdarbības uzsākšanai un finanšu plānu turpmākajiem 3 gadiem. Pēc mācību noslēguma tika izsludināta pieteikšanās konkursam, kurā varēja startēt jaunieši ar saviem izstrādātajiem biznesa plāniem, un vēlāk jau kā - zivsaimniecības programmas dalībnieki aktivitātē “Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai”. Galvenie vērtēšanas kritēriji bija: idejas apraksts un pamatojums, saistība ar zivsaimniecību, akvakultūru vai šo nozaru popularizēšanu/attīstīšanu, idejas novitāte, dzīvotspēja, plānotais piensums reģiona un valsts mērogā, finanšu plāna atbilstība reālajai situācijai un idejas autora kompetence. Rezultātā ne visi konkursam iesniegtie

biznesa plāni tika novirzīti aktivitātei “Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai”.

ZST savā ikgadējā kvalitatīvajā novērtējumā par tā darba izpildi ir minējis ar šo aktivitātes īstenošanu saistītas vairākas pozitīvas atziņas, un tās ir: biroju atsaucība pasākuma organizēšanā, kompetenti lektori un kvalitatīvs mācību saturs, reāli izstrādāti biznesa plāni un jauniešu motivācija, iespēja konkursā saņemt naudas balvas. Savukārt, kā negatīvas atziņas no ZST tika minētas: grūtības piesaistīt dalībniekus (mazs mācību dalībnieku skaits), grūtības jauniešus piesaistīt dalībai konkursā, izstrādātie biznesa plāni nav pietiekoši kvalitatīvi, lai izkonkurētu citus nelauksaimniecības kategorijas dalībniekus. ZST ir minējis arī to, ka turpmāk sadarbība ar jauniešiem no piekrastes teritorijām, kā arī tiem, kas ir ieinteresēti darboties akvakultūras nozarē, tiks organizēta ārpus konkursa – ar semināru, darba grupu, individuālu konsultāciju u.c. pasākumu palīdzību. Šajā gadījumā jauniešiem pēc pašu vēlēšanās būs iespēja startēt konkursa “Laukiem būt” kategorijā “Īdeja nelauksaimniecībā”. Atbilstoši zivsaimniecības un tās attīstības veicināšanai izvirzītajai politikai būtu jāpārdomā atbalstāmo jauniešu vecuma grupu un tiem organizēto pasākumu formu un saturu.

ZST sniegtais atbalsts jauniešiem uzņēmējdarbībai zivsaimniecībā ir vērtējams atzinīgi un kā noderīgs, jo tiek ne tikai izglītoti jaunieši un sniegts tiem atbalsts zivsaimniecības uzņēmējdarbības uzsākšanai un veicināšanai, bet arī tāpēc, ka tādejādi tiek mēģināts veicināt arī nodarbinātību. Taču ņemot vērā jauniešu intereses mazināšanos un to piesaistes grūtības, var piekrist ZST ikgadējā kvalitatīvajā novērtējumā par tā darba izpildi paustajai atziņai, ka šīs aktivitātes īstenošana ZST turpmāk vairs nebūtu jāuzņemas. Šajā gadījumā ZST vairs nebūtu jāsniedz atbalsts jauniešiem uzņēmējdarbības uzsākšanai un veicināšanai zivsaimniecībā, bet tā vietā būtu jāveic informatīva rakstura kampaņas (informācijas atspoguļošana dažādos interneta resursos (īpaši sociālajos tīklos) un tās paušana semināros, kā arī informācijas norādīšana ZST publicētajos informatīvajos izdevumos) par jauniešu iespējām uzsākt uzņēmējdarbību zivsaimniecībā. Esošās kapacitātes un kompetences ietvaros ZST var jauniešiem nodrošināt vispārēja rakstura konsultācijas, iespēju robežās piedāvājot arī piesaistīto nozares ekspertu pakalpojumus.

ZST kopš 2013. gada ir uzsācis arī zivsaimniecības popularizēšanu skolās, kur aktivitātes mērķis ir izpratnes par zivsaimniecību kā tradicionālu un perspektīvu nozari popularizēšana skolās. Aktivitāte tiek īstenota skolu jauniešiem, kuras ietvaros notiek izbraukumi un tikšanās ar nozares pārstāvjiem, apmeklētas saimniecības un uzņēmumi vai arī lekcijas skolās par zivsaimniecības nozari. Aktivitātes ietvaros tika apmeklēti arī muzeji, jūras piekrastes teritorijas, Liepājas Jūrniecības koledža, dažādas ekspozīcijas, u.c. Laika posmā no 2013. – 2015. gadam ZST ir veicis zvejniecības popularizēšanu skolās Kolkā, Rucavā, Alūksnē, Bauskā, Preiļos, Limbažos, Tukumā, u.c. Šajā laika posmā tika izglītoti 522 jaunieši (2013. gadā – 45 jaunieši, 2014. gadā – 190 jaunieši, 2015. gadā – 287 jaunieši) jomās, kas saistīti ar zvejniecības vēsturi, zivju apstrādi, kūpināšanas procesu, zivju audzētavām, dīķsaimniecībām, u.c.

Zivsaimniecība popularizēšanas aktivitātes ietvaros Latvijas skolās, tiek informēti un izglītoti jaunieši par dažādām ar zivsaimniecību saistītām tēmām. Lai tiešu pierādījumu tam, ka īstentā aktivitāte veicinās jauniešus aktīvāku iesaisti zivsaimniecības nozarē, kā netiešs piemērs tam kalpo ZST atbalsta sniegšanas jauniešiem zivsaimniecības uzņēmējdarbības uzsākšanā un veicināšanā rezultāti. Šāda aktivitāte ZST darba plānā ir atbalstāma, taču kā sekundāra aktivitāte. Finansējuma

efektīvākai izmantošanai zivsaimniecības popularizēšanu skolās vajadzētu noteikt kāda forma vislabāk uzrunā jauniešus un atbilstoši rezultātam mainīt aktivitāšu formu un saturu. Aktivitātes ietvaros lielāks uzsvars būtu jāliek uz jauniešu informēšanu par darba tirgū nepieciešamajām inženiertehniskajām profesijām, to nozīmi, izaugsmes iespējām un konkrētām izglītības iestādēm, kas sagatavot darba tirgum attiecīgas profesijas un kvalitātes speciālistus. Jādomā būtu arī par interaktīvām nozari izzinošām spēlēm skolēniem, lai rastos interese.

Apmācības un nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi

ZST 2011. gadā noorganizēja akvakultūras apmācības un mācības ZVRG darbības uzlabošanai – kopumā 5 apmācības 78 dalībniekiem. Lielākās no tām bija LLKC Cēsu un Tukuma nodaļu divas reizes organizētās apmācības 160 mācību stundu apjomā par tematu „Saldūdens zivju un vēžu akvakultūra”. Mācību procesā tika iesaistīti Latvijā atzīti pasniedzēji un praktiķi. Savukārt, lai palīdzētu ZVRG pilnveidot sevi un savu tēlu, būt zinošiem un inovatīviem, ZST nodarbojās ar ZVRG sociālo prasmju attīstīšanu organizējot apmācības par tematiem „Uzstāšanās un publiskās runas māksla”, „Vadītājs – līderis” un „Inovācijas un kreatīvā revolūcija sociālajā un kultūras vidē”. Šāda veida apmācības notika tikai 2011. gadā, un kopš tā laika tās vairs netika veiktas. Tas skaidrojams ar to, ka ZST veiktās apmācības kopš tā laika tika veidotas nevis apmācību, bet gan semināru un pieredzes un apmaiņas braucienu veidā.

Savukārt, 2015. gadā ZST aizsāka organizēt nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumus, ar mērķi veicināt organizāciju aktīvāku iesaisti ar zivsaimniecības nozari saistītu lēmumu pieņemšanas procesā, problēmu definēšanā un iespējamu risinājumu izstrādē. Kopumā 2015. gadā tika noorganizēti 3 kapacitātes celšanas pasākumi 2 organizāciju pārstāvošajiem 64 dalībniekiem:

- pasākums “Latvijas zivsaimniecība” (10.-11.09.2015.), kura mērķgrupa bija ar zivsaimniecību saistītie LLKC darbinieki, reģionālo biroju vadītāji un Zivsaimniecības attīstības konsultanti (kopā 22 dalībnieki). Pasākuma ietvaros pārstāvis no Latvijas Zvejnieku federācijas sniedza informāciju par piekrastes zvejniecību, zvejas metodēm un rīkiem, zivju resursiem un to izmantošanas iespējām. Savukārt, akvakultūras eksperts no ZST sniedza informāciju par akvakultūru Latvijā.
- pasākums “Eiropas Zivsaimniecības fonda ieguldījums akvakultūras attīstībā” (03.12.2015.), kura mērķgrupa bija ZM, LAD un LLKC darbinieki (kopā 12 dalībnieki). Latvijas akvakultūras dažādības labākai izprašanai (saimniekošanas veidiem un nākotnes perspektīvām) tika apmeklēta SIA “Motra”, SIA “Grūbe-Hidro” un SIA “Annas zivjaudzētava”.
- pasākums “Komunikācija un klientu mārketinga ar zivsaimniecību saistītās jomās”, kura mērķgrupa bija 30 LLKC darbinieki.

ZST organizētie nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi pēc būtības daudz neatšķiras no semināriem un pieredzes un apmaiņas braucieniem. Nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi līdzīgi kā semināri un pieredzes un apmaiņas braucieni ir informatīva un izglītojoša rakstura pasākumi, kuros ir iespēja gūt un pārrunāt aktuālo informāciju zivsaimniecībā, kā arī ir iespēja veidot jaunas sadarbības formas - vienīgā atšķirība pastāv mērķauditorijas izvēlē. ZST rīkoto semināru un pieredzes un apmaiņas braucienu galvenā mērķauditorija ir zivsaimniecības uzņēmumi, taču tos apmeklēt nav liegts arī NVO, ZVRG, zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām un citiem interesentiem. Savukārt, ZST rīkoto nozaru organizāciju kapacitātes celšanas

pasākumu galvenā mērķauditorija ir zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju (piemēram, LLKC, ZST, ZM un LAD) pārstāvji. Pēc būtības ZST rīkotos nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumus var definēt un tie būtu arī turpmāk jādefinē kā semināri un pieredzes apmaiņas braucieni. ZST organizētie nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi jāturpina īstenot, taču iesaistot pēc iespējas plašāku auditoriju un no dažādām institūcijām, kā arī organizējot mērķauditorijas vajadzībām atbilstošas tēmas.

Praktiski piemēri un nozares konsultantu nodrošināšana

Kopš 2012. gada ZST ir uzsācis piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programmas, bet kopš 2015. gada - arī akvakultūras ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programmas īstenošanu. Programmas mērķis ir paaugstināt zivsaimniecības (rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieku, zvejniecības, akvakultūras un zivju apstrādes) uzņēmumu, kuru apgrozījums gadā nepārsniedz 70 000 EUR, kā arī jaundibināto (t.sk., arī jauniešus, kas startējuši programmā „Atbalsts jauniešiem zvejniecības tradīciju apguves un uzņēmējdarbības veicināšanai”) un potenciālo zivsaimniecības uzņēmējdarbības uzsācēju saimnieciskās darbības aktivitāti, sniedzot nepieciešamo konsultatīvo un informatīvo atbalstu (t.sk., nepieciešamo investīciju, mārketinga pasākumu plānošanai, budžeta sastādīšanai, palīdzībai finansējuma piesaistē) saimnieciskās darbības veicināšanai, attīstīšanai un dažādošanai. Atbalsts netiek sniegts tiem uzņēmumiem, kas ir sodīti par zvejas pārkāpumiem, kas noteikti ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. [508/2014](#) 10.pantu. Akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programmā 2012. gadā tika atbalstīti 10 uzņēmēji, 2013. gadā – 20 uzņēmēji, 2014. gadā – 27 uzņēmēji, bet 2015. gadā – 25 uzņēmēji.

ZST skaidro, ka programmas rezultatīvais rādītājs ir 25 uzņēmumi – tas nozīmē, ka atbalstu caur šo programmu var saņemt noteikts uzņēmumu skaits. ZST skaidro, ka programmā iesaistīties var arī jauns uzņēmums, bet tikai tad, ja kāds no esošajiem programmas atbalsta saņēmējiem vairs nepiedalās šajā aktivitātē. Savukārt, to vai viens un tas pats uzņēmums uz atbalstu varēs pieteikties atkārtoti, ZST vēl nezina, jo par to līdz šim vēl nav diskutēts. Uzņēmumu atlases kritēriju šobrīd nav. Programmas ietvaros ar uzņēmumiem tiek noslēgts sadarbības līgums, kuru ir iespējams noslēgt uz termiņu līdz 5 gadiem. Sadarbības līguma laušanas gadījumā soda sankcijas netiek piemērotas.

Programmas ietvaros ZST informēja uzņēmējus par zivsaimniecības nozarē notiekošajiem procesiem, sniedza informāciju par ES atbalsta iespējām, kā arī sniedza konsultācijas par noieta veicināšanas un saimnieciskās darbības attīstības iespējām. ZST programmas ietvaros pārskatīja katra uzņēmēja sagatavoto attīstības plānu, pārrunāja tā ieviešanas procesu un rezultātus, kā arī sadarbībā ar uzņēmēju atbilstoši esošajai situācijai un turpmāk plānotajām darbībām veica izmaiņu plānos. Tāpat ZST iesaistīja uzņēmējus arī citos tā rīkotos pasākumos – semināros, pieredzes un apmaiņas braucienos pa Latviju un uz Eiropas valstīm. Lai veicinātu un stiprinātu sadarbību ar ZVRG, programmas ietvaros atbalstītie uzņēmēji tika iesaistīti ZVRG attīstības stratēģiju izstrādē – tika uzklautas uzņēmēju idejas (it īpaši tās, kas saistītas ar darbības dažādošanu tūrisma jomā), kuras varētu veiksmīgi realizēt caur LEADER projektiem.

ZST uzsāktā akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programma ir vērtējama kā noderīga, jo tās ietvaros uzņēmējiem ir iespēja saņemt visaptverošu informatīvu un izglītojošu informāciju. Arī turpmāk ZST būtu jāīsteno akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes

veicināšanas programma. Lai netiktu lobētas atsevišķu uzņēmumu idejas un vajadzības, akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programmai būtu jāizstrādā ZST atbalsta saņemšanas nosacījumi (dalībnieku atlases kritēriji un sadarbības nosacījumi). Tāpat arī būtu ieteicams šo programmu vairāk popularizēt, lai par to uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks.

ZST savas darbības ietvaros 2015. gadā noalgoja 12 nozares konsultantus un koordinēja to darbu. Piekrastes teritoriju attīstībai tika noalgoti 10 nozares konsultanti, bet akvakultūras attīstībai – 2 konsultanti. Piesaistīto nozares konsultantu galvenais mērķis bija sniegt konsultācijas zivsaimniecības nozares attīstībai nozīmīgos jautājumos.

Atbilstoši reģionālajām aktivitātēm ZST pieaicinātie konsultanti sagatavoja ziņu lapas, veica piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programmas atbalsta saņēmēju un jauniešu konsultēšanu, vadīja lekcijas dažādos ZST rīkotos semināros, u.c. Piekrastes teritoriju attīstības konsultanti (LLKC pārstāvēto biroju vadītāji un uzņēmējdarbības konsultanti) izskatīja ZRP 2014-2020 atbalsta pasākumus un ZST plānotās aktivitātes, kā arī apkopoja informāciju par savām teritorijām un tajās esošajām problēmām un vajadzībām zivsaimniecības nozarē. Kompetences līmeņa paaugstināšanai piekrastes teritoriju attīstības konsultanti piedalījās arī kapacitātes celšanas pasākumos. Savukārt, akvakultūras konsultanti akvakultūras uzņēmumiem sniedza individuālas konsultācijas par dīķu izveidi un menīķu veidiem, vadīja lekcijas par dīķu ierīkošanu, zivju sugām un recirkulācijas sistēmām, kā arī paši piedalījās pieredzes un apmaiņas braucienā uz Poliju par tēmu “Storu un foreļu audzēšanas akvakultūras saimniecību attīstība un tehnoloģijas Polijā”. Par atsevišķu samaksu (ārpus ZST finansējuma) akvakultūras konsultanti uzņēmumiem palīdzēja izstrādāt zivju audzētavas modernizācijas projektu EJZF atbalsta iegūšanai.

ZST skaidro, ka noalgotie konsultanti uzņēmējiem sniedz konsultācijas un atbalstu savu iespēju robežās. Situācijās, kad ZST noalgotie konsultanti uzņēmējiem nevar palīdzēt, tiek meklēti citi risinājumi. ZST skaidro, ka šobrīd nav atlases kritēriju, pēc kuriem tiek izlemts, kādus un cik daudz uzņēmējus nozares konsultanti var un tiks konsultēti. Šobrīd netiek noraidīts neviens uzņēmējs, kas vērsas pēc palīdzības – ZST sniedz konsultācijas, izvērtējot iespējas, kā uzņēmējiem palīdzēt.

Novērtējumu skatījumā ZST nozares konsultantu piesaistīšana piekrastes teritoriju un akvakultūras sektora attīstības veicināšanai ir vērtējama kā noderīga un atbalstāma, ja vien tiek piesaistīti atbilstošas kvalifikācijas eksperti, kas ir pieredzējuši un zinoši zivsaimniecības nozares specifisko jautājumu risināšanā un konsultēšanā. Svarīgi, lai netiktu lobētas atsevišķu uzņēmumu idejas un vajadzības. Lai to varētu nodrošināt, nepieciešams izstrādāt konsultantu atbalsta saņemšanas nosacījumus (dalībnieku atlases kritērijus un konsultāciju veidus un apjomu). Ieteicams popularizēt konsultantu pieejamību, ņemot vērā to kompetenci attiecīgi to noradot.

Piekrastes zvejniecības attīstībai īpaši nozīmīgi un vērtīgi bija ZST 2011. gadā aizsāktie demonstrējumi - „roņu drošais murds” un demonstrējums attiecībā par roņu ekonomisko ietekmi uz piekrastes zveju ar Latvijā tradicionālajiem zivju mirdiem. ZST demonstrējumi kopumā ilga 3 gadus un tie tika īstenoti sadarbībā ar BIOR un zvejnieku saimniecību. Demonstrējumu uzsākšanai un īstenošanai īpaši nozīmīga bija pieredzes un apmaiņas braucienā uz Zviedriju iegūtā informācija no vietējiem zvejniekiem par „roņu drošā murda” izmantošanas nosacījumiem un iespējām. Galvenie darba uzdevumi bija: veikt zveju ar roņu drošo murdu un diviem tradicionālajiem zivju mirdiem, detalizēti fiksēt nozveju visos zvejas rīkos dalījumā

pa zivju sugām, veikt roņu radīto zvejas rīku un loma bojājumu uzskaiti, veikt mērus nokļuvušo roņu vai zvejas rīku tuvumā novēroto roņu uzskaiti, kā arī apkopot iegūtos datus mēneša un visa demonstrējuma izpildes laika griezumā. Demonstrējumu laikā ievāktā un apkopotā informācija bija pirmais plašākais roņu un piekrastes zvejas problēmas izvērtējums Latvijā. Demonstrējumu rezultāti un ieteikumi roņu problēmas Latvijas piekrastes zvejā tālākai risināšanai tika atspoguļoti ne tikai ZST mājaslapā, bet arī tā rīkotā noslēguma seminārā Saulkrastos.

ZST 2014. gadā izstrādāja ražošanas tehnoloģiju modeļu aprēķinu akvakultūras saimniecībām. Tika izstrādāti aprēķinu paraugi divu zivju sugu (karpa, forele) ražošanas tehnoloģiju aprēķinu modeļiem dažādās audzēšanas sistēmās. Izstrādātie modeļi atspoguļo zivju audzēšanas mainīgās un pastāvīgās izmaksas, un iespējamo peļņu. ZST modelis tika izstrādāts balstoties uz informāciju, kas pieejama zivju audzēšanas rokasgrāmatās, un zivju audzētāju sniegto informāciju. ZST izstrādātais modelis esošajiem un potenciālajiem akvakultūras uzņēmumiem ļauj prognozēt iespējamus rezultātus no uzņēmējdarbības akvakultūrā (dīķos un recirkulācijas sistēmās). Šis modelis būtu jāizstrādā kā interaktīvs modelis, kur interesents, mainot konkrētu pozīciju vērtības atbilstoši tā esošajai situācijai, varētu analizēt iespējamus rezultātus.

ZST veiktie demonstrējumi un izstrādātais ražošanas tehnoloģiju modeļu aprēķins ir nozīmīgi zivsaimniecības nozarei kopumā, jo aktivitāšu īstenošanas rezultātā gūtos rezultātus un ieteikumus var ņemt vērā, un tie var būt noderīgi plašam zivsaimniecības uzņēmēju lokam (šajā gadījumā esošajiem un potenciālajiem piekrastes zvejniekiem un akvakultūras uzņēmumiem). Šādi izmēģinājumi jāturpina, ja īstenošanas laikā gūtie rezultāti ir noderīgi pēc iespējas plašākai zivsaimniecības nozares vai tās sektoru auditorijai. Demonstrējumu veids būtu jānosaka un jāizvēlas ņemot vērā situāciju zivsaimniecības nozarē un tās vajadzības.

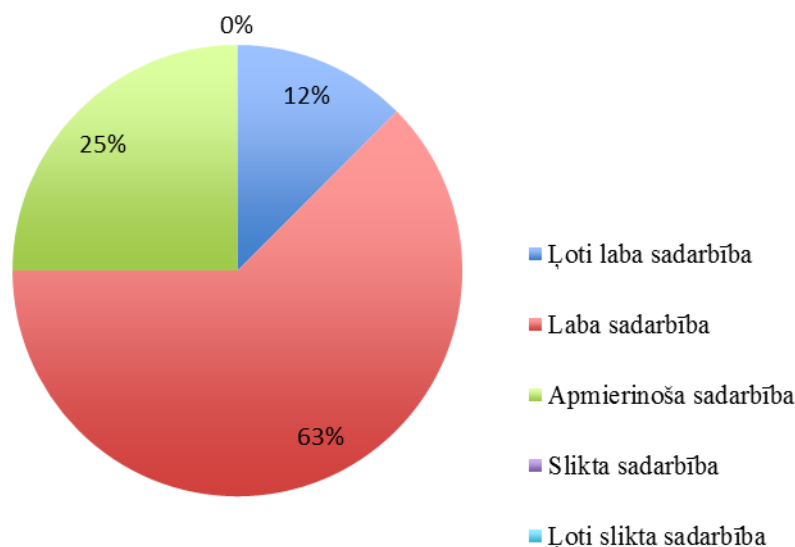
2.3. ZVRG, nozares un NVO pārstāvju viedoklis par ZST darbību

Šajā sadaļā tika aprakstīti aptaujas anketu rezultāti – tika apkopots ZVRG un zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju viedoklis par ZST darbību un tā veiktajām aktivitātēm Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā. Atsevišķi tika analizētas ZVRG un zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju atbildes atkarībā no tā, vai respondentam ir vai nav priekšstats par ZST darbību. Kopumā tika apkopots viedoklis no 81 respondenta: 8 ZVRG un 73 zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvjiem (47% no respondentiem zina, kas ir ZST un 53% no respondentiem nezina, kas ir ZST).

ZVRG viedoklis

Aptaujas sadaļā par ZVRG rezultāti ir apkopoti no 8 ZVRG. Respondenti samērā augstu novērtē ZST iesaistīšanos Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā. Puse respondentu atbildēja, ka ZST iesaiste ir pietiekama, bet otra puse – ka daļēji pietiekama. Nevienam no respondentiem to nav vērtējis kā nepietiekamu.

Samērā labi tiek vērtēta arī ZVRG sadarbība ar ZST. Lielākā daļa (62%) norāda, ka sadarbība ir laba. Par ļoti labu tā gan ir atzīta tikai vienā anketā, bet 2 anketās ir norādīts, ka sadarbība ir apmierinoša. Nevienā anketā sadarbība nebija nosaukta par sliktu (7.attēls).

7.attēls. Savas pārstāvētās ZVRG sadarbības vērtējums ar zivsaimniecības tīklu (respondentu īpatsvars)

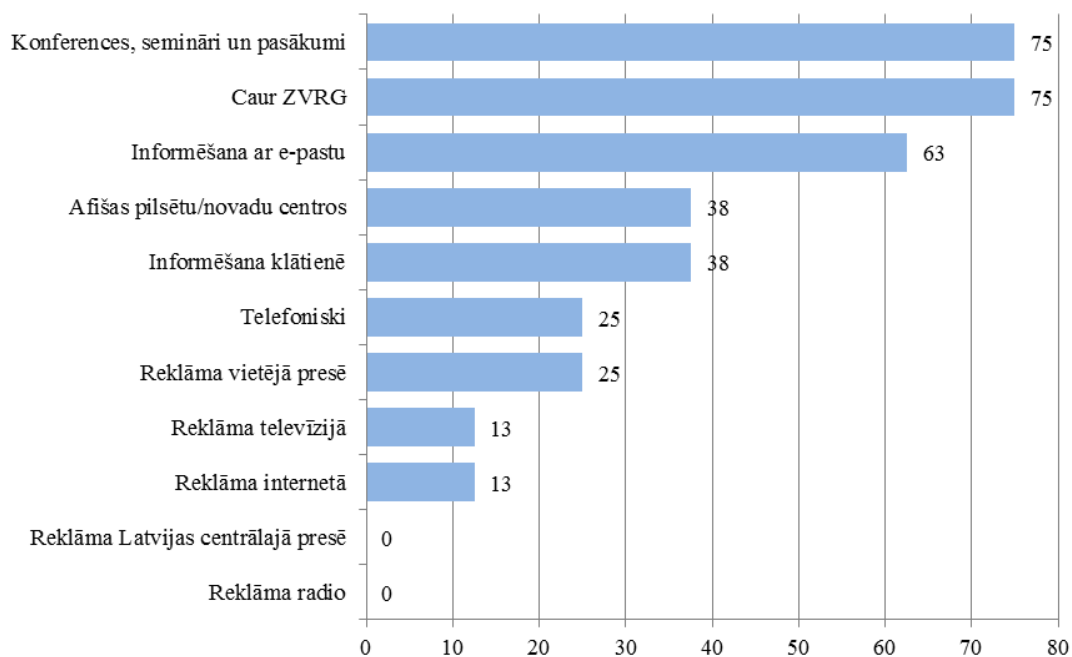
Avots: izveidots pēc aptaujas datiem

Tuvāk analizējot to respondentu viedokli, kuri norādīja, ka sadarbība ir apmierinoša, kā galvenie iemesli nepietiekošai sadarbībai ir minēti:

- Finansējuma trūkums dažādu zivsaimniecības aktivitāšu organizēšanai
- Uzņēmēju zemā aktivitāte un ieinteresētība zivsaimniecībai vēltīto pasākumu apmeklēšanā (ZVRG un ZST nav iemesla veidot ciešu sadarbību)
- ZST darbinieku laika trūkums

Tas norāda, ka iemesli nepietiekamai sadarbībai šajos gadījumos ir lielā mērā saistīti ar resursu trūkumu, kā arī uzņēmēju mazo ieinteresētību pasākumu apmeklēšanā. Savukārt, nevienā anketā kā iemesli nav norādīti ZST vai ZVRG darbinieku nevēlēšanās sadarbīties.

Par vislabāko informācijas izplatīšanas kanālu, kuru ZST būtu jāizmanto informācijas izplatīšanai, aptaujas dalībnieki atzīst ZVRG, kā arī seminārus, konferences un citus pasākumus (75% respondentu). Tāpat vairāk kā puse norāda, ka vēlas saņemt aktualitātes e-pastos. Informēšanu klātienē (personiski) vai pa telefonu vēlas mazākā daļa respondentu (attiecīgi 37% un 25%), līdzīgs skaits vēlas arī afišas pilsētu / novadu centros, kā arī reklāmu vietējā presē. Tikai viens respondents norāda uz vajadzību palielināt reklāmu televīzijā vai internetā, bet neviens nenorāda uz reklāmas vajadzību centrālajā presē vai radio. (8.attēls).

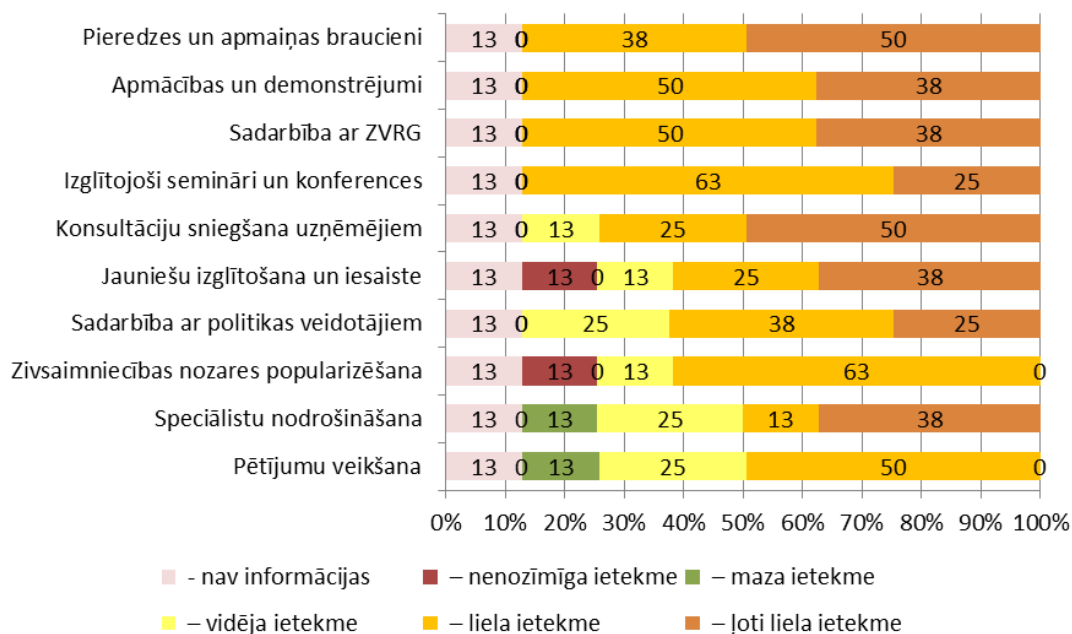

8.attēls. ZVRG pārstāvju ierosinātie vēlami komunikācijas veidi, lai par ZST pasākumiem uzzinātu zivsaimniecības uzņēmumi (respondentu īpatsvars %)

Avots: izveidots pēc aptaujas datiem

Aptaujā tika iegūts izvērstais ZST aktivitāšu vērtējums - kā ZVRG pārstāvji vērtē ZST veikto aktivitāšu lietderīgumu zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā?

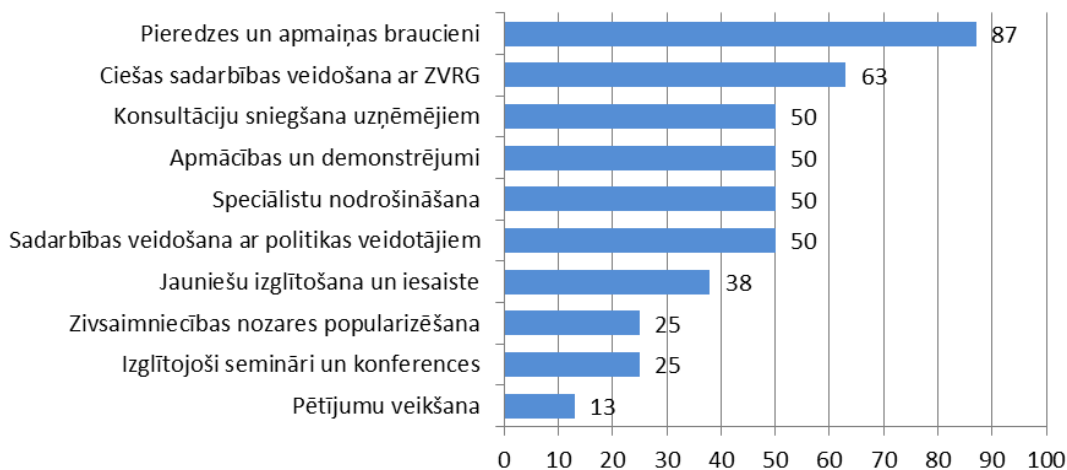
Atbildes uz šo jautājumu tika sniegtas 5 ballu skalā, kur 0 nozīmē “nav informācijas”, 1 – “nenozīmīga ietekme”, bet 5 – “ļoti liela ietekme”. Atbildes liecina, ka visas jautājumā iekļautās aktivitātes ir samērā augstu novērtētas – katru no tām vismaz puse respondentu novērtēja ar 4 vai 5 ballēm, kas nozīmē lielu vai ļoti lielu ietekmi. Par vislietderīgākajām aktivitātēm ir atzīta tieši semināru un konferenču, kā arī pieredzes apmaiņas braucienu organizēšana (9.attēls). Šīs aktivitātes gandrīz visi respondenti atzīmējuši kā lielu un ļoti lielu ietekmi dodošas. Gandrīz tikpat augstu tiek novērtētas konsultācijas uzņēmējiem, nedaudz mazāk – jauniešu izglītošana un iesaiste, zivsaimniecības popularizēšana, kā arī sadarbība ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, t.sk. NVO. Salīdzinoši mazāk tiek novērtēta speciālistu nodrošināšana un pētījumu veikšana. Viens respondents pie visām aktivitātēm ierakstījis – nav informācijas.

9.attēls. ZVRG viedoklis par ZST veikto aktivitāšu lietderīgumu Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas datiem

Svarīgs ir jautājums par to, ar kādām aktivitātēm ZVRG pārstāvju ieskatā ZST varētu vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju. Šeit visaugstāk tiek vērtēti pieredzes un apmaiņas braucieni (87% respondentu), kā arī sadarbības veidošana ar ZVRG. Salīdzinoši mazāk tiek novērtēta zivsaimniecības nozares popularizēšana, semināri un konferences (pretēji iepriekšējā jautājuma atbildēm, kurš bija orientēts uz līdzšinējo devumu), kā arī pētījumi. (10.attēls).

10.attēls. Zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju veicinošās aktivitātes respondentu skatījumā (respondentu īpatsvars, %)

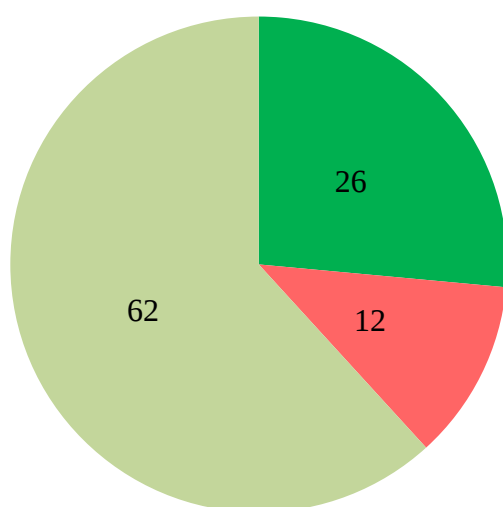
Avots: izveidots pēc aptaujas datiem

Iegūtie rezultāti gan vērtējami kritiski, jo piemēram, pieredzes un apmaiņas braucienu efektivitāte būtu vēl jāvērtē – cik daudzi to dalībnieki patiešām pēc šādiem braucieniem ir pielietojuši praksē redzēto un kā tas uzlabo situāciju nozarē. Savukārt pētījumu veikšanas uzticēšana ZST netiek uzskatīta par lietderīgu.

Nozīme ir arī tam, ka jautājums ietvēra vārdu “vislabāk”; tas nozīmē, ka respondenti bija aicināti izvēlēties tās aktivitātes, kuras viņu ieskatā ir prioritārās un no kurām tiek skaidrāk saskatīta atdeve.

Zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju, kuri zina, kas ir ZST, viedoklis

Lai gan 26% respondentu uzskata, ka ZST pietiekami iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā, lielākā daļa (62%) respondentu tam tikai daļēji piekrīt (skat. 11.att.).

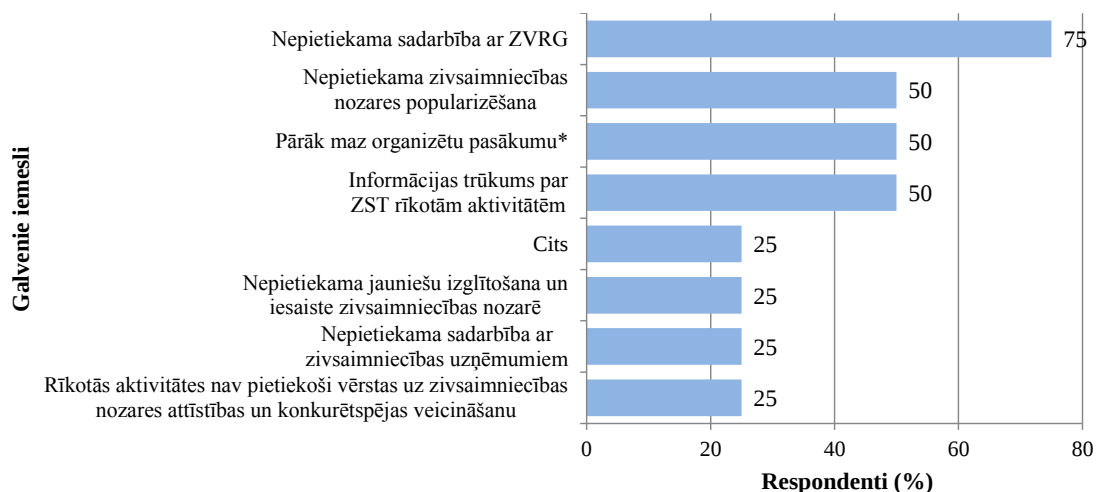

■ Pietiekami iesaistās ■ Nepietiekami iesaistās ■ Daļēji iesaistās

11.attēls. Respondentu viedoklis par ZST iesaistīšanos Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Tikai 12% respondentu uzskata, ka ZST nepietiekami iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā, kā galvenos iemeslus minot nepietiekamo sadarbību ar ZVRG, nepietiekamu zivsaimniecības nozares popularizēšanu, pārāk maz organizētu semināru, pieredzes un apmaiņas braucienu, konferenču, apmācību un demonstrējumu, kā arī informācijas trūkumu par ZST rīkotām aktivitātēm (skat. 12.att.)

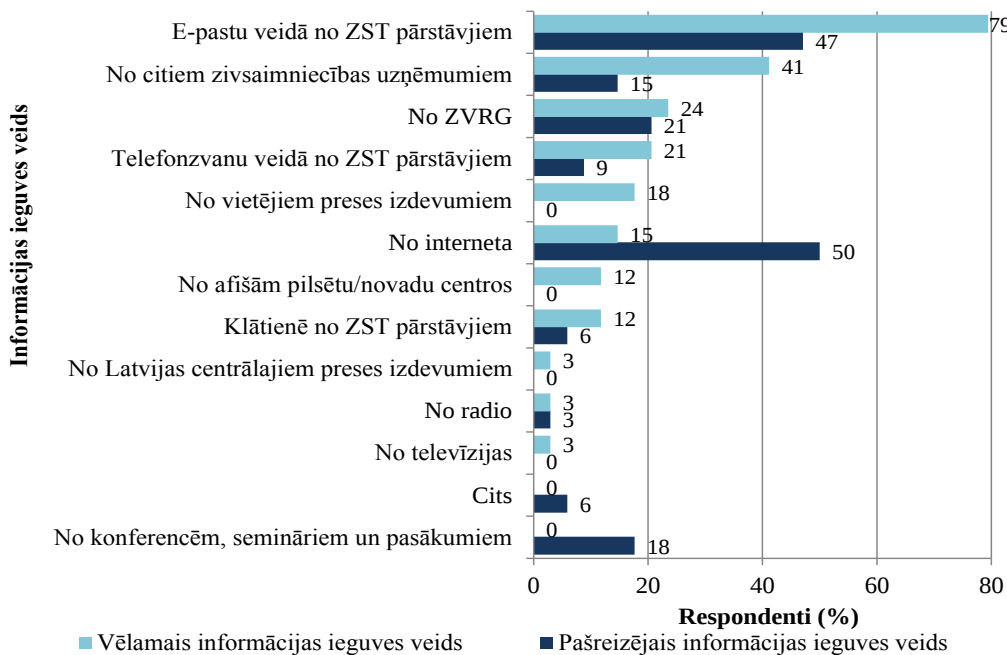

12.attēls. Galvenie iemesli ZST nepietiekamai iesaistei Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā respondentu skatījumā (respondentu īpatsvars, %)

Piezīme: Pasākumi - pieredzes un apmaiņas braucieni, izglītojoši semināri un konferences, apmācības un demonstrējumi.

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

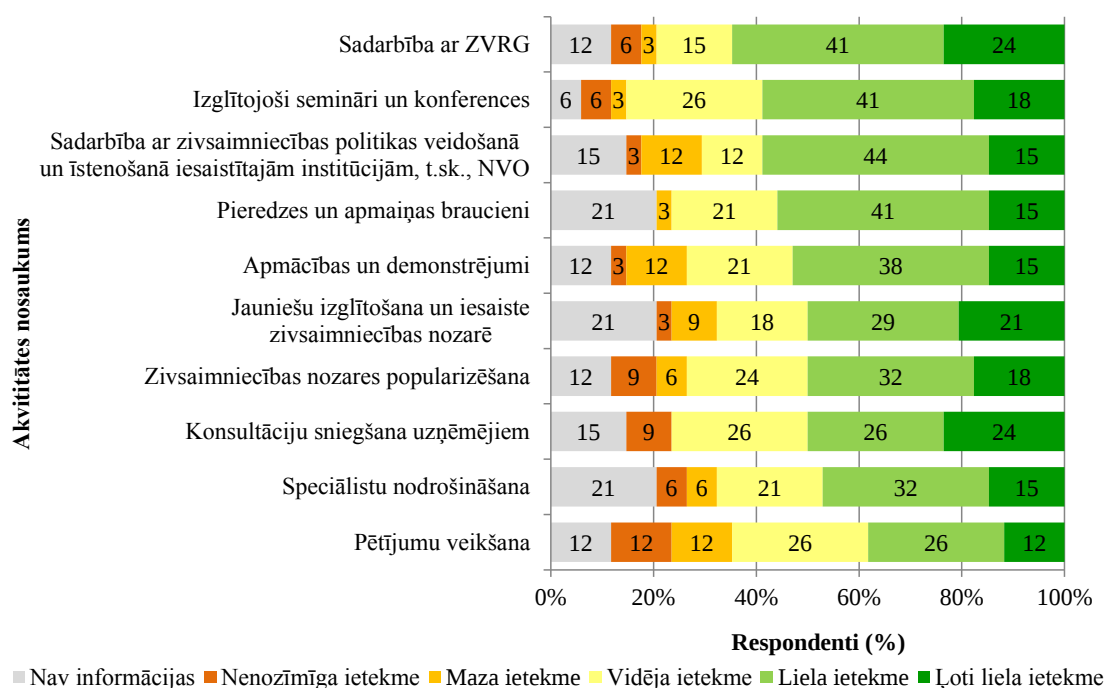
Galvenais veids kā respondenti iegūst svarīgāko informāciju par ZST aktivitātēm ir izmantojot dažādus interneta resursus (50% respondentu), kā arī saņemot informatīvus e-pastus no ZST (47% respondentu). Samērā mazs īpatsvars respondentu (21%) aktuālo informāciju par ZST aktivitātēm iegūst no ZVRG. Respondenti atzina, ka turpmāk informāciju par ZST veiktajām un plānotajām aktivitātēm tie vēlētos saņemt e-pastu veidā (79% respondentu) – tas būtu veids kā par ZST organizētajiem pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks (skat. 13.att.).

13.attēls. Pašreizējais un vēlamais informācijas ieguves veids no ZST respondentu skatījumā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

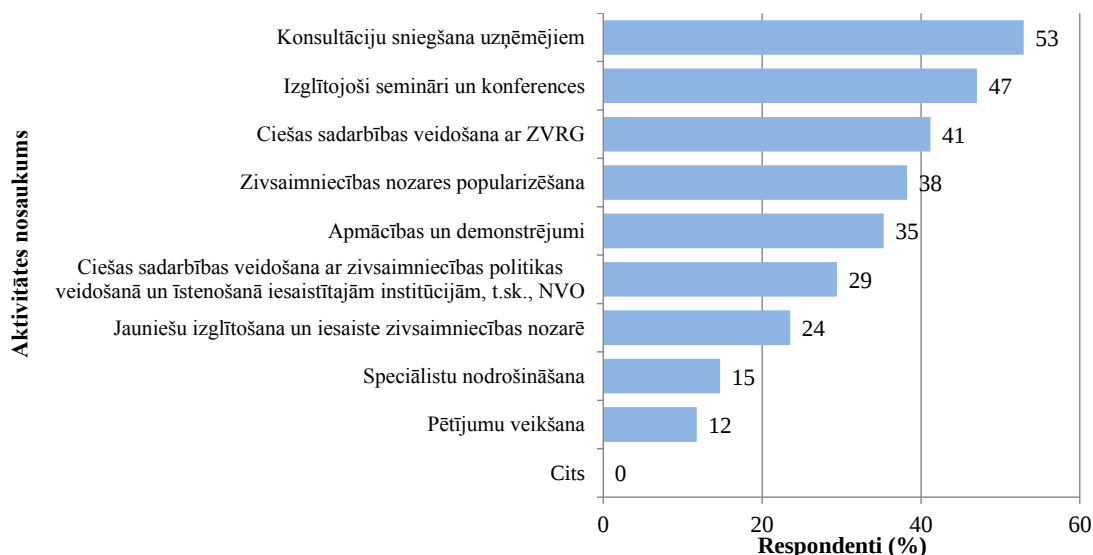
Respondenti uzskata ($\geq 50\%$ respondentu), ka vairums ZST veikto aktivitāšu zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā ir vērtējamas kā lietderīgas (skat. 14.att.). Par īpaši lietderīgām aktivitātēm tiek uzskatīta ZST sadarbība ar ZVRG (65% respondentu), sadarbība ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, t.sk., NVO (59% respondentu) un izglītojošu un informatīvu semināru un konferenču organizēšana (59% respondentu). Par vismazāk lietderīgāk aktivitātēm tiek uzskatīta pētījumu veikšana (38% respondentu).

14.attēls. Respondentu viedoklis par ZST veikto aktivitāšu lietderīgumu Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

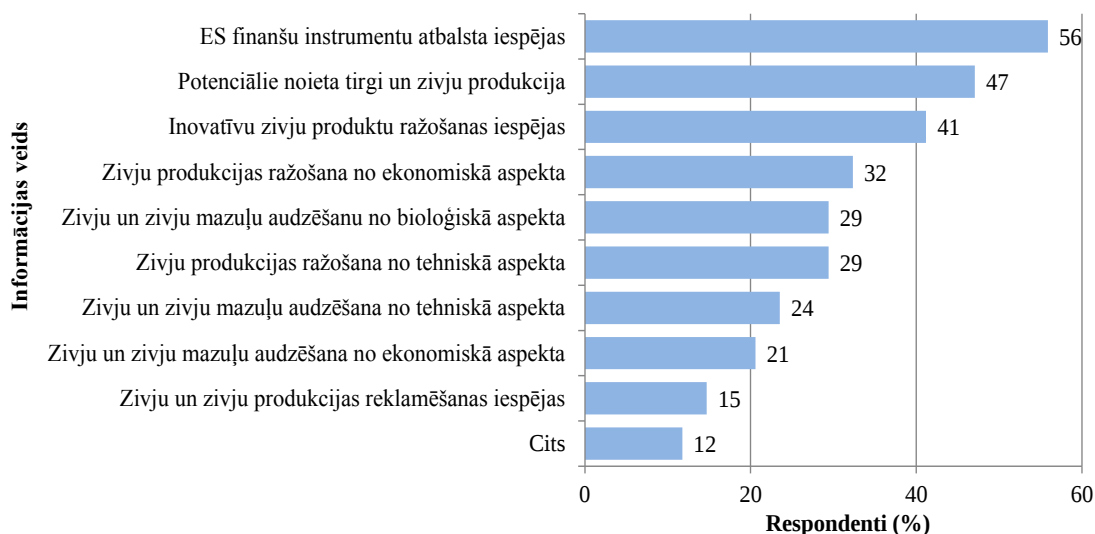
Respondentu skatījumā Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju var vislabāk veicināt ZST organizējot pieredzes un apmaiņas braucienus (62% respondentu), sniedzot konsultācijas uzņēmējiem (53% respondentu) un organizējot dažāda veida seminārus un konferences (skat. 15.att.)

15.attēls. Zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju veicinošās aktivitātes respondentu skatījumā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Respondentu skatījumā ZST būtu jāīsteno aktivitātes, kas sniegtu informāciju par ES finanšu instrumentu atbalsta iespēju apgūšanu (56% respondentu), potenciālajiem noieta tirgiem un produkcijas veidiem (47% respondentu) un inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām (41% respondentu) (skat. 16.att.).

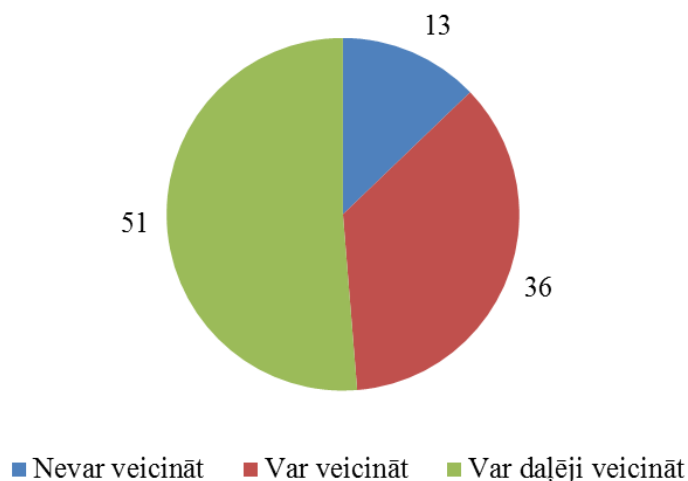
16.attēls. Zivsaimniecības uzņēmumu konkurētspējas un attīstības veicināšanai nepieciešamā informācija (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Tāpat arī būtu jāīsteno aktivitātes, kas sniegtu informāciju par zivju produkcijas ražošanu un zivju un zivju mazuļu audzēšanu no dažādiem aspektiem, kā arī par zivju un zivju produkcijas reklamēšanas iespējām.

Zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju, kuri nezina, kas ir ZST, viedoklis

Aptaujas sadaļā par zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju, kuri nezina, kas ir ZST, atbildes snieguši 39 respondenti. Vērtējumā par to vai, viņuprāt, ZST var veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju, samērā augstu novērtē ZST iesaistīšanos Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā, 51% respondentu atbildes bija pozitīvas. Daļēji šādu viedokli atbalstīja 36% respondentu. Negatīvu vērtējumu sniedza tikai 13% respondentu. Respondentu sniegto atbilžu īpatsvars norādīts 17.attēlā.

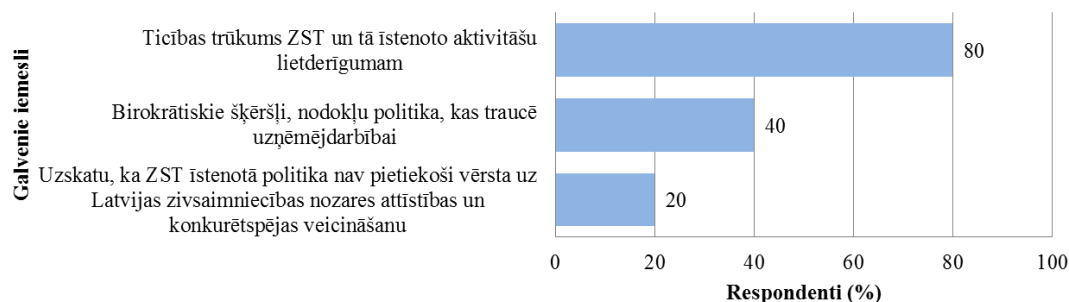
17.attēls. Atbilžu procentuālais sadalījums ZST darbības vērtējumā Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Iespējams, ka lielais „daļēji” atbilžu īpatsvars ir saistīts ar organizācijas ierobežotajām iespējām ietekmēt zivsaimniecības nozarei nozīmīgu lēmumu pieņemšanu sakarā ar tās sabiedrisko statusu.

Tādējādi iespējams, ka ZST var veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju.

Vērtējumā par to, kas respondentiem liek domāt, ka ZST nevarētu veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju, 80% respondentu minēja ticības trūkumu ZST un tā īstenoto aktivitāšu lietderīgumam. Kas ir ļoti ievērojams skaits un liecina par savstarpējās sadarbības uzlabošanas nepieciešamību. Uzskats, ka ZST īstenotā politika nav pietiekoši vērsta uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanu, ir tikai 20% respondentu. Neviens no respondentiem nav minējis zivsaimniecības uzņēmumu intereses zudumu vai citus cēloņus šādām domām. Respondentu sniegto atbilžu sadalījums norādīts 18. attēlā.

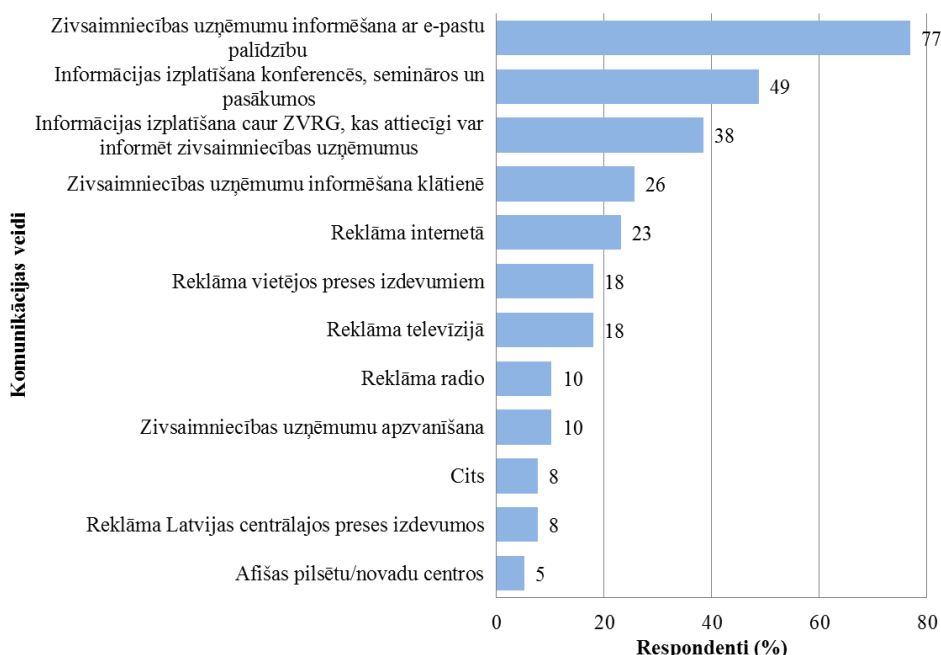
18.attēls. Negatīva vērtējuma cēloņu īpatsvars atbildēs uz ZST darbību Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Iespējams, ka ticības trūkums ZST un tā īstenoto aktivitāšu lietderīgumam, kā arī birokrātiskie šķēršļi, nodokļu politika, kas traucē uzņēmējdarbībai, ir savstarpēji saistīti faktori, kuri norāda uz ievērojamo ārējās vides ietekmi uz ZST darbību. Iespējams, ka neticība valsts struktūrām iespaido arī ZST vērtējumu.

Citi faktori, ieskaitot *zivsaimniecības uzņēmumu intereses zudumu*, nav minēti nevienā atbildē.

Vērtējums par to, kurš no komunikācijas veidiem, viņuprāt, ZST būtu jāizmanto vairāk, lai par tā pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks, norādīts 19. attēlā.

19.attēls. Ieteicamo komunikācijas veidu īpatsvars atbildēs

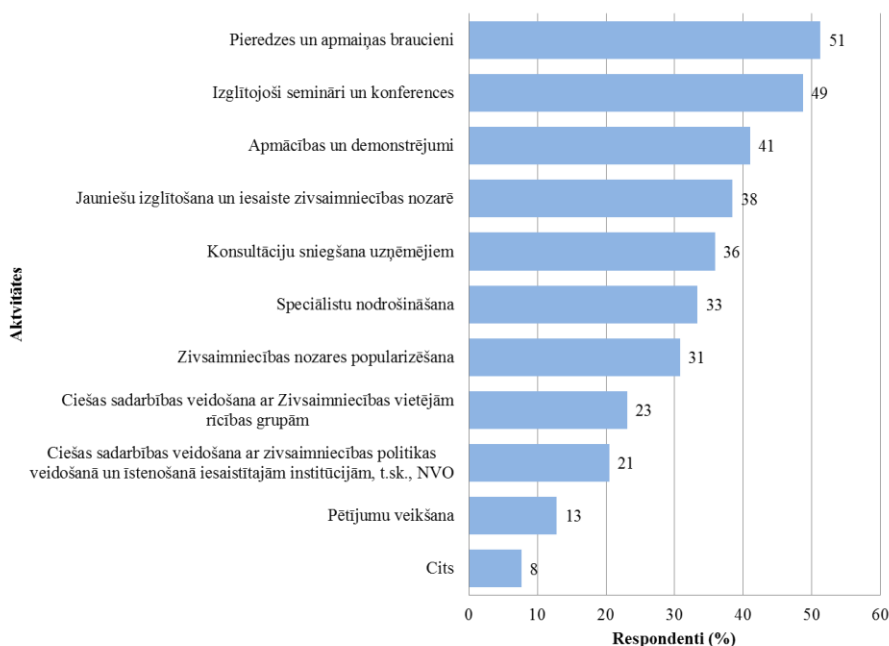
Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Visvairāk minēta zivsaimniecības uzņēmumu informēšanu ar e-pastu palīdzību (77% respondentu). Kā nākošie populārākie ir informācijas izplatīšana konferencēs, semināros un pasākumos (49% respondentu), un caur ZVRG, kas attiecīgi var informēt zivsaimniecības uzņēmumus (38% respondentu). Vismazākā

interese ir par afišām pilsētu/novadu centros, reklāmu Latvijas centrālajos preses izdevumos, zivsaimniecības uzņēmumu apzvanīšana un citus komunikāciju veidi (līdz 10% respondentu). Neliela daļa (8%) respondentu norādījuši tādus komunikācijas veidus kā sociālos tīklus, kur var sekot pasākumiem, komunikāciju caur pašvaldībām un uzņēmēju padomēm, vai arī, ka komunikācija nav nepieciešama.

Lai par ZST pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks, ZST lielākā mērā jāizmanto e-pasta komunikācija, ņemot vērā minimālo līdzekļu, personāla un laika resursu iesaisti šajā komunikācijas veidā.

Vērtējums par to, ar kurām aktivitātēm, viņuprāt, ZST varētu vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju, norādīts 20. attēlā.

20.attēls. Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju veicinošo aktivitāšu īpatsvars atbildēs

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

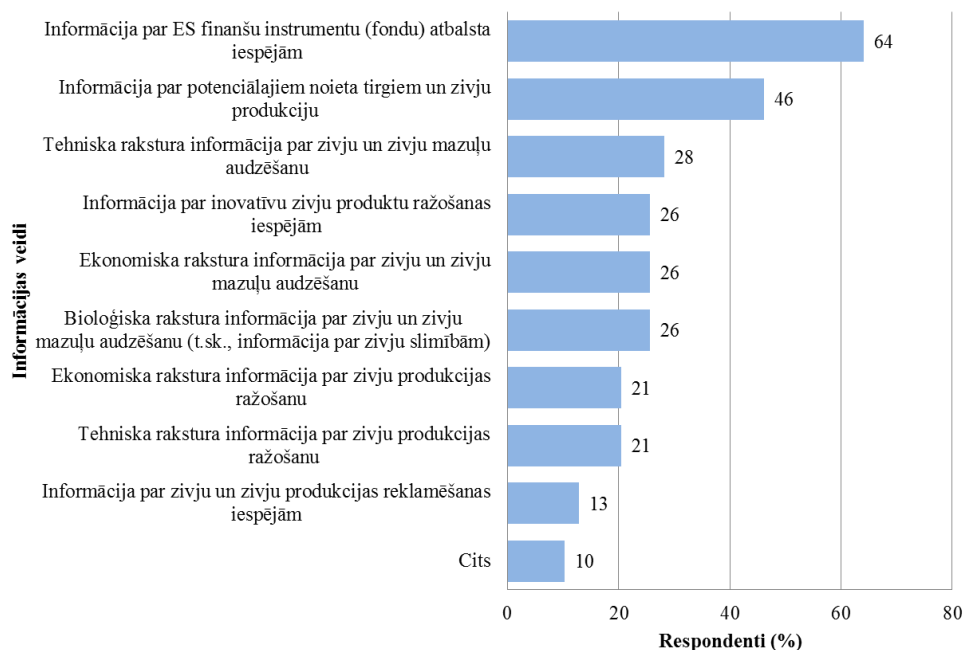
Arī šajā gadījumā vislielākā interese ir pieredzes apmaiņas braucieniem, ko atzīmē 51% respondentu. Kā nākošie būtiskākie tiek minēti izglītojošie semināri un konferences (49% respondentu), un apmācības un demonstrējumi (41% respondentu). Konsultāciju sniegšanu uzņēmējiem, kā arī speciālistu nodrošināšanu norādīja attiecīgi 36% un 33% respondentu, kas liecina par to, ka respondentu vidū 2/3 ir tādi uzņēmēji, kas diezgan labi pārzin savu sfēru un ZST netiek uzskatīts par atbilstošu šādas informācijas sniegšanai un vajadzīgo informāciju iegūst citur. Tas jāņem vērā veidojot šos pasākumus. Kā redzams no atbildēm, vērtējumi ir diezgan līdzīgi lielākai daļai no minētajām aktivitātēm, bet ZST nav jāveic pētījumi, jo to atbalsta tikai 13% aptaujāto. To, ka nepieciešamas tādas aktivitātes kā Baltijas jūras ekoloģiskās kvalitātes uzlabošana, zivju pārdošanas tirgu paplašināšana, roņu skaita ierobežošana, birokrātiskās sistēmas sloga samazināšana, inovatīvu citzemju pieredžu izpēte, vai arī, ka ZST nepastāv šādas iespējas, norādījuši 8% respondentu.

Respondentiem ir samērā skeptiska attieksme attiecībā uz to, ka ZST ir iespējas veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju, jo visu aktivitāšu vērtējums ir zems. Bez tam tikai neliela daļa respondentu uzskata, ka

nepieciešams sadarboties ar ZVRG un politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, iespējams, sakarā ar neticību iespējām ietekmēt šo institūciju lēmumus.

Tādējādi iespējams secināt, ka ZST nevar tikt uzskatīta par organizāciju, kura spēj ietekmēt zivsaimniecības politikas veidošanu. Tas sasaucas arī to, ka lielākā daļa no aptaujā atbildējušiem bija tādi, kas par ZST neko nav dzirdējuši.

Vērtējums par to, kāda veida informācija būtu nepieciešama respondenta uzņēmuma konkurētspējas un attīstības veicināšanai, norādīts 21. attēlā.

21.attēls. Respondentu uzņēmumu konkurētspējas un attīstības veicināšanai nepieciešamās informācijas veidu īpatsvars atbildēs

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Informāciju par ES fondu atbalsta iespējām par nozīmīgu uzskata 64% respondentu. Informāciju par potenciālajiem noieta tirgiem un zivju produkciju norādījuši 46% respondentu. Ar ražošanas specifiku un ekonomisku saistītu informāciju sniegšana no ZST puses kā nepieciešamu vērtē no 28% līdz 21% respondentu. Informāciju par zivju un zivju produkcijas reklamēšanas iespējām norādījuši 5% respondentu. Citus informācijas veidus (piem., informāciju par dīķsaimniecību produkcijas realizācijas iespējām, vēsturiska informāciju) minējuši 10% atbildējušo.

Tādējādi iespējams secināt, ka ar ražošanas aspektiem saistītās informācijas sniegšanas netiek gaidīta no ZST, bet nozīmīga būtu informācijas nodrošināšana par pieejamajiem finanšu atbalsta veidiem, kā arī produktu veidiem ar piemērotu tirgus potenciālu. Uzņēmējiem ir zināšanas par dažādu zivju veidu ražošanu, bet informācija par ekonomiski izdevīgiem zivju veidiem ar labām tirgus noieta iespējām un atbalstu šādu zivju veidu ražošanai ir nepietiekama. Šīs atbildes norāda uz uzņēmēju interešu loku, bet ne vienmēr tieši saistītu ar ZST darbu.

Respondenti izteica arī vairākus ieteikumus papildus atbildēm uz anketas jautājumiem.

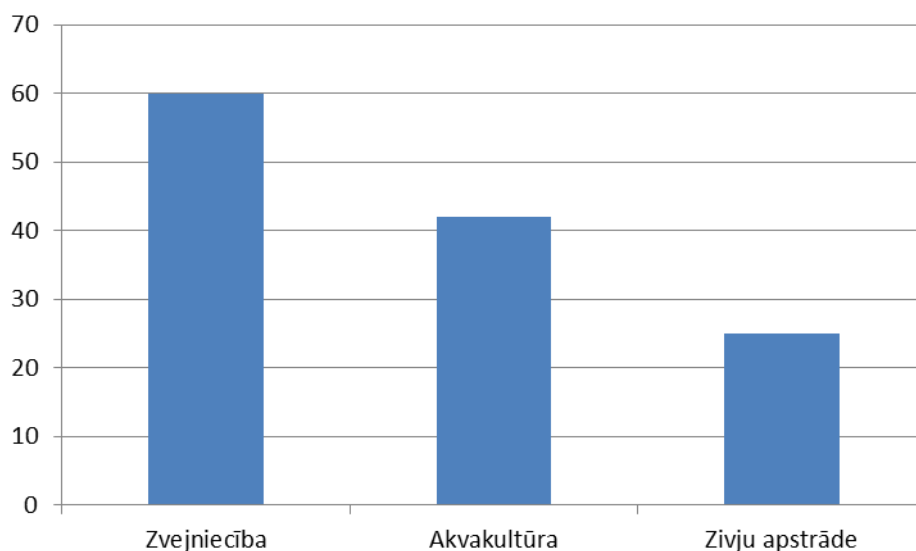
Atsevišķi respondenti uzskata, ka ZST nepietiekami veicina zivsaimniecības uzņēmējdarbības tēlu. Būtu nepieciešams izpētīt lauksaimniecības nozares veiksmīgo

sadarbības modeli. Sniegt informāciju par labajiem un sliktajiem piemēriem, analizējot kļūdas. Šo respondentu izpratnē labo piemēru trūkums ir viens no cēloņiem, kāpēc finansējums no komerciestādēm faktiski nav pieejams. Tādējādi uzņēmumi strādā ar zaudējumiem, un nav ticības ka akvakultūrā var būt labi rezultāti. Jāpaplašina darbība citu valstu ražotāju atbalsta sistēmu izpētē, salīdzinot konkurētspēju atbilstoši ražošanas apstākļiem. Nepieciešams paplašināt vietējās produkcijas popularizēšanu pašmāju tirgū, kā arī sniegt informāciju par šīs produkcijas priekšrocībām. Tiek uzskatīts, ka ZST būtu jādarbojas tikai tādiem cilvēkiem kuri paši strādā nozarē un saprot tās specifiku. Atsevišķi respondenti uzskata, ka šāda organizācija nav vajadzīga. Anketās bija pausts viedoklis, ka ZST ir darbojies, neņemot vērā reālās nozares vajadzības, un to var uzskatīt par tikai un vienīgi fondu apgūšanas instrumentu. Ņemot vērā, ka šajā sadaļā atspoguļojam atbildes no respondentiem, kuriem nav bijusi iepriekš informācija par ZST, tas radies no kādiem interneta avotiem (pavadvēstulē bija īss apraksts par to, kas ir ZST un ar kādu mērķi veidots).

Šādi apgalvojumi liecina, ka šo uzņēmēju vērtējumā ZST ir organizācija, kura uzskatāma par fondu apgūšanas instrumentu, neņemot vērā nozares reālās vajadzības. Kā arī ZST informācijas nodrošinājums starp nozarē strādājošiem nav pietiekoša.

Kopsavilkums

Kopumā no ZVRG, zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju aptaujas anketām var secināt, ka ZST tēls nav pietiekoši atpazīstams zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju vidū (tikai 47% respondentu zina, kas ir ZST). Salīdzinoši lielāka ZST atpazīstamība starp aptaujas dalībniekiem ir zvejniecības pārstāvju vidū (60%), mazāka akvakultūras (42%), bet vismazākā – starp zvejas produktu apstrādes uzņēmumiem - 25% (21.attēls).

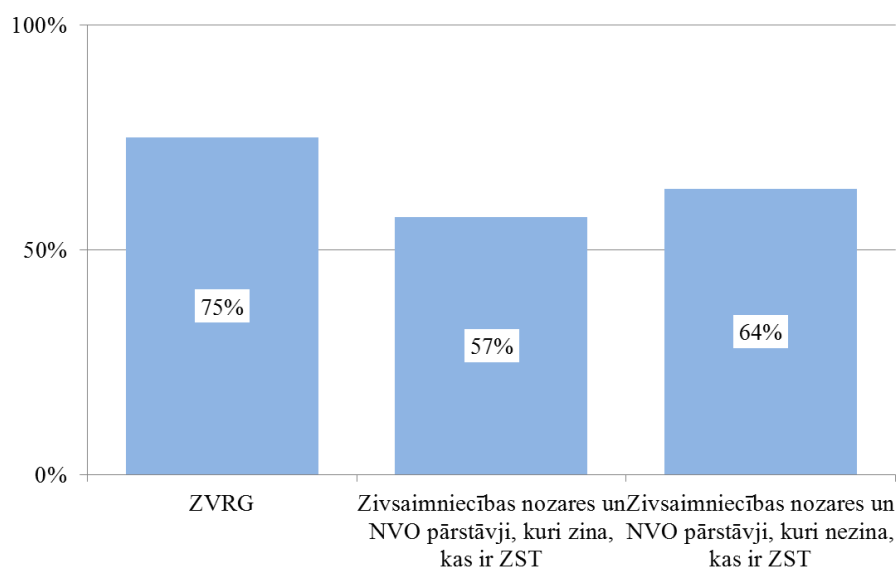

21.attēls. ZST atpazīstamība atkarībā no zivsaimniecības uzņēmumu darbības jomas (% no respondentiem)

Avots: izveidots pēc aptaujas datiem

Lai salīdzinātu ZST vērtējumu atsevišķām respondentu grupām, tiek aprēķināts vidējais svērtais novērtējums, piešķirot atšķirīgus svarus sniegtajām

atbildēm (pozitīvs vērtējums - 3, daļēji pozitīvs vērtējums - 2, negatīvs vērtējums -1). Maksimālais iespējamais vērtējums sasniedz 100%, minimālais - 0%. ZST darbības vērtējums norādīts 22.attēlā.

22.attēls. ZST iesaistīšanās vai iespēju Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā vērtējums (% no maksimālā)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Visaugstāk ZST iesaistīšanos Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā vērtē ZVRG pārstāvji (75%). Turpretī par ZST pastāvēšanu informēto nozares un NVO respondentu vērtējums sasniedz tikai 57% no maksimālā iespējamā. Savukārt par ZST pastāvēšanu neinformēto nozares un NVO respondentu vērtējums ir augstāks, sasniedzot 64% no maksimālā.

Iespējams, ka šāds novērtējums atspoguļo ZST līdzšinējo darbību, kura lielākā mērā ir bijusi vērsta uz sadarbību ar ZVRG. Turpretī par ZST informētie zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvji ar sadarbību ir apmierināti mazākā mērā.

Aptaujas rezultāti sniedz ieskatu, ka ZVRG kopumā pozitīvi vērtē gan ZST darbību, gan tā sadarbību ar ZVRG. Lielākā respondentu daļa (75%) iesaka informācijas izplatīšanai plašāk izmantot ZVRG, kuras attiecīgi var informēt zivsaimniecības uzņēmumus, kā arī šim nolūkam izmantot seminārus, konferences un citus pasākumus. Tāpat vairāk kā puse aptaujas dalībnieku norāda, ka vēlas saņemt aktualitātes e-pastos. Apkopotie rezultāti liecina, ka par visvēlamākajiem saziņas kanāliem ZVRG uzskata saziņu ar šo organizāciju palīdzību, kā arī pa tiešo pasākumos, kuros piedalās liels skaits dalībnieku.

Par vislietderīgākajām ZST aktivitātēm ir atzīta tieši semināru un konferenču, kā arī pieredzes apmaiņas braucienu organizēšana. Kā perspektīvākās darbības formas nākotnē visaugstāk tiek vērtēti pieredzes apmaiņas braucieni (87%respondenti), kā arī sadarbības veidošana ar ZVRG.

Savukārt zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvji, kuri zina, kas ir ZST, uzskata, ka tas tikai daļēji piedalās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā. Tam par iemeslu ir ZST nepietiekamā sadarbība ar ZVRG, nozares nepietiekama popularizēšana, pārāk maz organizētu semināru, pieredzes un apmaiņas braucienu, konferenču, apmācību un demonstrējumu, kā arī

nepietiekama ZST rīkoto aktivitāšu popularizēšana. Lai gan aptaujātie respondenti saskata ZST rīkoto aktivitāšu lietderīgumu (īpaši augstu tiek vērtēta ZST sadarbība ar ZVRG, NVO un zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, kā arī izglītojošu un informatīvu semināru un konferenču organizēšana), viņi tomēr uzskata, ka ZST aktivitātes netiek pietiekamā apmērā realizētas. Respondentu skatījumā Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju var vislabāk veicināt organizējot pieredzes apmaiņas braucienus, sniedzot konsultācijas uzņēmējiem un organizējot dažāda veida seminārus un konferences. ZST aktivitātes būtu jāvērs uz ES fondu atbalsta iespēju iegūšanu. Pētniecības institūti (pēc valsts pasūtījuma) varētu sniegt ieguldījumu potenciālo noieta tirgu un produkcijas veidu izvērtēšanā, inovatīvu zivju produktu ražošanas izstrādē un līdzīgos pētījumos. Attiecīgi ZST varētu informēt uzņēmējus par pētniecības rezultātiem (zināšanu pārnesi). Aktuālo informāciju par ZST aktivitātēm respondenti vēlētos saņemt e-pastu veidā – tas būtu veids kā par tā rīkotajām aktivitātēm uzzinātu vistiešāk. Tam nepieciešams apzināt uzņēmēju aktuālās e-pastu adreses, lai varētu informēt plašāku zivsaimniecības uzņēmēju loku. Iedzīvotāju informēšanai būtiski sadarboties ar ZVRG un VRG, lai atbilstoši mērķauditorijai (visi iedzīvotāji vai uzņēmēji) rastu vislabāko veidu komunikācijai. Atbilstoša komunikācijas formas izvēle varētu veicināt apmeklētības palielināšanos un nozares dalībnieku kompetences paaugstināšanos.

Tie zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvji, kuri nezina, kas ir ZST, uzskata, ka ZST kopumā var veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju, tomēr šādas iespējas ir nelielas. Pēc viņu domām ZST tikai nelielā mērā var tikt uzskatīta par organizāciju, kura spēj ietekmēt zivsaimniecības politikas veidošanu. Pēc šo nozares dalībnieku domām, lai par ZST pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks, ZST lielākā mērā jāizmanto e-pasta komunikācija. Šiem uzņēmējiem mazākā mērā ir nepieciešams, lai ZST sniegtu ar ražošanas aspektiem saistītu informāciju, turpretī nozīmīga būtu informācijas nodrošināšana par pieejamajiem finanšu atbalsta veidiem, kā arī produktu veidiem ar piemērotu tirgus potenciālu. Uzņēmēji uzskata, ka ZST nepietiekami veicina zivsaimniecības uzņēmējdarbības tēlu, un būtu nepieciešams izpētīt lauksaimniecības nozares veiksmīgo sadarbības modeli, kā arī informēt par labajiem un sliktajiem piemēriem, analizējot kļūdas. Jāpaplašina darbība citu valstu ražotāju atbalsta sistēmu izpētē, salīdzinot konkurētspēju atbilstoši ražošanas apstākļiem, kā arī aktivizēt vietējās produkcijas popularizēšanu pašmāju tirgū, sniedzot informāciju par šīs produkcijas priekšrocībām. Šie respondenti uzskata, ka ZST būtu jādarbojas tikai tādiem cilvēkiem, kuri paši strādā nozarē un saprot tās specifiku. Šādi ieteikumi jāvērtē kritiski, jo būtiski piesaistīt atbilstošus ekspertus, kad tas nepieciešams un apzināt kādos jautājumos mums ir eksperti un kādos trūkst speciālistu. ZST pārstāvjiem jābūt informētiem par situāciju nozarē.

Lai gan vērtējumā par to, kurš no komunikācijas veidiem ZST būtu jāizmanto vairāk, lai par tā pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības pārstāvju loks, visi respondenti samērā augstu vērtēja zivsaimniecības pārstāvju informēšanu gan ar e-pastu palīdzību, gan caur ZVRG. Zinošie respondenti salīdzinājumā ar nezinošajiem respondentiem augstāk vērtē informēšanu ar e-pastu palīdzību, kā arī informācijas izplatīšanu caur ZVRG, kas attiecīgi var informēt zivsaimniecības uzņēmumus, kā arī zivsaimniecības uzņēmumu apzvanīšanu.

Informācijas izplatīšana konferencēs, semināros un pasākumos netiek vērtēta īpaši augstu, jo šo informāciju ir ieguvuši automātiski līdz ar uzaicinājuma saņemšanu.

Vērtējumā par to, kāda veida informācija būtu nepieciešama respondenta uzņēmuma konkurētspējas un attīstības veicināšanai, zinošie respondenti salīdzinājumā ar nezinošajiem respondentiem augstāk vērtē informāciju par inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām, kā arī ekonomiska rakstura informāciju par zivju produkcijas ražošanu.

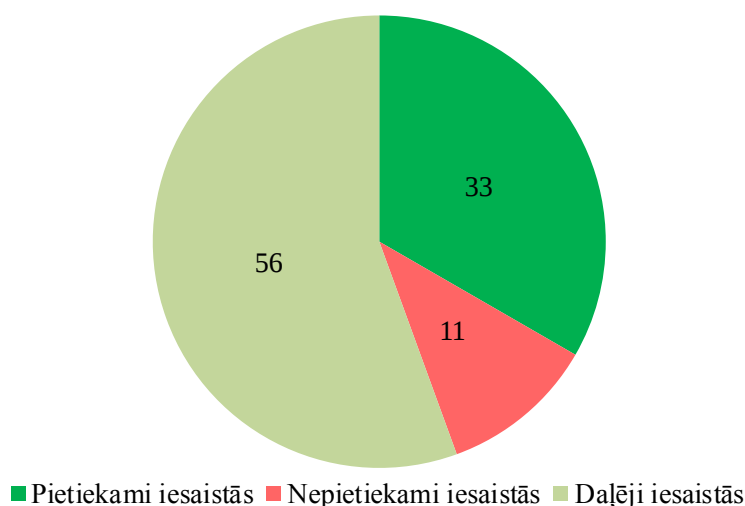
Informācijas par ES finanšu instrumentu atbalsta iespējām vērtējums abās grupās ir visaugstākais, tomēr zinošo respondentu grupā tas ir zemāks.

Informāciju par potenciālajiem noieta tirgiem un zivju produkciju relatīvi augstu vērtē abi respondentu veidi. Tehniskas un bioloģiskas ražošanas informācijas vērtējums abiem respondentu veidiem ir samērā zems. Nozares pārstāvjiem ir interese par inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām, zivju produkcijas ražošanas ekonomiskajiem aspektiem, potenciālajiem noieta tirgiem un tajos realizēto zivju produkciju. Turpretī tehniskas un bioloģiskas ražošanas informācijas netiek augstu vērtēta.

Vērtējumā par to, ar kurām aktivitātēm ZST varētu vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju, zinošie respondenti salīdzinājumā ar nezinošajiem, augstāk vērtē pieredzes apmaiņas braucienus, konsultāciju sniegšanu uzņēmējiem, ciešas sadarbības veidošanu ar vietējām ZVRG.

Pasākumu par jauniešu izglītošanu un iesaisti zivsaimniecības nozarē, kā arī speciālistu nodrošināšanu vērtējums zinošo respondentu skatījumā ir zemāks. Tas liek izvērtēt šo pasākumu kvalitāti.

Kopumā no ZVRG, zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju aptaujas parāda, ka ZST tēls nav pietiekoši atpazīstams zivsaimniecības nozares un NVO pārstāvju vidū (53% respondentu nezina, kas ir ZST). Vairums ZVRG (56%), nozares un NVO pārstāvju uzskata, ka ZST tikai daļēji iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā (skat. 23.att.).

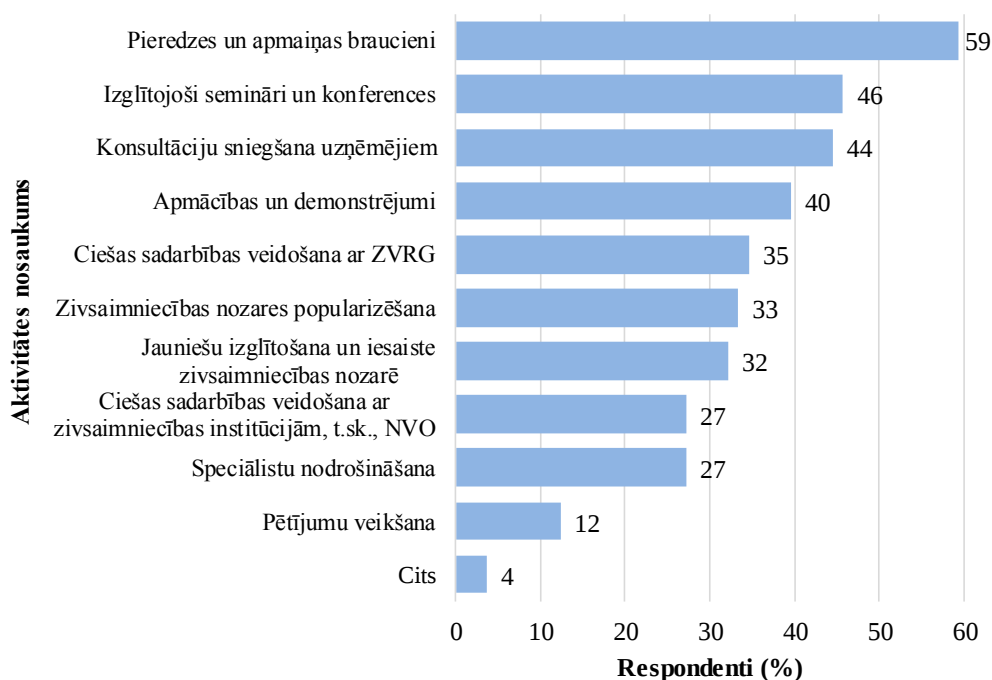

23.attēls. Respondentu viedoklis par ZST iesaistīšanos Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

ZVRG, nozares un NVO pārstāvju skatījumā zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspēju var vislabāk veicināt ZST rīkojot pieredzes un apmaiņas braucienus (59% respondenti), izglītojošus seminārus un konferences (46% respondenti), kā arī sniedzot konsultācijas zivsaimniecības uzņēmumiem (44%

respondenti), u.c. (skat. 24.att.). ZVRG, nozares un NVO pārstāvji (kas zina un nezina, kas ir ZST) ir vienisprātis, ka zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju var vislabāk veicināt ZST rīkojot pieredzes un apmaiņas braucienus (attiecīgi: 88%, 62% un 51% respondentu). Savukārt ZVRG pārstāvji daudz biežāk uzskata, ka zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspēju var veicināt ZST veidojot ciešu sadarbību ar ZVRG (63% respondentu), savukārt līdzīgi uzskata tikai 23% aptaujāto nozares pārstāvju.

24.attēls. Zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju veicinošās aktivitātes respondentu skatījumā (respondentu īpatsvars, %)

Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Vispieprasītākā informācija, ko nozares un NVO pārstāvji sagaida no ZST, ir informācija par ES fondu atbalsta iespējām (60% respondenti), potenciālajiem noieta tirgiem un zivju produkciju (47% respondenti), kā arī inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām (33% respondenti), kas zivsaimniecības nozares konkurētspējas un attīstības veicināšanai ir īpaši nozīmīgi (skat. 25.att.). Īpaši liela nozīme ir informācijas pieejamībā par ES finanšu instrumentu (fondu) atbalsta iespējām, ko uzsver gan nozares un NVO pārstāvji, kas zina, kas ir ZST (56% respondentu), gan tie kas nezina, kas ir ZST (64% respondentu). Vislielākās viedokļu atšķirības (par $\geq 16\%$ -punktiem) tika novērotas attiecībā uz informācijas nepieciešamību par inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām – nozares un NVO pārstāvji, kas zina, kas ir ZST uzskata, ka šāda veida informācija nozares konkurētspējas un attīstības veicināšanai būtu īpaši noderīga (41% respondentu), kamēr nozares un NVO pārstāvji, kas nezina, kas ir ZST uzskata, to par tik būtisku neuzskata (26% respondentu).

25.attēls. Zivsaimniecības uzņēmumu konkurētspējas un attīstības veicināšanai nepieciešamā informācija (respondentu īpatsvars, %)

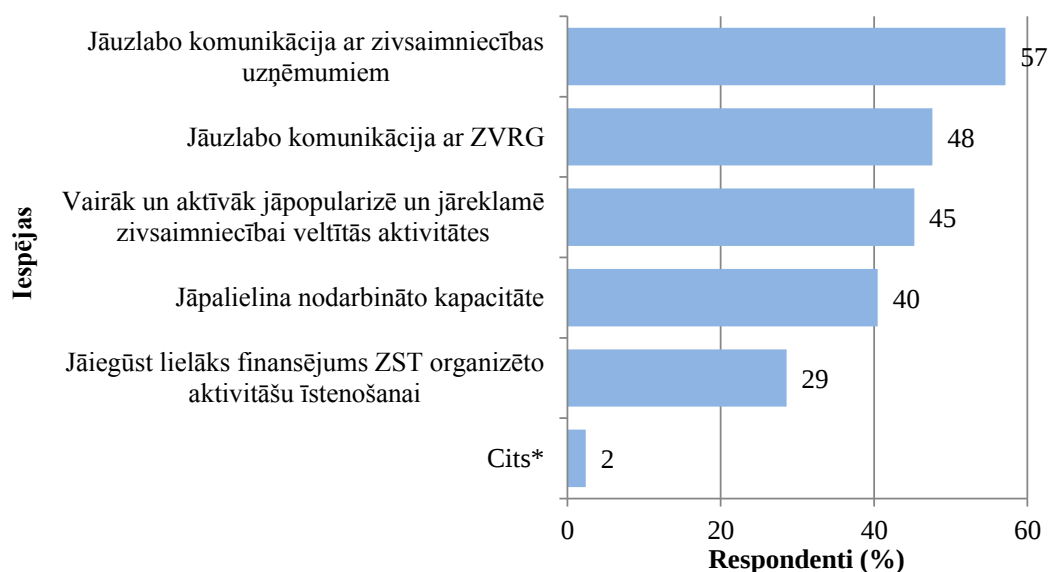
Avots: izveidots pēc aptaujas anketas datiem.

Līdzīgi tika vērtēta arī ekonomiska un tehniska rakstura informācijas nepieciešamība par zivju produkcijas ražošanu - nozares un NVO pārstāvji, kas zina, kas ir ZST, šāda veida informāciju nozares konkurētspējas un attīstības veicināšanai uzskata par īpaši noderīgu (32% un 29% respondentu), kamēr nozares un NVO pārstāvji, kas nezina, kas ir ZST, šāda veida informāciju neuzskata par tik ļoti nozīmīgu (21% un 21% respondentu). Būtiskas viedokļa atšķirības ($\leq 5\%$ -punktiem) netika novērotas attiecībā uz informācijas nepieciešamību par zivju un zivju mazuļu audzēšanu no bioloģiskā, tehniskā un ekonomiskā aspekta, kā arī informācijas nepieciešamību par zivju un zivju produkcijas reklamēšanas iespējām un potenciālajiem noieta tirgiem.

3. ZST darbības uzlabošanas iespējas

Lai varētu veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares konkurētspēju un attīstību, esošajiem un potenciālajiem zivsaimniecības nozares uzņēmumiem, NVO, ZVRG, zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām un jauniešiem ir nepieciešama vide un apstākļi, kurā tiem būtu iespēja ne tikai savstarpēji komunicēt un sadarboties, bet būtu arī iespēja piedalīties aktuālās informācijas un zināšanu apritē un apgūvē. Nozīmīgs šīs vides un apstākļu nodrošinātājs ir ZST.

Respondentu aptauja parādīja, ka lielākais vairums (88% ZVRG un 97% nozares un NVO pārstāvju) aptaujāto respondentu uzskata, ka ZST būtu jāuzlabo sava darbība. Respondentu skatījumā ZST savu darbību var uzlabot, izmantojot vairākas iespējas (skat. 27.attēlu).

27.attēls. ZST darbības uzlabošanas iespējas ZVRG, nozares un NVO pārstāvju, kas zina, kas ir ZST, skatījumā (respondentu īpatsvars, %)

Piezīme: Cits* – veikt izvērtējumus un ieteikumus likumdošanas jomā (piemēram, kvotu jautājumā, u.c.); sadarbībā ar zivsaimniecības uzņēmumiem jāstrādā pie jaunu noieta tirgu meklēšanas un mazāk - uz semināru rīkošanu.

Avots: izveidots pēc aptaujas anketu rezultātiem.

ZVRG, nozares un NVO pārstāvju skatījumā ZST būtu jāuzlabo komunikācija ar zivsaimniecības uzņēmumiem un ZVRG. Ne mazāk svarīgs aspekts, kas tika minēts aptaujā, būtu aktīvi jāpopularizē un reklamē ZST rīkotās aktivitātes, uzlabojot ZST kapacitāti un piesaistot papildus finansējumu.

Tikai niecīga daļa (12% ZVRG un 3% nozares un NVO pārstāvju) aptaujāto respondentu uzskata, ka ZST darbība ir pilnībā vērsta uz zivsaimniecības nozares potenciāla veicināšanu, un ka tā darbībai uzlabojumi nav nepieciešami.

Kopsavilkums

ZST mērķi ir ļoti plaši, bet to sasniegšanai noteiktie uzdevumi un uzdevumu izpildīšanai izvirzītās aktivitātes tikai nelielā mērā spēj sniegt ieguldījumu mērķa sasniegšanā. Aktivitāšu virzieni un tajos noteiktās aktivitātes ir apstiprinātas visam periodam līdz 2020. gadam, bet to precizēšana būtu svarīgs aspekts darbības uzlabošanai. Attiecīgi nepieciešams pārdomāt izvirzītos mērķus un šo mērķu sasniegšanai noteiktos uzdevumus un paredzētās aktivitātes. Iespējama ir arī mērķu un uzdevumu papildināšana vai sašaurināšana atbilstoši izvēlētajiem virzieniem un aktivitātēm.

ZST aktivitāšu mērķgrupas nav precīzi definētas, tāpēc tās nepieciešams identificēt. Arī vecuma grupa un nodarbošanās nosaka, kāda komunikācijas forma vairāk uzrunā /piesaista attiecīgo auditoriju. Būtu jāizvairās no aktivitāšu definēšanas, izmantojot mērķgrupu nosaukumus (piemēram, akvakultūra nav aktivitāšu grupa, bet gan mērķgrupa).

Uzņēmējiem īpaši interesē informācija par pieejamajiem finanšu atbalsta veidiem, kā arī produktu veidiem ar piemērotu tirgus potenciālu, tādējādi ZST nepieciešams nodrošināt labāku sniegtās informācijas satura atbilstību mērķauditorijas interesēm.

ZST darbības zivsaimniecības uzņēmējdarbības tēla veicināšanā ir nepietiekamas, tādējādi lietderīga būtu lauksaimniecības nozares veiksmīgā sadarbības modeļa analīze un adaptēšana zivsaimniecības nozares vajadzībām. Piemēram, izveidot līdzīgu kalkulatoru kā piensaimniekiem - piena pašizmaksas aprēķina modelis. Tāds varētu būt par akvakultūras zivīm, ņemot vērā katras sugas īpatnības un audzēšanas tehnoloģiju. Piemēru izpēti (*case studies*) ar šajās izpētēs identificētajiem labajiem un sliktajiem piemēriem, analizējot kļūdas un informēšana par šiem piemēriem var būt noderīgs instruments zivsaimniecības uzņēmējdarbības veicināšanā. Te būtu jāpiesaista pētniecības institūti, kas varētu veikt izpēti un sniegt vajadzīgo informāciju, ko ZST konsultanti varētu nodot tālāk.

Plašākā uzņēmējdarbības attīstības kontekstā lietderīga būtu citu valstu ražotāju atbalsta sistēmu izpēti paplašināšana, salīdzinot konkurētspēju atbilstoši ražošanas apstākļiem.

Vietējās produkcijas popularizēšana pašmāju tirgū, sniedzot informāciju par šīs produkcijas priekšrocībām, var dot ieguldījumu vietējo zivju produkcijas konkurētspējas uzlabošanā. Te gan jānošķir ZST pasākumi un popularizēšanas formas no ZRP 2014-2020 pasākuma atbalsta iespējām. Viena no iespējām būtu izveidot ceļvedi (interaktīvo karti mājas lapā) ar iespējām iegādāties zivju produkciju.

Augstas kvalitātes eksperti, kuri strādā nozarē un saprot tās specifiku, varētu uzlabot ZST reputāciju un mērķauditorijai sniegto pakalpojumu kvalitāti. Tādēļ apzināt pieejamos ekspertus un to kapacitāti zivsaimniecībā ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem. Organizējot konferences, seminārus u.c. pasākumus, ieteicams piesaistīt augsti kvalificētus ekspertus (t.sk. ārvalstu), kā arī sekmīgi darbojošos uzņēmējus.

ZST kapacitātes paaugstināšanai, kā arī EJZF projektu efektivitātes palielināšanas nolūkos ir lietderīgi paplašināt konsultantu loku akvakultūrā, tajā skaitā reģionos. Šim nolūkam būtu jāpiesaista kvalificēti speciālisti, kuri pārzina vietējos apstākļus, kā arī akvakultūras tehnoloģijas. Ņemot vērā dažādās akvakultūras tehnoloģijas, var būt atsevišķs konsultants dīkšsaimniecībām, recirkulācijas sistēmām utt. Akvakultūras konsultantam būtu jāsniedz konsultācijas konkrētiem audzētājiem, un jāapkopo jaunākā informācija par nozari (gan tehniskā, gan saistībā ar valsts likumdošanu, atbalsta iespējām un nosacījumiem u.tml.) un savlaicīgi to darīt zināmu savā teritorijā esošiem uzņēmējiem. Līdzšinējā pieredze sadarbībā ar akvakultūras uzņēmumiem liecina, ka tiem viens no galvenajiem izaicinājumiem ir kvalitatīvas un savlaicīgas informācijas un zināšanu ieguve, kam trūkst laika, ņemot vērā ikdienas pienākumus saimniecībā. Tajā skaitā, uzņēmējiem ne vienmēr ir saprotamas valsts institūciju prasības un atbalsta saņemšanas nosacījumi, tādēļ arī šajā ziņā ļoti svarīgas ir kvalitatīvas un pieejamas individuālās konsultācijas. ZST būtu nepieciešams vairāk pievērst uzmanību ZRP 2014-2020 pasākumos noteikto prasību skaidrošanai un izpratnes veidošanai par pasākumu jēgu un labumiem, ko var iegūt uzņēmējs.

Izveidoto piekrastes konsultantu (koordinatoru) tīklu var uzskatīt par veiksmīgu, taču tā darbības efektivitātes celšanai ir nepieciešams paaugstināt konsultantu zināšanas un prasmes. Apspriežams ir jautājums par vairāku konsultantu (koordinātoru) nepieciešamību salīdzinoši nelielā teritorijā (piemēram, 3 konsultanti Liepājas rajona partnerībā).

Nepieciešams paaugstināt ZST sekretariāta kvalifikāciju zivsaimniecības jautājumos, iegūstot pamatzināšanas ne tikai apmeklējot kādus seminārus, bet izejot pilnu apmācības kursu. Tas būtu nepieciešams arī ņemot vērā pašreizējās tendences nozaru attīstībā (pastiprināta virzība uz akvakultūras attīstību, jaunu tehnoloģiju

attīstība). Īpaši svarīga ir atbilstošu ekspertu atrašana un piesaiste, kam jāpievērš īpaša uzmanība.

Veiksmīgai ZST attīstībai ir vajadzīgs pārskatīt un vajadzības gadījumā paplašināt tā iespējas un aktivitātes, īpaši tādu aktivitāšu realizācijā, kuras ierosina zivsaimnieku organizācijas, bet dažādu iemeslu dēļ netiek atbalstītas. Lietderīgi stiprināt ZST lomu mazo uzņēmumu (piekrastes zvejnieki, mājražotāji, nelielie akvakultūras uzņēmumi) pārstāvniecībā sadarbībai ar valsts institūcijām, lai, veidojot valsts politiku (gan ES fondu izmantošanas sakarā, gan citās jomās), tiktu pietiekami pārstāvētas to intereses. Zinot mērķauditorijas specifiku (nespēja sadarboties, līderu trūkums viedokļa paušanai), skaidrot gan ZM viedokli mērķauditorijai, gan paust mērķauditorijas viedokli politikas veidotāju vidū (piem. Zivsaimnieku Konsultatīvajā padomē).

Aptaujas rezultāti liecina par vajadzību intensificēt ZST darbību šādās jomās:

- Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem
- Palīdzība speciālistu piesaistē
- Saiknes uzlabošana starp nozares pārstāvjiem un politikas veidotājiem

Ņemot vērā 2. nodaļā izklāstīto, ZST turpmāk būtu ieteicams rīkot aktivitātes, ar kurām varētu sasniegt plašāku mērķauditoriju, tādējādi radot labākas iespējas zivsaimniecības nozares konkurētspējas un attīstības potenciāla veicināšanai (skat. 3.tab.).

Zivsaimniecības nozarei no konkurētspējas un attīstības veicināšanas viedokļa īpaši svarīgas ir 1. prioritātes aktivitātes. Šīs prioritātes aktivitātes spēj aptvert plašu mērķauditoriju, tādējādi sniedzot iespēju (ne)ierobežotam potenciālo un esošo zivsaimniecības uzņēmumu (t.sk., arī citiem interesentiem) skaitam iegūt uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai nepieciešamo informāciju, zināšanas un prasmes. Tas rada apstākļus un iespējas uzlabot kopējo nozares konkurētspēju un potenciālu. Ņemot vērā zināšanu trūkumu zivsaimniecības nozarē (īpaši akvakultūrā), kā īpaši nozīmīga un noderīga aktivitāte ir vērtējama dažādu izglītojošu un informatīvu semināru, mācību un pieredzes apmaiņas braucienu Latvijā un uz Eiropas valstīm rīkošana. Šī aktivitāte ZST savos darba plānos būtu jānosaka prioritāri.

Ne mazāk nozīmīgas ir 2. prioritātes aktivitātes, kas no 1. prioritātes aktivitātēm atšķiras ar to, kas tās ir vērstas uz mazāku mērķauditoriju (dalība un atbalsts aktivitātēs ir ierobežots). Šīs prioritātes aktivitātes zivsaimniecības nozares konkurētspējas un attīstības veicināšanai ir nozīmīgas, taču tā kā tās netiek un nespēj aptvert plašu mērķauditoriju, iespējamo labumu no šīm aktivitātēm nevar saņemt visi zivsaimniecības nozarē darbojošies uzņēmumi un interesenti. ZST arī turpmāk būtu jāīsteno aktivitātes, kas tiek definētas kā 2. prioritātes aktivitātes, taču pēc iespējas vairāk aptverot un iesaistot plašāku mērķauditoriju, lai guvums (labums) no aktivitātēm sasniegtu pēc iespējas lielāku auditoriju.

Arī 3. prioritātes aktivitātes zivsaimniecības nozares konkurētspējas un attīstības veicināšanai ir nozīmīgas. Lai gan šīs prioritātes aktivitātes spēj aptvert plašu mērķauditoriju, tām vairāk ir raksturīgs informatīvs nevis izglītojošs saturs. Īstenojot šīs prioritātes aktivitātes ZST ir iespēja popularizēt zivsaimniecības nozari, kā arī informēt par aktuālajiem notikumiem nozarē, kas no attīstības viedokļa ir nozīmīgi. ZST arī turpmāk būtu jāīsteno aktivitātes, kas tiek definētas kā 3. prioritātes aktivitātes, taču pēc iespējas vairāk aptverot un iesaistot plašāku mērķauditoriju.

3.tabula. Zivsaimniecības nozares konkurētspējas un attīstības veicināšanai ZST turpmāk īstenojamās aktivitātes

Aktivitātes nosaukums	ZST līdzšinējā darbība	ZST turpmāk vērstā darbība		
	Mērķauditorija	Prioritāte	Mērķauditorija	Galvenie ieteikumi
Izglītojoši un informatīvi semināri	esošie un potenciālie akvakultūras uzņēmumi, piekrastes zvejnieki, mājražotāji, mazie zivju apstrādes uzņēmumi, makšķernieki, NVO, ZVRG, institūcijas, jaunieši	Nr.1.	esošie un potenciālie zivsaimniecības uzņēmumi, ZVRG, NVO, institūcijas	- jāpilnveido tēmas atkarībā no situācijas nozarē un mērķauditorijas vajadzībām; - jāpaplašina mērķauditorija; - jārīko ģeogrāfiski izdevīgās vietās* (izņemot braucienus uz Eiropas valstīm) un ņemot vērā zivsaimniecības nozares uzņēmējdarbības specifiku;
Mācību un pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā		Nr.1.		
Mācību un pieredzes apmaiņas braucieni uz Eiropas valstīm		Nr.1.		
Zivsaimniecības konferences	zivsaimniecības uzņēmumi, NVO, ZVRG, institūcijas	Nr.1.		- jārīko ģeogrāfiski izdevīgās vietās; - jāpaplašina mērķauditorija; - atbilstoši lektori
Izdevumi (rokasgrāmatas, FAO tehniskie izdevumi, zivsaimniecības gadagrāmata, bukleti, ziņu lapas)	esošie un potenciālie zivsaimniecības uzņēmumi, NVO, ZVRG, institūcijas, vietējie iedzīvotāji	Nr.3.		- atbilstoši mērķauditorijai jāpārskata nepieciešamais izdevumu tirāžas apjoms un finansējums;
Atbalsts zivsaimniecības izstādēm un zivsaimniecības projektu konkursa organizēšana	zivsaimniecības uzņēmumi	Nr.2.	esošie zivsaimniecības uzņēmumi	- jāizstrādā izstāžu atbalsta saņemšanas nosacījumi (dalībnieku atlases kritēriji un sadarbības nosacījumi); - jāpaplašina mērķauditorija;
Atbalsts jauniešiem zivsaimniecības uzņēmējdarbības veicināšanai	jaunieši vecumā no 18-30 gadiem	Nr.3.	Jaunieši	- jāīsteno ar informatīvu izdevumu palīdzību (jauniešu pastiprinātas intereses gadījumos ieteicams sniegt vispārēja rakstura konsultācijas); - iespēju robežās jānodrošina konsultantu pakalpojumi; - jāpārskata atbalstāmo jauniešu vecuma grupa;
Zivsaimniecības popularizēšana skolās	skolu jaunieši	Nr.3.	skolu jaunieši	- jāīsteno ar informatīvu izdevumu palīdzību (jauniešu pastiprinātas intereses gadījumos ieteicams organizēt tikšanās ar nozares pārstāvjiem un konsultantiem, veicot izbraukumus arī uz uzņēmumiem); - uzsvars jāliek uz jauniešu informēšanu par darba tirgū nepieciešamajām inženiertehniskajām profesijām, to nozīmi, izaugsmes iespējām un konkrētām izglītības iestādēm; - jāpaplašina mērķauditorija (īpaša uzmanība jāvērs uz zivsaimniecībai nozīmīgām teritorijām);
Apmācības	LLKC, ZVRG	Nr.1.	institūcijas	- jādefinē un jārīko semināru, mācību un pieredzes apmaiņas braucienus veidā; - jāpaplašina mērķauditorija;
Nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi	LLKC, ZM, LAD,	Nr.1.		

Akvakultūras un piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programma	rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieki, zvejniecības, akvakultūras un zivju apstrādes uzņēmumi ar apgrozījumu ≤ 70 000 EUR gadā, jaundibinātie un potenciālie zivsaimniecības uzņēmumi	Nr.2.	esošie un potenciālie zivsaimniecības uzņēmumi	- jāizstrādā atbalsta saņemšanas nosacījumi (dalībnieku atlases kritēriji un sadarbības nosacījumi); - jāpaplašina mērķauditorija;
Demonstrējumi	esošie un potenciālie piekrastes zvejnieki	Nr.1.		- jāveic plaša mēroga izmēģinājumi, kuru īstenošanas laikā gūtie rezultāti būtu noderīgi pēc iespējas plašākai zivsaimniecības nozares vai tās sektoru auditorijai;
Ražošanas tehnoloģiju modeļu aprēķins akvakultūras saimniecībām	esošie un potenciālie akvakultūras uzņēmumi	Nr.1.		
Nozares konsultantu darba nodrošināšana	piekrastes zvejnieki, akvakultūras uzņēmumi, mazie zivju apstrādes uzņēmumi, jaunieši, esošie un potenciālie zivsaimniecības uzņēmumi	Nr.2.		- jāizstrādā konsultantu atbalsta saņemšanas nosacījumi (dalībnieku atlases kritēriji, konsultāciju veidi un apjoms); - jāpaplašina mērķauditorija.

*Piezīme: ģeogrāfiski izdevīga vieta - vieta, kur ir ērti sasniedzama un atrodas tuvu atbilstošai mērķauditorijai.

Avots: izveidots pēc ZST datiem un novērtētāju secinājumiem.

Lai ZST organizētajām aktivitātēm palielinātu apmeklētību un par aktuālajām norisēm zivsaimniecībā uzzinātu plašāku auditoriju, turpmāk būtu ieteicams ņemt vērā vairākus aspektus. Lai aktīvāk un plašāk popularizētu ZST tēlu un tā rīkotās aktivitātes zivsaimniecības nozarei būtu ieteicams pēc iespējas vairāk izmantot interneta resursu sniegtās priekšrocības (t.sk., sociālo tīklu piedāvātās iespējas). Tāpat arī būtu jāpilnveido ZST mājaslapa, norādot zivsaimniecības nozarei veltītās aktivitātes un mērķauditoriju. Šajā gadījumā katram no nozares sektoriem būtu jāizveido sava sadaļa, tajā norādot ZST piedāvātās aktivitāšu iespējas un aktuālo informāciju. Lai nozares un nozares attīstības veidošanā iesaistītie pārstāvji spētu piedalīties ZST rīkotajās aktivitātēs, tam būtu savlaicīgi jāizsūta un jāpublicē aktuālā informācija. Atkarībā no aktivitātes veida un mērķauditorijas būtu ieteicams izvēlēties atbilstošu komunikācijas veidu – attiecībā uz zivsaimniecības uzņēmumu informēšanu un iesaisti dažādos pasākumos vispiemērotākais komunikācijas veids būtu informatīvu e-pastu izsūtīšana. Aktivitātes norises vieta būtu jānosaka vadoties no tā, kur koncentrējas lielākais skaits aktīvās mērķauditorijas. Savukārt, aktivitātes norises laiks būtu jānosaka vadoties no sektora uzņēmējdarbības specifikas – pasākumus nebūtu ieteicams organizēt laikā, kad tiek veikta aktīva zivju nozveja, ikru slaukšana, gada pārskatu iesniegšana, u.c. uzņēmējdarbības nodrošināšanai nozīmīgas procedūras. Mērķauditorija (zvejniecības, akvakultūras un zivju apstrādes uzņēmumi) un tās kontaktinformācija būtu jāidentificē un jānosaka izmantojot vairākus informācijas avotus: LAD (EZF un EJZF atbalsta saņēmēju saraksts), ZM (zivju apstrādes uzņēmumu un LZIKIS reģistrēto zvejnieku saraksts) un PVD (reģistrēto un atzīto pārtikai paredzēto akvakultūras dzīvnieku audzētavu, zvejas kuģu uzņēmumu, zvejas produktu apstrādes uzņēmumu, zvejas produktu apstrādātāju mājas apstākļos saraksts). Papildus var izmantot arī ZVRG, pašvaldībās un NVO rīcībā pieejamo informāciju, kā arī Lursoft datubāzē uzkrāto informāciju. Tā kā ZST apkopo kopējo apmeklētāju skaitu pa gadiem, noderīgi būtu apkopot arī informāciju pa mērķgrupām. Lai iegūtu aktuālo viedokli par uzņēmumu attīstībai nepieciešamo informācijas veidu un klāstu, arī turpmāk ZST būtu ieteicams veikt ikgadējo zivsaimniecības nozares uzņēmumu anketēšanu (anketēšanā būtu jāiesaista visi zivsaimniecības nozarē darbojošies uzņēmumi, t.sk., arī atbalsta saņēmēji). Anketēšanā būtu ieteicams uzrādīt arī tādu informāciju, kas palīdzētu identificēt personu, pēc kā tad varētu novērtēt aktivitāšu lietderīgumu un nozīmi nozares attīstības veicināšanā.

ZST uzlabojot savu darbību, racionāli un efektīvi izmantojot tam piešķirto finansējumu, kā arī pietiekoši koncentrēti un uz plašu auditoriju vēršot tā aktivitātes būtu iespējams veicināt zivsaimniecības nozares attīstības potenciālu.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi:

Par ZST RP:

1. ZST mērķis par sadarbības veicināšanu ir formulēts pārāk plaši, jo tā darbība ir saistīta tikai ar nelielu daļu no zivsaimniecības nozares organizācijām. Mērķa formulējums nerada skaidru izpratni par to, kāda sadarbība tiek paredzēta.
2. ZST uzdevumi nav korekti formulēti, jo daļa no tiem būtībā ir aktivitātes. Atsevišķas aktivitātes un virzieni neatbilst formulētajiem uzdevumiem, un ZST kapacitāte ir neskaidra to veikšanai (3.1. un 4.6. aktivitātes (skat.1.tabulu)).
3. Lielākā daļa ZST aktivitāšu ir vērstas uz tādām mērķgrupām kā piekrastes zveja, akvakultūra un mājražošana. Mērķgrupas netiek noteiktas vai aprakstītas, tādējādi aktivitāšu saiknes noteikšana ar tām ir apgrūtināta. Plānoto aktivitāšu dalījums četros virzienos nav strukturēts atbilstoši noteiktajiem uzdevumiem.
4. Komunikācijas plāna izstrāde par zivsaimniecības attīstības programmas saikni ar ZST mērķiem un uzdevumiem nav iekļauta ZST mērķos, uzdevumos un aktivitātēs. Neviena no izvirzītajām aktivitātēm neparedz ieinteresēto pušu informēšanu par iesaistīšanās FARNET.

ZST kapacitāte

5. ZST ir izveidota divpakāpju struktūra, kas piemērota sadarbībai ar ZVRG, piekrastes zvejniekiem un mājražotājiem.
6. Pašreizējā ZST kapacitāte ir nepietiekama sadarbībai ar vidējiem un lieliem uzņēmumiem, kā arī pilnvērtīgai sadarbībai ar akvakultūras uzņēmumiem.

ZST darbība

7. ZST komunikācijai ar mērķauditoriju izmanto dažādas komunikācijas formas – gan personiskus kontaktus (caur e-pastu, telefoniski, klātienē), gan uzrunājot caur internetu (mājas lapa, sociālie tīkli), speciāliem informatīviem izdevumiem, kā arī mazākā mērā izmantojot masu informācijas līdzekļus. Kaut arī kopumā komunikācija tiek atzīta par sekmīgu, tomēr fakts, ka liels īpatsvars nozares pārstāvju atzīst, ka nezina par ZST, norāda uz lielu neapzinātās mērķauditorijas daļu.
8. Laika posmā no 2010. – 2016. gadam ZST darba plāna ietvaros ir organizējis dažāda veida seminārus, mācību un pieredzes apmaiņas braucienus, apmācības, demonstrējumus, konkursus, konferences un konsultācijas ar mērķi informēt un izglītēt zivsaimniecības nozarē un tās attīstības veicināšanā iesaistītos pārstāvjus. Zivsaimniecības uzņēmējdarbības veicināšanai un popularizēšanai ZST ir sniedzis arī atbalstu jauniešiem. Papildus informācijas iegūšanai ZST ir publicējis dažāda veida izdevumus.
9. Laika posmā no 2010. – 2016. gadam ZST īstenotās aktivitātes kopumā tika vērstas uz samērā šauru mērķauditoriju, pilnībā neaptverot zivsaimniecības nozares auditoriju ņemot vērā izvirzīto mērķi. Aktivitātes galvenokārt tiek vērstas uz akvakultūras uzņēmumiem, mājražotājiem un piekrastes zvejniekiem.
10. Liela daļa ZST mērķauditorijas ir slikti informēta par šī tīkla esamību un darbību. Respondentu skatījumā ZST tikai daļēji iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā. Zivsaimniecības nozares potenciālu vislabāk var veicināt ZST rīkojot pieredzes un apmaiņas braucienus, izglītojošus seminārus un konferences, kā arī sniedzot konsultācijas zivsaimniecības

uzņēmumiem. Respondenti no ZST vēlas saņemt daudz plašāku un apjomīgāku informāciju par ES finanšu instrumentu (fondu) atbalsta iespējām, potenciālajiem noieta tirgiem un zivju produkciju, kā arī inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām.

11. Iegūtā informācija iezīmē zināmu neatbilstību starp zvejnieku konkrētajām interesēm un ZST uzdevumiem. Zvejnieki par aktuālākām vajadzībām uzskata palīdzību praktisko jautājumu risināšanā – sekmēt ekonomisko attīstību, atvieglot zivju pārdošanas nosacījumus, risināt draudus (roņi, apaļais grundulis u.c.), taču ZST iesaistes iespējas šajos jautājumos ir ierobežotas.

Ieteikumi:

Lai varētu veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares konkurētspēju un attīstību, esošajiem un potenciālajiem zivsaimniecības nozares uzņēmumiem, NVO, ZVRG, zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām un jauniešiem ZST ir jārada atbilstoša vide un apstākļi, kur šai mērķauditorijai būtu iespēja ne tikai savstarpēji komunicēt un sadarboties, bet arī būtu iespēja piedalīties aktuālās informācijas un zināšanu apritē un apgūvē. Ņemot vērā ZST darbībā konstatēto tam turpmāk būtu ieteicams ņemt vērā šādus aspektus:

ZST RP

1. ZST nepieciešams pārskatīt un modificēt savā darba plānā noteiktos aktivitāšu virzienus un tajos ietilpstošās aktivitātes atbilstoši mērķiem un uzdevumiem.
2. Skaidri definēt ZST aktivitātēm paredzētās mērķgrupas, ņemot vērā esošo kapacitāti un pieprasījumu pēc ZST pakalpojumiem.

ZST kapacitāte:

3. Zivsaimniecības konsultantus jeb koordinātoru tīklu ir lietderīgi saglabāt, sekmējot kvalifikācijas paaugstināšanu (ne tikai īslaicīgi semināri un braucieni, bet arī padziļināti mācību kursi, iegūstot pamatizglītību un pieredzi zivsaimniecības nozarē, stažēšanās u.c. kvalifikācijas celšanas pasākumi atbilstoši darbinieku kompetences jomām (zivsaimniecība, komunikācija, biznesa administrācija u.c.), izvērtēt iespējas optimizēt koordinātoru tīklu.
4. Apzināt pieejamos speciālistus zivsaimniecības nozarē, kas varētu sniegt ieguldījumu nozares kapacitātes celšanā. Tie būtu gan nozarē strādājošie speciālisti, gan pētnieki.
5. Izskatīt iespējas palielināt ZST kapacitāti akvakultūrā, piesaistot kvalificētus ekspertus, kas orientējas tehniskajos un ekonomiskajos jautājumos; iespējams ekspertu dalījums gan pēc ģeogrāfiskā principa (Kurzeme; Vidzeme), gan atbilstoši izmantotajām tehnoloģijām (dīķi, recirkulācijas sistēmas utt.), gan nozarēm (ekonomika, pārtikas tehnoloģija utt.).
6. Palielināt ZST speciālistu iesaisti teritoriju attīstības jautājumu risināšanā, tajā skaitā atgriezeniskās saites veidošanā starp vietējiem iedzīvotājiem, ražotāju organizācijām un biedrībām no vienas puses un valsts pārvaldes iestādēm no otras puses. Tas sekmētu valsts pārvaldes institūciju sapratni par nozares un piekrastes iedzīvotāju vajadzībām un iespējamajiem risinājumiem, ka arī ZM, kā valsts politikas veidotāju viedokļa skaidrotāji iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

ZST darbības

7. Uzlabot ZST atpazīstamību, iespējami plaši informējot nozares pārstāvjus par ZST pasākumiem, izmantojot informāciju publiskajā vidē, jo īpaši e-pastus un arī

- afišas. Izveidot aktuālu mērķauditorijas e-pastu sarakstu, gan tiešos kontaktus ar nozares pārstāvjiem un ZVRG.
8. Uzlabot sadarbību ar ZVRG pārstāvjiem, informējot par FARNET aktivitātēm, pieredzes apmaiņas braucieniem un tajos gūtajām atziņām.
 9. ZST nepieciešams nodrošināt labāku sniegtās informācijas satura atbilstību mērķauditorijas interesēm. Šajā nolūkā piesaistāmi augstas kvalifikācijas vieslektori. Var izskatīt iespēju organizēt plašākas apmācības (piemēram, kursu veidā) par daļēju samaksu.
 10. Lietderīga pārņemt praksi no lauksaimniecības nozares veiksmīgā interaktīvā modeļa izmantošanas (piena pašizmaksas aprēķina modelis) un izstrādāt līdzīgu zivsaimniecības nozares vajadzībām.
 11. Perspektīvs darbības virziens ir piemēru izpētes (*case studies*) ar šajās izpētes identificētajiem labajiem un sliktajiem piemēriem, analizējot kļūdas (piesaistot pētniekus/speciālistus). Informēšana par šiem piemēriem ZST organizētajos pasākumos var būt noderīgs instruments zivsaimniecības uzņēmējdarbības veicināšanā. Sadarbība ar zinātniekiem piemēru analīzē.
 12. ZST jāaktivizē vietējās produkcijas popularizēšana pašmāju tirgū, sniedzot informāciju par šīs produkcijas priekšrocībām. Sagatavojot interaktīvu karti mājas lapā par iespējām iegādāties mājražotāju produkciju, sniegtu tiešu ieguldījumu preču noietam.
 13. Pieredzes apmaiņas braucieni un semināri, konsultāciju sniegšana uzņēmējiem (tajā skaitā par ZRP 2014-2020 sniegtajām iespējām), apmācību organizēšana, zivsaimniecības nozares popularizēšana, kā arī komunikācijas sekmēšana gan nozares iekšienē gan starp zivsaimniecības nozari un valsts pārvaldes institūcijām ir galvenie darbības virzieni, uz kuriem ZST ieteicams koncentrēties turpmākajā darbībā.
 14. Semināru un pieredzes apmaiņas braucienu tēmas būtu nepieciešams pilnveidot ņemot vērā situāciju nozarē un mērķauditorijas vajadzības (iekļaujot informāciju par dažādām tehnoloģijām, to salīdzināšanu u.tml.), kā arī paplašinot mērķauditoriju.
 15. Izstrādāt konkrētus atbalsta saņemšanas nosacījumus tirgus pasākumos uzņēmējiem.
 16. Komunikācijas uzlabošanas iespējas ar esošo un potenciālo mērķauditoriju:
 - dažādot informācijas pasniegšanas veidus, orientējoties ne tikai uz jau esošo auditoriju (zināmie ZST klienti), bet rast iespējas uzrunāt tos nozares pārstāvjus, kuri līdz šim nav informēti par ZST darbību, gan arī potenciālos interesentus;
 - aktivizēt ZST klātbūtni publiskajā telpā;
 - uzlabot ZST mājas lapas struktūru, padarot to pārskatāmāku un paplašinot informācijas pieejamību tajā – piemēram, izveidot sadaļas *kontakti* (ar konsultantu vārdiem, telefoniem un konsultāciju jomu), *pasākumi*, *aktualitātes* u.tml. izveidot zem katras no nozares sektoriem (akvakultūra, zvejniecība, apstrāde); regulāri sekot līdzi ievietotās informācijas aktualitātei;
 - savlaicīgi izsūtīt un publicēt aktuālo informāciju, lai tā būtu viegli atrodamā un skaidri saprotama;
 - atkarībā no aktivitātes izvēlēties atbilstošu komunikācijas veidu;
 - aktivitātes norises vieta noteikt vadoties no tā, kur koncentrējas ģeogrāfiski lielākā mērķauditorija;
 - aktivitātes norises laiks nosakāms vadoties no sektoru uzņēmējdarbības specifikas.

17. Nodrošināt mājas lapā norādīto mērķu, uzdevumu un aktivitāšu viennozīmīgu atbilstību ZST RP minētajam.
18. Aktīvāk informēt mērķauditoriju par iespējām realizēt tos pasākumus, kurus nevar veikt ZST, taču var realizēt paši uzņēmēji vai biedrības, tajā skaitā sadarbībā ar pētniecības institūtiem (piemēram, produkcijas popularizēšanas pasākumi, tirgus izpēte).
19. ZST savas darbības novērtēšanas un kontroles procesam (t.sk., arī aktivitāšu kvalitātes uzlabošanas nolūkos) ieteicams apkopot informāciju par aktivitāšu mērķgrupām.
20. Turpināt veikt ikgadējo zivsaimniecības nozares uzņēmumu anketēšanu, taču iesaistot plašāku mērķauditoriju un apkopojot to tā, lai varētu identificēt pārstāvniecību t.i. noteikt vai piedalās vieni un tie paši dalībnieki. Īpaši pēc pieredzes apmaiņas braucieniem apkopot informāciju par dalībnieku uzņēmumu darbības izmaiņā.
21. ZST ir būtiska loma zināšanu pārnēsē starp speciālistiem, pētniekiem (AREI, BIOR, DU, HEI, LLU), uzņēmējiem, ierēdņiem (LAD, VID, ZM, PVD). Diskusiju organizēšana klātienē un neklātienē varētu uzlabot zivsaimniecības nozares potenciālu.

PIELIKUMI

1. pielikums. Jautājumi ZST

1. Kā plāno nodrošināt ZST darbību un attīstību atbilstoši noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem?
2. kā plāno nodrošināt ZST Sekretariātu ar zivsaimniecības nozari pārzinošu personālu?
3. Kā izstrādā ZST Rīcības Programmu (ar ko apspriež tajā iekļaujamos jautājumus, un informācijas izplatīšanas metodes, cik ņem vērā VRG/NVO/ZM u.c. viedokļus, kas ko un kā ietekmē)?
4. Kas izstrādā vadlīnijas ZST Rīcības programmas 2015. - 2020. gadam ikgadējā darba plāna aktivitāšu īstenošanai; un kas tajās būs?
5. kā tiek izstrādāts komunikācijas plāns par zivsaimniecības attīstības programmu, kā tiek nodrošināta tā īstenošana; kas šajā plānā ietilpst?
6. kā plāno iesaistīties Eiropas Zivsaimniecības teritoriju tīklā (FARNET), *cik liela apjomā un ar kādām aktivitātēm?*
7. kā plāno veicināt ZVRG starpteritoriju un transnacionālo sadarbību? *Kas palīdzēja un traucēja iepriekš?*
8. kā plāno nodrošināt kvalitatīvu informācijas apriti par zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju ilgtspējīgas attīstības jautājumiem un nozares aktualitātēm?
9. kā plāno nodrošināt (kādas darbības veiks kā tas izpaudīsies) sabiedrības viedokļa apzināšanu (piemēram, zivsaimniecības nozares ražotāju un pārstrādātāju organizācijas, vietējās rīcības grupas) un priekšlikumu apkopošanu un sniegšanu zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju ilgtspējīgas attīstības un zivsaimniecības politikas veidošanas vajadzībām?
10. Par kādām jomām ir bijusi lielākā interese pēdējā gada laikā no ZM un nozares? Kādās jomās varētu būt interese/ pieprasījums tuvākajos 3 gados?
11. Kā notiek ZST uzdevumu izpilde? (Pasākumi LLKC Ozolniekos, infolapas, izbarukumi pie nozares pārstāvjiem utmlīdz., sadalot izplatītākās formas procentuāli)
12. Vērtīgākie/ pieprasītākie pasākumi pēc Jūsu domām (nosaukt kādus 5 konkrēti piemēri)?
13. Kā un kur ZST darbinieki iegūt aktuālo informāciju?

Vispārīgie jautājumi:

1. Cik lielā mērā darbības, ko Jūs veicat, nosaka ZM un cik mērķauditorija?
2. kādas ir komunikācijas formas - kā Jūs uzrunājat mērķauditoriju, kā apzināt viņu viedokli?
3. kā ar finanšu resursu, cilvēkresursu pietiekamību/kapacitāti (cik cilvēki, kur kādi pārstāvji, kā notiek sadarbība reģionos, kā izvēlas lektorus utml ?

2. pielikums. Aptaujas anketa ZVRG

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

APTAUJAS ANKETA

“Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbības uzlabojumu iespējas”

Norādiet savas darbības sfēru:

- ☐ Zvejniecība
- ☐ Akvakultūra
- ☐ Zivju apstrāde

Jautājumiem ar vairākiem atbilžu variantiem lūdzam atzīmēt līdz trim jūsu prāt svarīgākajām atbildēm.

Vai, Jūs prāt, ZST pietiekami iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā?

- ☐ Jā (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)
- ☐ Nē
- ☐ Daļēji (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)

Kas Jums liek domāt, ka ZST nepietiekami iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā?

- ☐ Informācijas trūkums par ZST rīkotām aktivitātēm
- ☐ Pārāk maz organizētu pieredzes un apmaiņas braucienu, izglītojošu semināru un konferenču, apmācību un demonstrējumu
- ☐ Rīkotās aktivitātes nav pietiekoši vērstas uz zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanu
- ☐ Nepietiekama sadarbība ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Nepietiekama sadarbība ar zivsaimniecības uzņēmumiem
- ☐ Nepietiekama zivsaimniecības nozares popularizēšana
- ☐ Nepietiekama jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē
- ☐ Cits (norādīt..)

Kurš no komunikācijas veidiem, Jūs prāt, ZST būtu jāizmanto vairāk, lai par tā pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks?

- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu informēšana ar e-pastu palīdzību
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu apzvanīšana
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu informēšana klātienē
- ☐ Reklāma televīzijā
- ☐ Reklāma radio
- ☐ Reklāma Latvijas centrālajos preses izdevumos
- ☐ Reklāma vietējos preses izdevumos
- ☐ Reklāma internetā

2.pielikuma turpinājums

- ☐ Afišas pilsētu/novadu centros
- ☐ Informācijas izplatīšana caur Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām, kas attiecīgi var informēt zivsaimniecības uzņēmumus
- ☐ Informācijas izplatīšana konferencēs, semināros un pasākumos
- ☐ Cits (norādīt..)

Kā Jūs vērtējat savas pārstāvētās ZVRG sadarbību ar ZST?

- ☐ Ļoti laba sadarbība (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)
- ☐ Laba sadarbība (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)
- ☐ Apmierinoša sadarbība
- ☐ Slikta sadarbība
- ☐ Ļoti slikta sadarbība

Norādiet Jūsu pārstāvētās ZVRG vājās sadarbības ar ZST galvenos iemeslus!

- ☐ ZST darbinieku nevēlēšanās sadarboties
- ☐ ZST darbinieku laika trūkums
- ☐ ZVRG darbinieku nevēlēšanās sadarboties
- ☐ ZVRG darbinieku laika trūkums
- ☐ Finansējuma trūkums dažādu zivsaimniecības aktivitāšu organizēšanai
- ☐ Uzņēmumu zemā aktivitāte un ieinteresētība zivsaimniecībai veltīto pasākumu apmeklēšanā (ZVRG un ZST nav iemesla veidot ciešu sadarbību)
- ☐ Cits (norādīt..)

Norādiet, kā Jūs vērtējat ZST veikto aktivitāšu lietderīgumu zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā! Novērtējiet pēc šādas sistēmas: 0 – nav informācijas, 1 – nenožīmīga ietekme, 2 – maza ietekme, 3 – vidēja ietekme, 4 – liela ietekme, 5 – ļoti liela ietekme.

	0	1	2	3	4	5
Pieredzes un apmaiņas braucieni	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Izglītojoši semināri un konferences	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Apmācības un demonstrējumi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zivsaimniecības nozares popularizēšana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Speciālistu nodrošināšana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pētījumu veikšana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sadarbība ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sadarbība ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, t.sk., NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Norādiet, ar kurām aktivitātēm, Jūsprāt, ZST varētu vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju!

- ☐ Pieredzes un apmaiņas braucieni
- ☐ Izglītojoši semināri un konferences
- ☐ Apmācības un demonstrējumi
- ☐ Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem
- ☐ Zivsaimniecības nozares popularizēšana
- ☐ Jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē
- ☐ Speciālistu nodrošināšana
- ☐ Pētījumu veikšana
- ☐ Ciešas sadarbības veidošana ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Ciešas sadarbības veidošana ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā

2.pielikuma turpinājums

iesaistītajām institūcijām, t.sk., NVO

☐ Cits (norādīt..)

Kas, Jūsaprāt, ZST būtu jāuzlabo savā darbībā, lai tas varētu labāk veicināt zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju?

- ☐ Jāuzlabo komunikācija ar zivsaimniecības uzņēmumiem
- ☐ Jāuzlabo komunikācija ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Jāpalielina nodarbināto kapacitāte
- ☐ Jāuzlabo nodarbināto zināšanas un kvalifikācija
- ☐ Vairāk un aktīvāk jāpopularizē un jāreklamē zivsaimniecībai veltītie pasākumi
- ☐ Jāiegūst lielāks finansējums ZST organizēto aktivitāšu īstenošanai
- ☐ ZST darbība ir pilnībā vērsta uz zivsaimniecības nozares potenciāla veicināšanu – uzlabojumi nav nepieciešami
- ☐ Cits (norādīt..)

Ja ir vēl kas papildināms saistībā ar ZST un tā darbību, lūdzu ierakstiet šeit:

Nosūtīt

3. pielikums. Aptaujas anketa zivsaimniecības uzņēmumiem, kas zina par ZST

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

APTAUJAS ANKETA

“Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbības uzlabojumu iespējas”

Norādiet savas darbības sfēru:

- ☐ Zvejniecība
- ☐ Akvakultūra
- ☐ Zivju apstrāde

Vai Jūs zināt, kas ir Zivsaimniecības sadarbības tīkls (ZST)?

- ☒ Jā
- ☐ Nē

Jautājumiem ar vairākiem atbilžu variantiem lūdzam atzīmēt līdz trim jūsu prāt svarīgākajām atbildēm.

Vai, Jūs prāt, ZST pietiekami iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā?

- ☐ Jā (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)
- ☐ Nē
- ☐ Daļēji (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)

Kas Jums liek domāt, ka ZST nepietiekami iesaistās Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā?

- ☐ Informācijas trūkums par ZST rīkotām aktivitātēm
- ☐ Pārāk maz organizētu pieredzes un apmaiņas braucienu, izglītojošu semināru un konferenču, apmācību un demonstrējumu
- ☐ Rīkotās aktivitātes nav pietiekoši vērstas uz zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanu
- ☐ Nepietiekama sadarbība ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Nepietiekama sadarbība ar zivsaimniecības uzņēmumiem
- ☐ Nepietiekama zivsaimniecības nozares popularizēšana
- ☐ Nepietiekama jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē
- ☐ Cits (norādīt..)

Kādā veidā Jūsu uzņēmums iegūst informāciju par ZST organizētām aktivitātēm (pieredzes un apmaiņas braucieniem, konferencēm, semināriem, apmācībām, u.c.)?

- ☐ E-pastu veidā no ZST pārstāvjiem
- ☐ Telefonzvanu veidā no ZST pārstāvjiem
- ☐ Klātienē no ZST pārstāvjiem
- ☐ No televīzijas

3.pielikuma turpinājums

- ☐ No radio
- ☐ No Latvijas centrālajiem preses izdevumiem
- ☐ No vietējiem preses izdevumiem
- ☐ No interneta
- ☐ No afišām pilsētu/novadu centros
- ☐ No citiem zivsaimniecības uzņēmumiem
- ☐ No Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ No konferencēm, semināriem un pasākumiem
- ☐ Cits (norādīt..)

Kurš no komunikācijas veidiem, Jūsaprāt, ZST būtu jāizmanto vairāk, lai par tā pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks?

- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu informēšana ar e-pastu palīdzību
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu apzvanīšana
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu informēšana klātienē
- ☐ Reklāma televīzijā
- ☐ Reklāma radio
- ☐ Reklāma Latvijas centrālajos preses izdevumos
- ☐ Reklāma vietējos preses izdevumos
- ☐ Reklāma internetā
- ☐ Afišas pilsētu/novadu centros
- ☐ Informācijas izplatīšana caur Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām, kas attiecīgi var informēt zivsaimniecības uzņēmumus
- ☐ Informācijas izplatīšana konferencēs, semināros un pasākumos
- ☐ Cits (norādīt..)

Norādiet, kā Jūs vērtējat ZST veikto aktivitāšu lietderīgumu zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā! Novērtējiet pēc šādas sistēmas: 0 – nav informācijas, 1 – nenožīmīga ietekme, 2 – maza ietekme, 3 – vidēja ietekme, 4 – liela ietekme, 5 – ļoti liela ietekme.

	0	1	2	3	4	5
Pieredzes un apmaiņas braucieni	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Izglītojoši semināri un konferences	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Apmācības un demonstrējumi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zivsaimniecības nozares popularizēšana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Speciālistu nodrošināšana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pētījumu veikšana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sadarbība ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sadarbība ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, t.sk., NVO	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Norādiet, ar kurām aktivitātēm, Jūsaprāt, ZST varētu vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju!

- ☐ Pieredzes un apmaiņas braucieni
- ☐ Izglītojoši semināri un konferences
- ☐ Apmācības un demonstrējumi
- ☐ Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem
- ☐ Zivsaimniecības nozares popularizēšana
- ☐ Jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē
- ☐ Speciālistu nodrošināšana
- ☐ Pētījumu veikšana

3.pielikuma turpinājums

- ☐ Ciešas sadarbības veidošana ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Ciešas sadarbības veidošana ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, t.sk., NVO
- ☐ Cits (norādīt..)

Norādiet, kāda veida informācija būtu nepieciešama Jūsu uzņēmuma konkurētspējas un attīstības veicināšanai!

- ☐ Tehniska rakstura informācija par zivju un zivju mazuļu audzēšanu
- ☐ Tehniska rakstura informācija par zivju produkcijas ražošanu
- ☐ Bioloģiska rakstura informācija par zivju un zivju mazuļu audzēšanu (t.sk., informācija par zivju slimībām)
- ☐ Ekonomiska rakstura informācija par zivju un zivju mazuļu audzēšanu
- ☐ Ekonomiska rakstura informācija par zivju produkcijas ražošanu
- ☐ Informācija par zivju un zivju produkcijas reklamēšanas iespējām
- ☐ Informācija par potenciālajiem noieta tirgiem un zivju produkciju
- ☐ Informācija par inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām
- ☐ Informācija par ES finanšu instrumentu (fondu) atbalsta iespējām
- ☐ Cits (norādīt..)

Kas, Jūsaprāt, ZST būtu jāuzlabo savā darbībā, lai tas varētu labāk veicināt zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju?

- ☐ Jāuzlabo komunikācija ar zivsaimniecības uzņēmumiem
- ☐ Jāuzlabo komunikācija ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Jāpalielina nodarbināto kapacitāte
- ☐ Jāuzlabo nodarbināto zināšanas un kvalifikācija
- ☐ Vairāk un aktīvāk jāpopularizē un jāreklamē zivsaimniecībai veltītie pasākumi
- ☐ Jāiegūst lielāks finansējums ZST organizēto aktivitāšu īstenošanai
- ☐ ZST darbība ir pilnībā vērsta uz zivsaimniecības nozares potenciāla veicināšanu – uzlabojumi nav nepieciešami
- ☐ Cits (norādīt..)

Ja ir vēl kas papildināms saistībā ar ZST un tā darbību, lūdzu ierakstiet šeit:

Nosūtīt

4. pielikums. Aptaujas anketa zivsaimniecības uzņēmumiem, kas nezina par ZST

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

APTAUJAS ANKETA

“Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbības uzlabojumu iespējas”

Norādiet savas darbības sfēru:

- ☐ Zvejniecība
- ☐ Akvakultūra
- ☐ Zivju apstrāde

Vai Jūs zināt, kas ir Zivsaimniecības sadarbības tīkls (ZST)?

- ☐ Jā
- ☒ Nē

Zināšanai:

ZST ir izveidots ar mērķi apvienot esošos un jaunus dalībniekus zivsaimniecības nozarē, nodrošināt informācijas plūsmu starp tiem, uzlabot sadarbību un veicināt labu piemēru un prakses apmaiņu, kā arī sekmēt attīstību zivsaimniecības teritorijās. ZST ir noteikti vairāki galvenie uzdevumi, un tie ir:

- tīklošanas un mācību aktivitātes Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām;
- informācijas, zināšanu, labas un pārņemamas prakses izplatīšana zivsaimniecības jautājumos;
- pieredzes un prasmju apmaiņas organizēšana;
- sabiedriskā viedokļa apkopošana politikas veidošanas mērķiem, kas saistīti ar ilgtspējīgu zivsaimniecības teritoriju attīstību;
- sadarbība ar cilvēkiem, kas iesaistīti zivsaimniecības nozarē, valsts un pašvaldību iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, zivsaimniecības uzņēmumiem un citām institūcijām.

Jautājumiem ar vairākiem atbilstošu variantiem lūdzam atzīmēt līdz trim jūsu prāt svarīgākajām atbildēm.

Vai, Jūs prāt, ZST var veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju?

- ☐ Jā (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)
- ☐ Nē
- ☐ Daļēji (nav jāatbild uz nākamo jautājumu)

Kas Jums liek domāt, ka ZST nevarētu veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju?

- ☐ Uzskatu, ka ZST īstenotā politika nav pietiekoši vērsta uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanu

4.pielikuma turpinājums

- ☐ Ticības trūkums ZST un tā īstenoto aktivitāšu lietderīgumam
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu intereses zudums
- ☐ Birokrātiskie šķēršļi, nodokļu politika, kas traucē uzņēmējdarbībai
- ☐ Cits (norādīt..)

Kurš no komunikācijas veidiem, Jūsaprāt, ZST būtu jāizmanto vairāk, lai par tā pasākumiem uzzinātu plašāks zivsaimniecības uzņēmumu loks?

- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu informēšana ar e-pastu palīdzību
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu apzvanīšana
- ☐ Zivsaimniecības uzņēmumu informēšana klātienē
- ☐ Reklāma televīzijā
- ☐ Reklāma radio
- ☐ Reklāma Latvijas centrālajos preses izdevumos
- ☐ Reklāma vietējos preses izdevumos
- ☐ Reklāma internetā
- ☐ Afišas pilsētu/novadu centros
- ☐ Informācijas izplatīšana caur Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām, kas attiecīgi var informēt zivsaimniecības uzņēmumus
- ☐ Informācijas izplatīšana konferencēs, semināros un pasākumos
- ☐ Cits (norādīt..)

Norādiet, ar kurām aktivitātēm, Jūsaprāt, ZST varētu vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju!

- ☐ Pieredzes un apmaiņas braucieni
- ☐ Izglītojoši semināri un konferences
- ☐ Apmācības un demonstrējumi
- ☐ Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem
- ☐ Zivsaimniecības nozares popularizēšana
- ☐ Jauniešu izglītošana un iesaiste zivsaimniecības nozarē
- ☐ Speciālistu nodrošināšana
- ☐ Pētījumu veikšana
- ☐ Ciešas sadarbības veidošana ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām
- ☐ Ciešas sadarbības veidošana ar zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, t.sk., NVO
- ☐ Cits (norādīt..)

Norādiet, kāda veida informācija būtu nepieciešama Jūsu uzņēmuma konkurētspējas un attīstības veicināšanai!

- ☐ Tehniska rakstura informācija par zivju un zivju mazuļu audzēšanu
- ☐ Tehniska rakstura informācija par zivju produkcijas ražošanu
- ☐ Bioloģiska rakstura informācija par zivju un zivju mazuļu audzēšanu (t.sk., informācija par zivju slimībām)
- ☐ Ekonomiska rakstura informācija par zivju un zivju mazuļu audzēšanu
- ☐ Ekonomiska rakstura informācija par zivju produkcijas ražošanu
- ☐ Informācija par zivju un zivju produkcijas reklamēšanas iespējām
- ☐ Informācija par potenciālajiem noieta tirgiem un zivju produkciju
- ☐ Informācija par inovatīvu zivju produktu ražošanas iespējām
- ☐ Informācija par ES finanšu instrumentu (fondu) atbalsta iespējām
- ☐ Cits (norādīt..)

4.pielikuma turpinājums

Ja ir vēl kas papildināms saistībā ar ZST un tā darbību, lūdzu ierakstiet šeit:

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for additional input or comments. A small diagonal line is visible in the bottom right corner of the box.

Nosūtīt

5. pielikums. ZST semināru tēmas 2010.-2016. gadā

ZST semināru tēmas 2010. gadā

Koda nr.	Koda pilnais nosaukums
1.	Zivju audzēšana (audzēšana, kopšana, barošana, slimības, zivju sugas, to savstarpējā saderība)
2.	Ūdenskrātuvju veidošana, uzturēšana (zivju dīķu ierīkošana, jaunas akvakultūras izveidošanas iespējas, ūdenskrātuvju apsaimniekošana, stāvošu ūdeņu eitrofikācijas problēmas, risināšanas iespējas, praktiski piemēri, u.c.)
3.	Kooperācija (kooperācijas veidošana, dīķsaimniecību kooperēšanās, kooperācija produktu pārstrādē un tirdzniecībā)
4.	Iekšējā zveja un makšķerēšana (zvejas rīki, to izmantošanas metodes, zvejas tiesību normatīvā bāze, iespējas, tirdzniecība u.c.)
5.	Zivju sugas, to piemērotība, savstarpējā saderība
6.	Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketinga (finanšu resursu iespējas zivju baseinu izveidošanai un uzglabāšanai, mārketinga prasmes, akvakultūras produktu apstrāde, zivju kūpinātavu ierīkošana un kūpināšanas tehnoloģijas)
7.	Zivsaimniecības teritoriju attīstības veicināšana (finansējuma piesaistes iespējas attīstībai un teritorijas sakārtošanai, labas prakses piemēri)
8.	Vietējo Zivsaimniecības grupu darbība (par vietējo attīstības stratēģiju īstenošanu, labā pieredze un prakse projektu sagatavošanā, projektu ieviešanas uzraudzība)

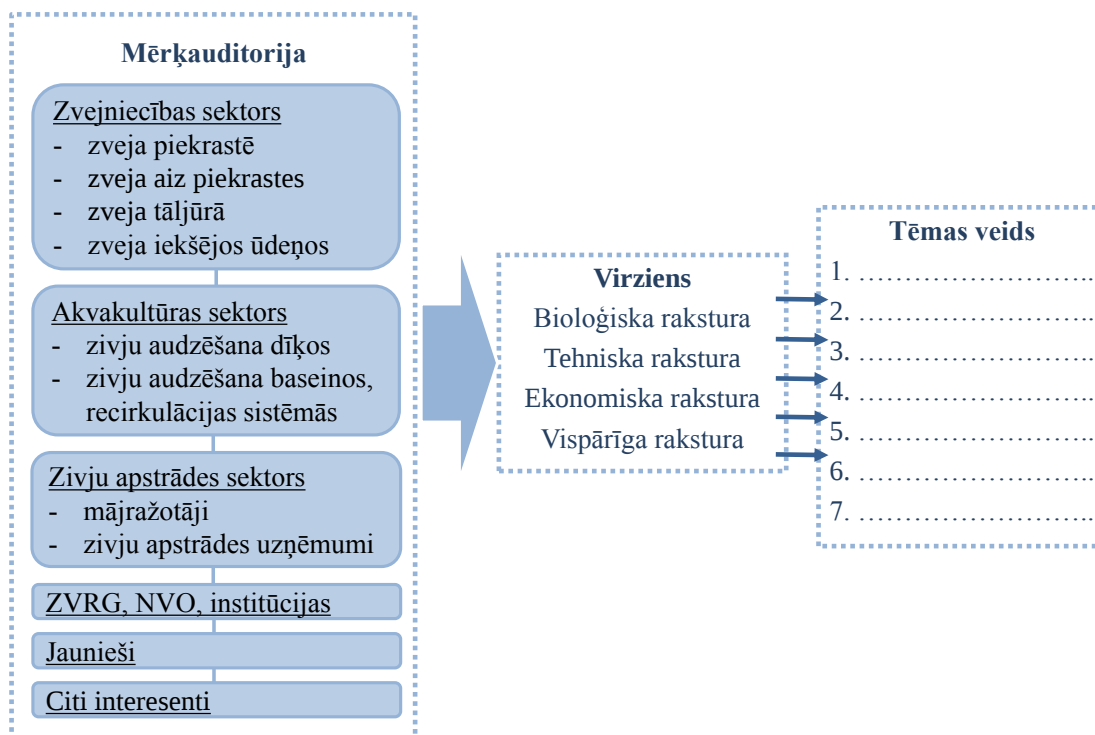
Avots: izveidots pēc ZST datiem.

ZST semināru tēmas 2011. – 2016. gadā

Koda nr.	Koda pilnais nosaukums
1.	Zivju audzēšana (audzēšana, kopšana, barošana, slimības, zivju sugas, to savstarpējā saderība un piemērotība).
2.	Ūdenskrātuvju veidošana, uzturēšana (zivju dīķu ierīkošana, jaunas akvakultūras izveidošanas iespējas, ūdenskrātuvju apsaimniekošana, stāvošu ūdeņu eitrofikācijas problēmas, risināšanas iespējas, praktiski piemēri u.c.).
3.	Iekšējā zveja un makšķerēšana (zvejas rīki, to izmantošanas metodes, zvejas tiesību normatīvā bāze; iespējas, tirdzniecība u.c.).
4.	Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketinga (finanšu resursu iespējas zivju baseinu izveidošanai un uzglabāšanai, mārketinga prasmes, akvakultūras produktu apstrāde, zivju kūpinātavu ierīkošana un kūpināšanas tehnoloģijas, mājražošana u.c.).
5.	Aktualitātes zivsaimniecības nozarē (nozares raksturojums, attīstības iespējas u.c.).

Avots: izveidots pēc ZST datiem.

6. pielikums. Aktivitāšu tēmu un mērķauditorijas noteikšanas modelis

Avots: novērtētāju informācija.